

B R A N S C H Ö V E R S I K T E N

November 2003

Arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultföretagen.
Svensk och internationell kartläggning.

De i Branschöversikten publicerade tabellerna redovisar uppgifter från företagens bokslut för 2002 och 2002/2003.

STD

Svensk Teknik och Design

ARKITEKT-TEKNIK- OCH INDUSTRIKONSULTFÖRETAGEN I SAMVERKAN

Innehåll

4	FÖRSIKTIG ÅTERHÄMTNING I SVERIGE
4	Turbulent år Det ljusnar trots allt... ... men fortsatt utmanande för branschen
6	2005 försiktigt uppåt på bred front Bland arkitekt- och teknikonsultföretagen får vi dock ingen sysselsättningsökning före år 2006. För industriteknikkonsulterna finns åter viss expansion i sikte
6	På längre sikt Hotbilden för industrikonsultföretagen är att Sverige är på väg att säljas ut. Arkitekt- och teknikonsultföretagen verksamma mot bygg- och anläggningsområdet har andra utmaningar att ta sig an
7	Splittrad lönsamhet Vinstmarginalen för branschen totalt sett mer än halverades år 2002. Marginalen förbättras dock något under 2003-2005. Industrikonsultföretagen har lägst marginal, men lönsamheten går nu åt rätt håll
8	Bygg- och industriinvesteringarna
8	Förbluffande lönekostnadsbild För år 2002 ökade branschens lönekostnader per anställd med 4,7 %. På tok för högt trots en tydligt lägre ökningstakt än året innan
9	Börsnoterade konsultföretag i västvärlden – en jämförelse
10	Avtalsrörelsen 2004 oroar
11	Nyckeltal för de största svenska konsultföretagen
12	Utvecklingstendenser Internationalisering och konsolidering präglar branschens omstrukturering, som också speglar kundernas. Tjänsteproduktionen är på glid efter samma mönster som delar av industriproduktionen
12	De största grupperna inom industriteknik, projektledning och installation/energi och arkitektverksamhet
13	Stora strukturaffärer och andra företagshändelser Svenska företag har åter varit inblandade i affärer av stora internationella mått.
17	De 300 största koncernerna i Sverige – tabeller
23	DEN NORDISKA MARKNADEN
23	Ekonomiska förutsättningar och företagsaffärer
24	Nordens 100 största arkitektföretag
27	De 100 största koncernerna i Danmark, Finland och Norge – tabeller och nyckeltal
33	INTERNATIONELL UTVECKLING
33	Oro på världsscenen. Darrig vändning upp
33	Företagshändelser i Europa och världen
34	Europas 50 största arkitektföretag
35	Europas 300 största koncerner – tabeller
41	Resultatutvecklingen mattas i de största internationella företagen
43	Världens 200 största koncerner – tabeller
47	Svenska konsultföretag internationellt stora

Omslagsbild:

Satelliten Envisat, ESA, på färd ovan moder jord. ÅF-koncernen (genom ÅF Industri & System) har medverkat i utvecklingen av den vetenskapliga testutrustning som skall registrera huruvida allt fungerar som det skall uppe i rymden.

Förord

Vår bransch skapar värden som varar. Vår bransch har direkt påverkan på planering, funktion, ekonomi, teknik och estetik för ca 90 % av de fysiska investeringar som görs i det svenska samhällsbyggandet. I vår bransch och i övriga delar av byggsektorn debatteras nu kvalitetsfrågorna. Vi själva har inlett en process som på olika sätt skall kunna leda till bättre samordning mellan sektorns aktörer och för egen del en självpåtagen strävan att hitta mer effektiva och kvalitetshöjande arbetsformer.

Vår bransch spelar en allt viktigare och mer omfattande roll för industrins utveckling. Inte bara genom planering och projektering för investeringar i process- och produktionsapparaten utan också som en allt viktigare del i industrins forsknings- och utvecklingsarbete.

Syftet med föreliggande Branschöversikt är att ge en bild av och synliggöra vår bransch med arkitektföretag, teknikkonsult- och industrikonsultföretag. Allt fler företag har Norden som marknad eller har åtminstone verksamhet i ytterligare ett nordiskt land utanför hemmamarknaden. Antalet företagssammanslagningar och företagsuppköp ökar stadigt inom och utanför Sveriges gränser. Och allt fler utländska aktörer är verksamma i Sverige. Internationaliseringen blir allt tydligare.

Med vår svenska, nordiska och internationella kartläggning hoppas vi kunna bidra till att öka kunskapen om branschen och dess företag, om trender och affärer.

Vår gemensamma bransch- och arbetsgivarorganisation Svensk Teknik och Design inom Almega har som ett mål att öka branschens synlighet. Marknadsinformation av den karaktär Ni nu håller i handen är en del av organisationens utåtriktade verksamhet.

Foto Renato Tan

Branschöversikten med successivt föränderlig form publiceras för 18:e året. Den distribueras till våra medlemmar i Svensk Teknik och Design och till de övriga företag som medverkar i undersökningen. Den distribueras vidare till tongivande kundföretag, tidskrifter, konjunkturbedömare, företagsanalytiker m fl i Sverige och i övriga nordiska länder samt till svenska beskickningar och exportkontor. En engelsk upplaga (the Sector Review) distribueras förutom till de utomnordiska företag som medverkar i vår undersökning även till internationella utvecklingsbanker, utvecklingsorganisationer och förvaltningar inom EU, internationella tidskrifter m fl.

Branschöversikten är beroende av medverkan från ett stort antal företag inom och utanför Sverige. Vi tackar alla som har bidragit till att göra denna sammanställning möjlig.

Lars-Olof Karlberg, ELU Konsult AB
Ordförande i Svensk Teknik och Design

Försiktig återhämtning i Sverige

Turbulent år

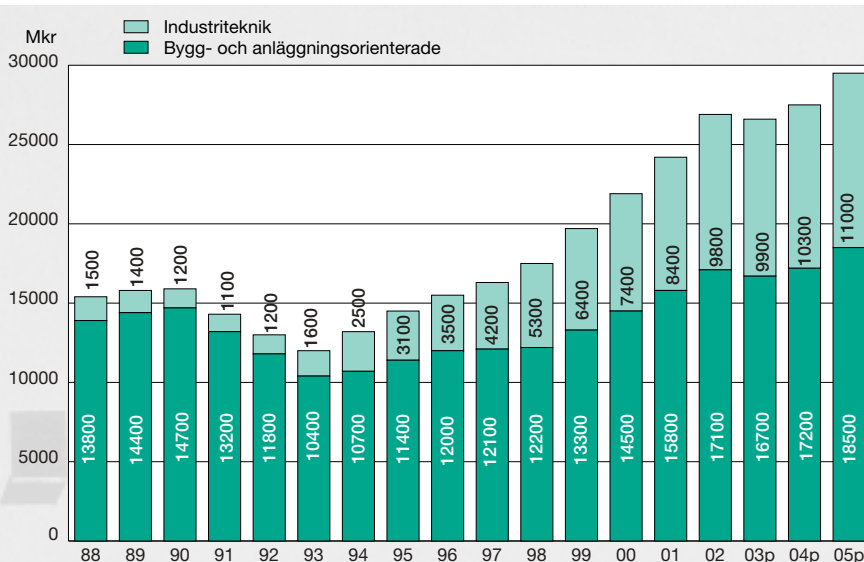
I slutet av 2002 reviderade tunga ekonomi-bedomare ned sina prognoser för tillväxten här hemma och på det internationella planet. I december började strejken bland oljearbetarna i Venezuela med stigande oljepreiser som följd. Efter en lång uppladdning startade kriget i Irak den 20 mars. Även om det tunga kriget förklarades över redan 14 april är oron alltjämt hög liksom attentatsfrekvensen riktad mot US-kommandot och dess allierade. Under våren och sommaren härjade lungsjukdomen SARS med ursprung i Hong Kong/Kina på ett dramatiskt sätt och omvärldens affärer och reskontakter med Asien föll. Den internationella ekonomiska utvecklingen finns något mer utförligt beskriven på sid 33.

På hemmaplan föll industrikonjunkturen snabbt. Börsbolagens vinstrapporter var svaga. Regeringen "vinstvarnade" strax innan vårbudgeten presenterades för riksdagen i mitten av april. BNP-tillväxten skrevs ned till ca 1,3 % för 2003. För 2002 stannade den svenska tillväxten på 1,9 %. För vår bransch och för hela byggsektorn var det oroande att infrastrukturinvesteringar för några miljarder skjuts upp. Sysselsättningen i landet fortsatte att minska. Kommunalarbetarförbundet inledde sin strejk för högre löner den 24 april med successiv upptrappning. Den 2 juni blåstes strejken dock av. Riksbanken sänkte styrrentan successivt från 4,00 % den 29 november 2002 till 2,75 % i början på juli 2003.

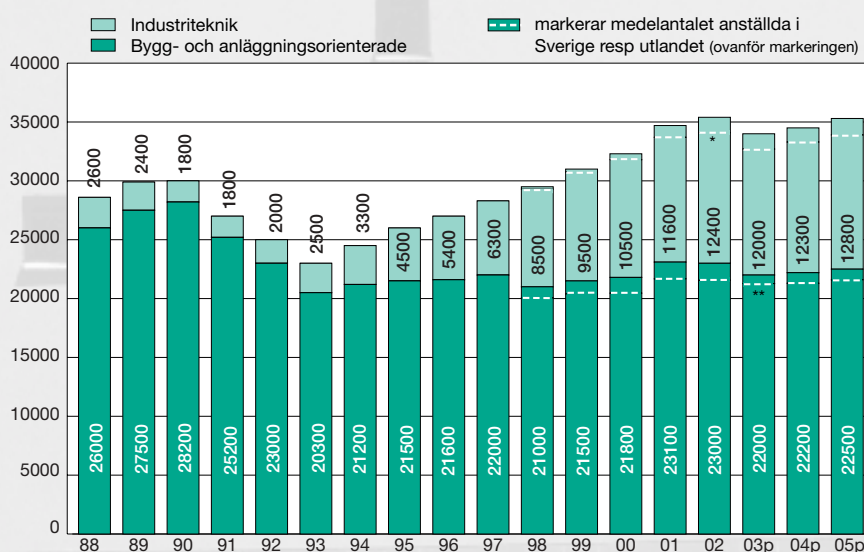
Det ljusnar trots allt . . .

Och börsen, som i all sin ofullkomlighet ändå kan betraktas som en sammanfattning av alla framtidparametrar, har i Sverige under året gått upp med drygt 25 % – och mer än så sedan vändpunkten i mars. 2003 blir ett mycket svagt år med en BNP-tillväxt som stannar på ca 1,3 %. Alla bedömningar pekar dock nu på att vi är inne i början av en försiktig uppgångsfas. BNP väntas under 2004-2005 växa med ca 2,4-2,7 % i något ökande takt. Men låt oss framhålla att även om de positiva bedömningarna uppfylls är uppgången i svensk ekonomi mycket svagare än den var 1998-2000. USA har sedan i somras lagt in hög växel och fungerar som många gånger förr som det ekonomiska loket. Också de tunga EU-ekonomierna Tyskland och Frankrike ser äntligen, trots stora arbetsmarknadsstrukturella ofullkom-

Branschens omsättning, MSEK

Medelantalet anställda i branschen

* ökade med ca 900 årsarbeten genom Teleca's köp av AU-System.

** minskar med ca 900 arbeten (verksamhet i Norge och Finland) efter Rambølls köp av Scandiaconsult.

Källa: Svensk Teknik och Design

ligheter, en försiktig tillväxt framför sig. Orosmolnet för närvarande är närmast frågan hur den gentemot euron och kronan svaga dollarn skall påverka exportsituationen i Europa – och Sverige – och därmed tillväxttakten.

. . . men fortsatt utmanande för branschen

På det bygg- och anläggningsorienterade området präglas marknadssituationen av fortsatt avmatning och en tilltagande osäkerhet om den närmsta framtiden. Vi ser inga

reella tecken på att totalmarknaden förbättras. Tvärtom bedömer vi att arkitektföretagen och teknikföretagen som är verksamma mot husbyggnadsområdet, trots genomförda smärtsamma neddragningar, fortfarande har ett par procents överkapacitet.

Ingen ökad sysselsättning före 2006

Bland arkitektföretagen minskade antalet årsarbeten under 2002 med ca 5 %. Under år 2003 bedömer vi att neddragningen blir ytterligare 4-5 % vilket är något mer än de

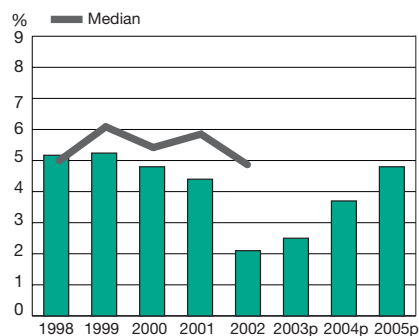
Ekonomisk utveckling (löpande priser)

	Omsättning kkr per anställd									Resultat efter finansiella poster kkr per anställd							
	1998	1999	2000	2001	2002	2003p	2004p	2005p	1998	1999	2000	2001	2002	2003p	2004p	2005p	
De 200 största koncernerna	735	764	815	843	869	896	918	942	38	40	39	37	18	22	34	45	
varav																	
byggorienterade	740	787	837	856	906	926	947	975	29	39	45	45	37	38	46	55	
varav																	
arkitektföretag	761	854	863	900	878	904	925	950	32	55	46	47	40	38	44	53	
teknikkonsultföretag	737	775	832	848	912	930	952	980	29	36	40	44	35	38	46	56	
industri-teknik	724	747	774	820	819	855	872	895	61	44	34	23	-7	-1	15	30	

(uppgifterna för år 2000 - 2002 är exkl SPP/AP)

Källa: Svensk Teknik och Design

Vinstmarginaler i de 200 största konsultföretagen

3 % vi tidigare räknat med. Teknikkonsultföretagen har med sin bredare verksamhet i stort hållit ställningarna hittills. Antalet årsarbeten på den svenska marknaden minskade med 1 % under 2002. Den försvagade investeringssituationen på husområdet medför en viss underbeläggning. Vi räknar med att antalet årsarbeten även under år 2003 har minskat med 1 % i vilken siffra höstens nedskärningar väger tungt. Produktivitet och beläggningspotentialen i företagen gör att sysselsättningen sammantaget för arkitekt- och teknikkonsultföretagen inom bygg- och anläggningsområdet i fysiska personer mätt inte kommer att öka under de närmaste två åren.

Matchvikt eftersträvas

Teleca's köp av AU-System tillförde branschen ca 900 årsarbeten under 2002. Om vi undantar den affären minskade industri-teknikkonsulterna under 2002 antalet årsarbeten med ca 1-2 % vilket är något mindre än vi tidigare räknat med. Troligen är det så att nedskärningsbeslut under 2002 i väsentlig omfattning omsätts under 2003 då vi räknar med att antalet årsarbeten har minskat med ca 4 %. Fortsatt tyngs dock företagen av viss underbeläggning och svag pris-

Vinstmarginal

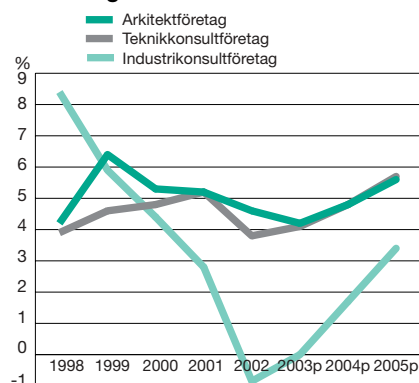

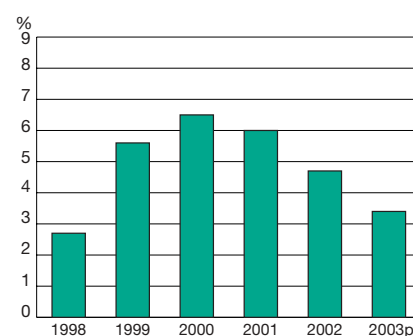
bild. Fokus i branschen måste ligga på att förbättra lönsamheten

Industrin gör nu bedömningen att investeringarna i maskiner och utrustning ökar igen från 2004. Samtidigt minskar troligen FoU-investeringarna med minst lika mycket. Men det vi bedömer betyda väl så mycket för den matta orderingången till konsultföretagen är industrins benägenhet att i kärva tider under starkt tryck från de anställdas organisationer göra en större andel av utvecklingsarbetet i egen regi. Detta är ett klassiskt uppträdande och situationen är liknande ute i Europa. När väl industrin kommer igång igen finns fortfarande en betydande tillväxtpotential för industri-konsultföretagen. Det är en långsiktig tydlig trend att den tongivande industrin i allt högre utsträckning och i olika former väljer externa utvecklingspartners.

2004 – ännu ett oroligt år

För arkitektföretagen och teknikkonsultföretagen som är verksamma inom det bygg- och anläggningsorienterade området blir även 2004 ett oroligt år. Marknadsutvecklingen blir svag med en avmattning under våren, men med en svag återhämtning under hösten. Arkitektföretagen vars uppdrag har stor tyngd mot husinvesteringarna får på

Lönekostnadsökning per anställd

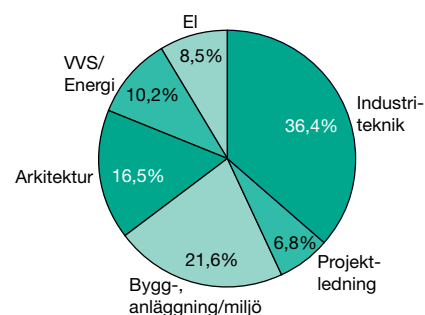

Källa: Svensk Teknik och Design

årsbas räkna med ytterligare neddragningar med någon procent för att upprätthålla en oförändrad beläggningsgrad. Med sin bredare verksamhet kommer teknikkonsultföretagen ut något bättre. De klarar året utan neddragningar totalt sett även om husområdet kommer att belasta även dessa företag. Beläggningsgraden borde kunna visa tendens till förbättring. Prisbilden, som försämrats under 2003 kommer att kunna stabiliseras på låg nivå eller förbättras något.

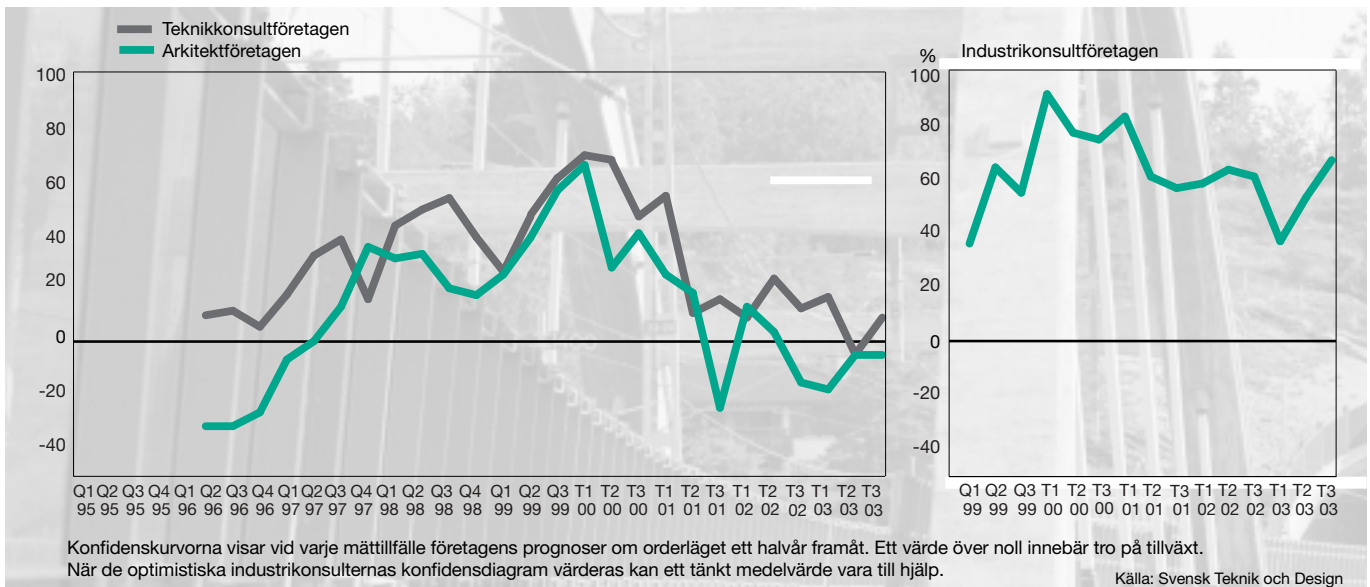
Orosmolnet för såväl arkitektföretagen som teknikkonsultföretagen är utfallet av de avtal som skall träffas på arbetsmarknaden.

Branschens omsättning fördelad på verksamhet

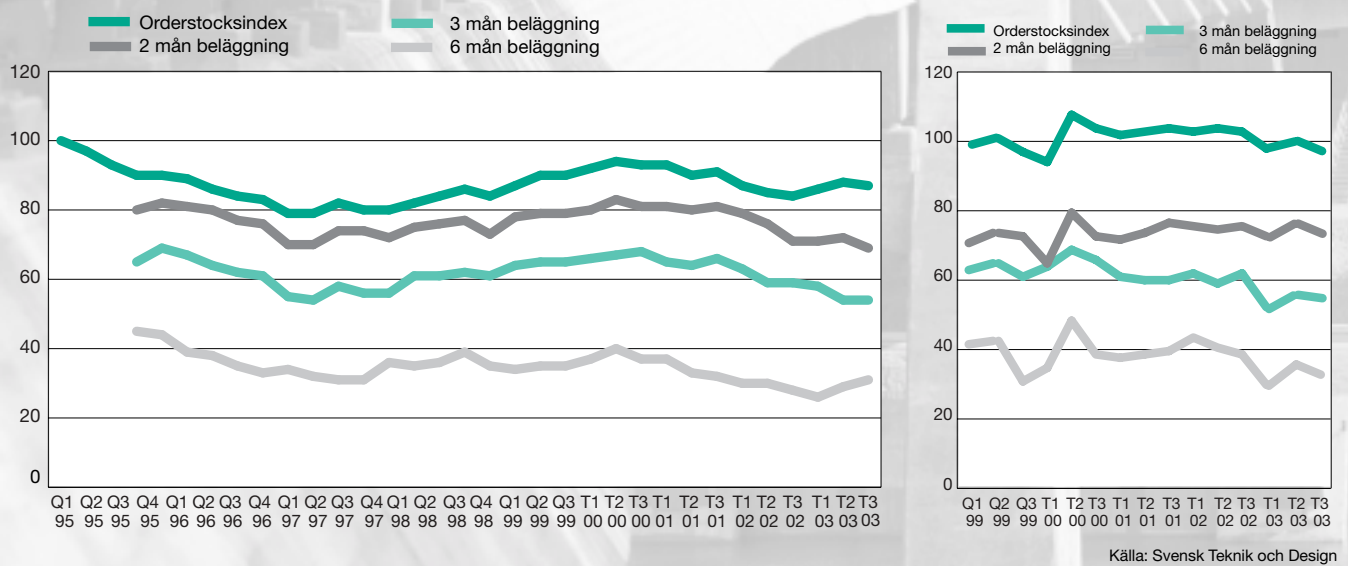

Källa: Svensk Teknik och Design

Investeringssignalen – prognos för företagens orderläge

Orderstockindex och beläggning

... men försiktigt bättre för industrikonstulfföretagen

Industrikonstulterna har och har haft i åtminstone ett avseende den allra mest utmanande marknadssituationen. Prispressen är och har varit kraftig. Konsultföretagen konkurrerar inte bara med varandra utan också med kunderna. Och i en kärv industrikonjunktur får detta kraftig effekt. Ansträngningarna att sänka lönekostnadsmassan har varit intensiva. Sett till utbudet räknar vi med att 2004 blir en vändpunkt för industrikonstulterna. Industrins produktion och investeringar visar positiv utveckling och kommer att ge ett försiktigt utslag bland konsulterna. Antalet årsarbeten ökar med några få procent och vi kommer åter att få se exempel på

”outsourcing-avtal”. Beläggningsgraden pekar åt rätt håll, men prisbilden förblir sannolikt svag.

2005 försiktigt uppåt på bred front

Först 2005 bedömer vi att hela branschen känner av en uppgång – även om den för arkitekter och teknik konsulter kommer att vara mycket måttlig. Skeendet bör ses i ljuset av de omfattande neddragningar som gjorts. Arkitektföretagen märker framför allt av en något förbättrad beläggning och prisbild. Teknikkonsultföretagen borde som branschled kunna se antalet årsarbeten öka någon procent. Efter en flerårig resa med påfallande kostnadsfokus borde lönsamheten kunna nå den i och för sig måttliga nivån

från år 2000. Med en industri på högvarv torde industrikonstulfföretagen åter komma in i en expansionsfas – dock med lägre årstakt än under andra halvan av 90-talet. Och med såväl något förstärkt beläggningsgrad som prisbild.

På längre sikt – med bred pensel

Låt oss börja med industrikonstulfföretagen. På några års sikt och med konjunkturberoende trendhack finns uppskattningsvis på den svenska marknaden en tillväxtpotential i storleksordning 20-25 %. Och med hänsyn till rekryteringspotentialen måste en avsevärd del av tillskottet i numerär utgöras av out-sourcad verksamhet. Efter nämnda tillväxtpotential kan vi med da-

gens värderingar komma att närma oss den kärnverksamhet som industrikunderna vill hålla inhouse. Men vi har hotbilder.

Sverige håller på att säljas ut

Utvecklingen av företags- och företagarklimatet relativt omvärlden är avgörande för framtiden. Allt fler industrier och nu också fastighetsbolag – eller fastighetsbestånd – får utländska ägare. För den svenska industristrukturen är situationen allvarlig. Allt mer produktion läggs i andra länder – även på grund av beslut i internationella svenska industriföretag. Ericsson eller snarare Sony Ericsson tillverkade i februari den sista telefonen i Sverige (Linköping). Volvo har nyligen annonserat att de nu investerar i USA i motorfabrik för dieslar, som för närvarande tillverkas i Skövde. Även FoU-verksamheten med en försvarlig volym tenderar att flytta utomlands. För de svenska industrikonstultföretagen är detta knappast positivt. Bland industrikonstulterna kan vi förvänta en strukturförändring mot större aktörer, som har kraft och resurser att oavsett ovanstående hotbild kunna vara attraktiva utvecklingspartners till storindustrin.

Kunderna konkurrerar

Att konkurrensen för industriteknikkonsulterna i hög grad finns hos kunderna själva med en alltför relativt hög inhouse andel har vi berört. Men vi har också en konkurrenssituation där kundheter – möjligen i stället för outsourcing – sätts på bolag med uppgift att dra in pengar på egen hand. Ett exempel på detta är Ericsson, som satsar på den växande marknaden för drift av operatörernas nät. Ericsson förutser att tjänster på sikt dominerar över hårdvaran. Affärsområdet Professional Services omsätter drygt 4 miljarder kr och spås växa med 10 % år 2004. Inom affärsområdet finns enheten Advise som sysselsätter ca 1200 anställda med konsultverksamhet inom Business Consulting, Network & Technology Consulting samt Education och fokus på mobiloperatörerna.

Andra utmaningar

En helt annan situation råder för arkitekt- och teknikkonsultföretagen såväl vad gäller möjlighet som hotbild. Utförsäljningen av det svenska fastighetsbeståndet har accelererat under 2003. Köpare är i första hand tyska, engelska och i någon mån amerikanska fastighetsfonder. Men fastigheterna i sig ligger förvisso kvar på svensk mark, men drift, till- och ombyggnad kommer delvis att hanteras av nya och inte sällan utländska samarbetspartners.

Vid sidan av dagens arkitekt- och konsultbransch som till fullo är verksam på marknaden villkor har vi en handfull egen-regi-verksamheter av påtaglig storlek. Banverket Projektering har ca 380, Vägverket Konsult ca 520, Fortum Teknik & Miljö ca 170 samt Skanska Teknik och NCC Teknik tillsammans ca 350 anställda – summerat ca 1400 årsarbeten. Troligen är det bara en tidsfråga innan ett eller ett par av dessa enheter får nya ägare. På den svenska marknaden kommer under överskådlig tid inte att behövas en större numerär än vad denna grupp och konsultbranschen tillsammans har. Och så har det i princip varit under en 10-års period. Förnyelse kompetensmässigt är ju naturligtvis väsentligt. Utmaningen ligger här i att få till stånd en värdeskapande strukturförändring. Konsolidering har skett och kommer fortsättningsvis att ske. Branschen håller på att differentieras – delvis på grund av strukturförändringar på kundsiden, delvis på grund av ett magert rekryteringsläge – så att kompetensen samlas i färre men ledande företag. De övriga företagen är naturligtvis fortfarande väsentliga aktörer men får finna sig att huvudsakligen svara för kapacitet. Vi ser WSP:s köp av analysföretaget Inregia som ett exempel på värdeskapande förändringar.

Den internationella verksamheten

I internationaliseringens spår blir det allt svårare att skilja på export och utlandsverksamhet.

De privata konsultföretagen etablerar kontor och dotterföretag i allt fler länder – i dagsläget med tonvikt på EU:s från 2004 nya medlemsländer eller i högst industrialiserade länder som är fallet för våra industriteknikkonsultföretag. Andelen utlandsanställda i svenskägda företag framgår i grova drag av diagrammet på sid 4 (där dock inte SWECOs

köp av PIC Engineering Oyj kommit med på grund av vår tidpunkt för pressläggning). Antalet svenska konsultföretag med i någon form biståndsfinansierade större u-landsuppdrag minskar. I dagsläget är det SWECO och HifabGruppen som är de största exportörerna. Konkurrensen om u-landsuppdragen hårdnar så till vida att åtskilliga konsultföretag i ”nya” länder ger sig in i konkurrensen. Ofta med ett helt annat kostnadsläge. Det ekonomiska utfallet för de traditionella biståndsgivarländernas konsultföretag utarmas i denna konkurrens. Åtskilliga företag har medvetet dragit ned på verksamheten. Irak-kriget och de fortsatt spända läget i regionen sätter inte bara sina spår i allmänkonjunkturen. De företag, inräknat konsultföretag, som har exportverksamhet eller biståndsverksamhet i Mellanöstern påverkas mer direkt.

Pressad prisbild

Prisbilden har allmänt varit under press de senaste åren. Tyvärr har vi under hösten 2002 och 2003 fått en ökad press på framför allt de mest kvalificerade tjänsterna också bland arkitektföretagen och teknikkonsultföretagen. För industrikonstultföretagen ökar omsättningen per anställd under 2003. Detta beror dock mer på bantningar och därigenom förbättrad beläggningsgrad än på en förstärkt prisbild.

Splittrad lönsamhet

Vinstmarginalen för de 200 största företagen sammantagna mer än halverades under 2002 ner till 2,1 % jämfört med 4,4 % året innan. Medianmarginalen föll från 5,9 till 4,8 %. Talen blir ungefär desamma även om vi skulle räkna in de 300 största.

Det är i första hand de stora underskotten bland industriteknikkonsultföretagen som drar ned siffrorna. Dessa företags marginal föll från

Jämförelse med andra branscher

(kkr)	2002	2001	2000	1999	1998	1997	1996
Managementkonsulter	1600	1490	1825	1830	1600	1380	1200
IT-konsulter	1130	1040	1020	1075	1050	1160	1090
Advokatbyråer	1480	1610	1300	1225	1200	1150	1150
Marknadsundersökare	900	990	1035	895	830	860	1070
PR & Kommunikation	1020	1050	1350	1085	990	960	970
Revisorer	880	920	885	880	800	750	760
samt enl. vår tabell på sid. 10							
Industriteknikkonsulter	823	824	779	755	726	797	730
Arkitekter/byggtknikkonsulter	897	835	823	768	730	674	680

En jämförelse med andra kunskapsbranscher med högutbildad personal är intressant att göra. Nedanstående jämförelsetal från de 30-50 största företagen i några branscher är hämtade huvudsakligen från Affärsvärlden och Veckans Affärer.

Källa: Svensk Teknik och Design

Bygg- och industriinvesteringar

Branschens företag arbetar tidigt i investeringscykeln och den direkta bygg- eller industriinvesteringen följer i snitt 1-1 år efter utrednings- och projekteringsinsatsen. Av den "Investeringssignal" Svensk Teknik och Design presenterade i oktober framgår att arkitekt- och teknikonsultföretagens marknadsföring präglas av fortsatt avmattning. Den svaga kommunala och landstingskommunala ekonomin gör det troligt att bygginvesteringarna på husområdet avtar mer än vi tidigare räknat med. De totala bygginvesteringarna bottnar först under 2005 då vi också kan förutse en uppgång med ca 2%.

Flerbostadsinvesteringarna sjunker i år, stabiliseras under 2004 och vänder upp under 2005. Privat och offentligt husbyggande sammantaget når inte botten förrän 2005. Det största investeringstappet drabbar Stockholmsregionen och därefter Göteborgsregionen.

Osäkerheten om infrastrukturinvesteringarna särskilt för åren 2005-2006, är stor efter regeringens åtskrivade planeringsramar. Samtidigt nämns dessa investeringar äntligen för tillväxtfrämjande i regeringsförklaringen och budgetpropositionen och en öppning lämnas för nytänkande på finansieringssidan.

Industrins bygginvesteringar planar under 2004 ut på en låg nivå och kan visa en försiktig tillväxt under 2005.

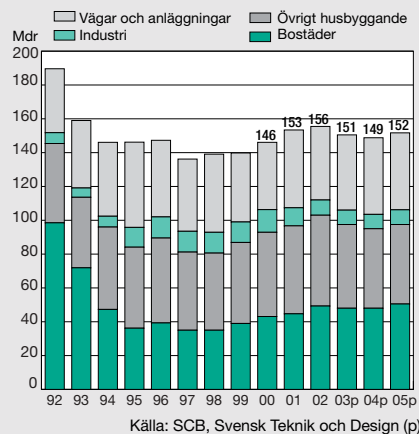
Och 3-G har via en operatör haft premiären den 5 maj – dock med täckning enbart i de tre största städerna. Investeringar och tidsplan (2005) ligger nu i en helt annan härad än då licenserna upphandlades.

Industrikonjunkturen förbättras

I takt med den fördröjda återhämtningen i den svenska och internationella ekonomin har industrin själv successivt reviderat ned sin prognos för investeringar i maskiner och utrustning. Nu är botten nådd och under 2004 förutses en ökning. Samtidigt minskar troligen FoU-investeringarna med minst lika mycket. När väl industrin kommer igång finns också en betydande tillväxtpotential för industrikonstruktörföretagen. Det är en långsiktig tydlig trend att industrin i allt högre utsträckning väljer externa utvecklingspartners.

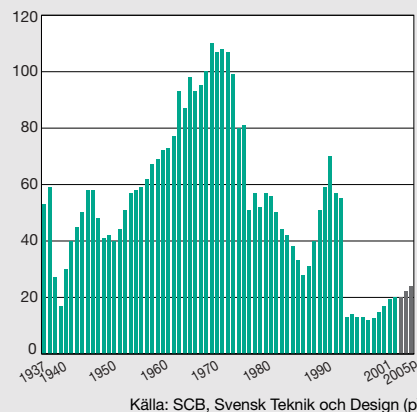
Industrikonstruktörföretagen rapporterar att den mest positiva uppdragsutvecklingen finns inom kemi/läkemedel och metall- och maskinindustrin. Utvecklingen inom kraft/energiområdet är mycket positiv. Från en mycket låg nivå hämtar sig uppdragsin

Bygginvesteringar miljarder kronor 2002 års prisläge

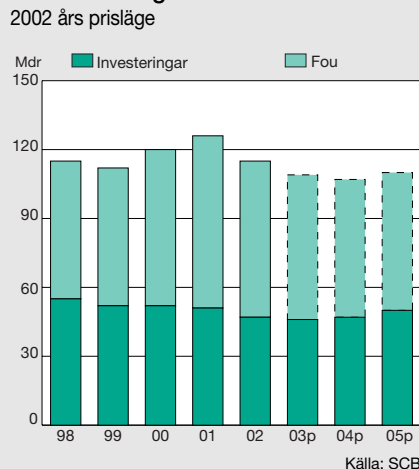
Källa: SCB, Svensk Teknik och Design (p)

Bostadsbyggandet i Sverige – antal tusental påbörjade lägenheter

Källa: SCB, Svensk Teknik och Design (p)

Industrins investeringar i maskiner och utrustning 2002 års prisläge

Källa: SCB

från telekom-/elektronikindustrin. Därtill är prognoserna för investeringsutvecklingen på massa/pappersområdet och bland fordons-tillverkarna positiv för 2004.

knappt 3 % under 2001 till minus 0,8 % under 2002. Under 2003 bedömer vi att resultatkurvorna har tydlig positiv riktning, men marginalen stannar ändå kring 0-strecket för att därefter stadigt förbättras.

Arkitektföretagen har och har haft ett kärt marknadsföringslag med svag prisbild och höga lönekostnadsökningar. Men tack vare kraftiga neddragningar har marginalen under 2002 ändå kunnat upprätthållas på oväntat hygglig nivå, ca 4,6 % mot ca 5,2 året innan. Marknaden har ytterligare försvagats under 2003 och vi kommer att få se marginalen hamna på ca 4 %. Efter ytterligare någon nedskärning under 2004 bedömer vi att lönsamheten kan förbättras igen.

Teknikkonsultföretagens marginal försvagades under 2002 till ca 3,8 % från 5,2 % året innan. En viss överkapacitet har åtgärdats under 2003 och vi får se en försiktig förbättring av marginalen trots svag marknad och svag prisbild.

Vi ser glädjande nog en försiktig förbättring av marginalen för branschen som helhet från år 2003, men nivåerna är låga – såväl i ett nordiskt som internationellt perspektiv.

Förbluffande lönekostnadsbild

För arbetsmarknaden i stort beräknas löneökningarna under 2002 ha uppgått till ca 4,1 % mot ca 4,8 % år 2001. Motsvarande ökning i övriga EU-länder var för 2002 ca 3,5 %. I vår egen bransch landade lönekostnadsökningarna på ca 4,7 %. Det är på tok för högt för rådande marknadsföring och då har ändå lönekostnadsökningen per anställd sänkts betydligt sedan 2001 då den var ca 6,0 %. Ökningen för såväl arkitektföretagen som teknikkonsultföretagen blev ca 5,0% och för industrikonstruktörföretagen ca 3,1%. Företagens prissättning har inte kunnat matcha lönekostnadsökningen och som framgår av tabeller på sidan 5 har detta satt negativa spår i företagens resultaträkningar.

I början av 2003 gick Riksbanken, Konjunkturinstitutet och Medlingsinstitutet ut med budskapet att lönerna under 2003 inte får öka mer än 2 % för att inte sysselsättningen skall hotas och för bevarande av tillväxten, inflationen och vår internationella konkurrenskraft. Vår prognos för lönekostnadsökningen per anställd i branschen för år 2003 – före inverkan av strukturella förändringar – pekar sammanvägt på ca 3,4-3,5%. För arkitektföretagen pekar det mot ca 3,9%, för teknikkonsultföretagen mot ca 3,8% och för industrikonstruktörföretagen på ca 2,8%.

Nyckeltal per senaste bokslut 2002-12-31

Företag	Börs- värde 2003-10-31 Mkr	Börs- värde Mkr	Omsätt- ning Mkr	Medel- antal anställda	Omsätt- ning/ anställd kkr	Resultat e finansiella poster Mkr	Resultat e. finansiella poster/anst kkr	Netto- marginal i %	Börsvärde/ anställd kkr	P/e	P/s
Epsilon ¹⁾	–	162	716,6	990	724	-11,2	-11,3	neg.	164	neg.	0,23
Teleca	2407	1749	2090,1	2152	971	91,2	42,4	4,4	813	36,7	0,84
Semcon	230	226	1200,2	1581	759	7,1	4,5	0,6	143	>100	0,19
ÅF	650	529	1916,1	2309	830	-150,6	-65,2	neg.	229	neg.	0,28
SWECO	1003	844	2062,7	2305	895	103,5	44,9	5,0	366	13,2	0,41
Scandiaconsult ²⁾	–	903	1633,0	1866	875	140,4	75,2	8,6	484	8,9	0,55
Rejlerkoncernen ³⁾	70	–	233,4	311	751	10,5	33,8	4,5	–	–	–
INAC Process	20	16	127,1	186	683	-18,4	-98,9	neg.	86	neg.	0,13

¹⁾ avnoterad 2003-04-17 (utköpt av Danir) ³⁾ noterad på NGM Equity 2003-05-08.
²⁾ avnoterad 2003-05-08 (utköpt av danska Rambøll)

Källa: Svensk Teknik och Design

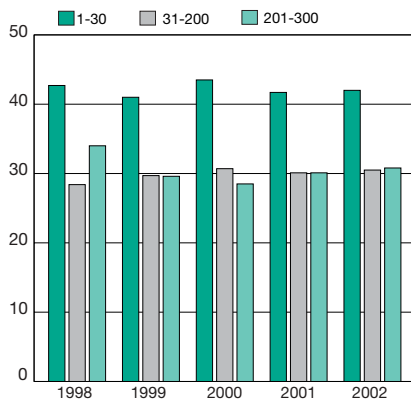
En jämförelse med några internationella börsnoterade teknikkonsultföretag. Jämförande nyckeltal per senaste bokslut

Företag	Börs- värde 2003-10-31 Mkr	Börs- värde Mkr	Omsätt- ning Mkr	Medel- antal anställda	Omsätt- ning/ anställd kkr	Resultat e finansiella poster Mkr	Resultat e. finansiella poster/anst kkr	Netto- marginal i %	Börsvärde/ anställd kkr	P/e	P/s	
Jaakko Pöyry Group	FIN	2558	1902	3741,3	4635	807	166,4	35,9	4,5	410	16,8	0,51
Etteplan Oy	FIN	229	159	304,2	660	516	25,3	38,3	7,4	241	13,6	0,47
WS Atkins plc	UK	5408	1505	12526,0	15450	811	-825,0	-53,4	-6,6	97	neg	0,12
High-Point Group	UK	–	107	337,5	350	964	–	–	–	423	neg	0,27
Waterman Group	UK	288	239	821,0	1110	740	25,3	22,8	3,1	216	12,5	0,30
White Young Green	UK	700	798	1025,9	1325	774	67,0	50,6	6,5	595	16,9	0,78
WSP Group	UK	1335	338	3848,1	5019	767	5,7	1,1	0,2	67,4	neg	0,09
RPS Group plc	UK	4227	3061	1482,9	1832	809	201,7	110,1	13,6	1671	22,0	2,06
Mouchel Parkman plc	UK	1091	1086	1974,1	1800	1096,7	117,8	65,4	6,0	674	15,3	0,63
Aukett Group plc	UK	27,4	26,4	224,0	400	560	-35,6	-89,0	-15,9	121	neg	0,12
Hyder Consulting plc	UK	375	129	1542,8	2542	607	25,4	10,0	1,7	51	*	0,08
Ricardo plc	UK	1537	2414	1830,0	1578	1160	212,9	134,9	11,6	1696	15,0	1,34
Arcadis	NL	1518	1493	7529,9	8020	938,9	374,1	46,7	5,0	186	6,6	0,20
Fugro	NL	6001	5892	8695,2	7003	1241,6	766,7	109,5	8,8	841	10,6	0,68
Grontmij	NL	685	652	4553,0	4000	1138,3	115,8	29,0	2,5	163	5,1	0,14
Bertrandt AG	D	1370	1452	2126,9	3101	686	52,9	17,1	2,5	468	75,8	0,68
Rücker AG	D	279	183	1296,9	1718	755	-187,5	-109,1	-14,5	107	neg.	0,14
Alten Group	FR	3276	1959	2638,2	3913	674	244,5	62,5	9,2	488	10,0	0,74
Altran Group	FR	9010	3934	12620,4	17862	707	66,2	3,7	0,5	220	neg.	0,32
Gaudriot SA	FR	249	316	623,6	843	740	45,3	53,8	7,3	375	19,3	0,55
Groupe Assystem	FR	1863	994	1927,7	3334	578	166,4	49,9	8,4	298	8,3	0,50
Brime Technologies SA	FR	784	427	1363,2	2210	617	46,0	20,8	3,4	193	23,0	0,31
Oviktat snitt Europa	kkr					804		29,2	3,6	436		0,50
URS Corp.	US	5683	4545	21425,6	*25000	857	804,0	32,2	3,8	182	9,3	0,21
Michael Baker Corp.	US	635	823	3576,4	4200	852	153,5	36,5	4,3	196	9,7	0,23
Tetra Tech Inc.,	US	9575	8510	8802,1	8000	1100	459,3	57,4	5,2	1064	neg	0,96
The Keith Companies	US	730	863	939,8	850	1106	122,0	143,6	13,0	1015	13,7	0,92
HLM Design, Inc.	US	–	79	647,7	500	1295	4,7	9,4	0,7	159	>100	0,12
SNC-Lavalin, Inc.	CAN	13813	9605	19320,2	15000	1288	1549,9	103,3	8,0	640	8,4	0,50
Stantec, Inc.	CAN	2223	1719	2412,5	3500	689	192,4	55,0	8,0	491	14,7	0,71
Oviktat snitt Nordamerika						1027		62,5	6,1	535		0,52
Samtliga har kalenderårsbokslut utom												
WS Atkins	31 mars 2003				Waterman	31 juli 2003						
Hyder Consulting	31 mars 2003				White Young Green	31 juli 2003						
Mouchel	30 juni 2003	samgående med			Aukett Group plc	30 sept 2002						
		Parkman september 2003			Tetra Tech	30 sept 2003						
Ricardo	30 juni 2003				Bertrandt	30 sept 2002						
HLM Design	3 maj 2002	avnoterad juli 2003			URS	30 okt 2002						
High Point	31 juli 2002	avnoterad september 2003										

I denna sammanställning är inte företagens resultatredovisningar korrigerade för ev underliggande skillnader. Marginaler och p/e-tal kan därför inte jämföras utan närmare analys.

Källa: Svensk Teknik och Design

Soliditet, %

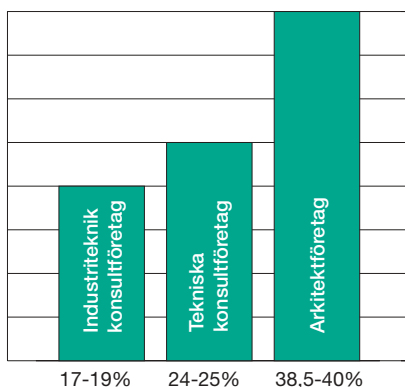

Avtalsrörelsen 2004 oroar

Vad de fackliga organisationerna hittills basunerat ut vad gäller övergripande krav på lönenivåer, löneformer och arbetsförkortning verkar spegla en annan verklighet än den näringslivet lever i och av. Och i en svag konjunktur är en orimlig verklighetsbild mer förödande än eljest. Konjunkturinstitutets konstaterande att den avtalsenliga lönekostnadsutvecklingen ej får överstiga ca 1,7 % under tre år för att inte tillväxten och sysselsättningen skall bli allvarligt hotade. Med nämnda lönekostnadsförändring hamnar den totala arbetskraftskostnaden på ca 3,2 % vilket KI anser vara lämpligt för samhälls-ekonomi. Därtill måste bransch- och företagsanpassning kunna ske.

Och krav på ytterligare arbetstidsförkortning är horribelt i tider där debatten tvärtom handlar om arbetskraftsbristen och att de i arbete har att försörja allt fler icke-arbetande (främst åldersbetingat). I tider där man – om inte till 100 % seriöst - pratar om arbetsplikt till 79 års ålder. Och i tider då en socialdemokratisk statsminister vågar uttala behov av

Andel kvinnor per delbransch

De 30 största svenska koncernerna

	Omsättning per anställd, kkr					Resultat efter fin.post./anställd, kkr				
	2002/03	01/02	00/01	99/00	98/99	2002/03	01/02	00/01	99/00	98/99
De 30 största koncernerna varav byggorienterade	862	833	805	764	729	9	34	38	34	34
industriteknik	897	835	823	768	730	26	41	39	29	23
De 200 största koncernerna varav byggorienterade	869	843	815	774	735	18	40	39	40	38
industriteknik	906	856	837	787	740	37	45	45	39	29
industriteknik	819	824	774	747	724	-7	23	34	44	60

Källa: Svensk Teknik och Design

anpassade sociala reformer. Och i tider då vi ser regeringar i Tyskland och Frankrike under stor turbulens försöka mildra tidigare för tillväxten och välfärden förödande arbetstidsförkortningar och andra ohållbara regelsystem på arbetsmarknaden och inom välfärdsområdet.

Förädlingsvärdet ökar

Förädlingsvärdet har vi mätt som summan av samtliga löne- och andra ersättningar och lönebikostnader samt rörelseresultatet efter avskrivningar – även av goodwill. Det vägda snittet för de 200 största företagen för år 2002 blev 539 kkr/anställd (525 kkr under 2001).

Per anställd ökade arkitektföretagen förädlingsvärdet till ca 547 kkr (545 kkr), teknik-konsultföretagen till 562 kkr (532 kkr) och industriteknikkonsultföretagen till 511 kkr (497 kkr).

Ett företags förädlingsvärde kan förenklat sägas vara ett mått på kundernas värdering av företagets tjänster.

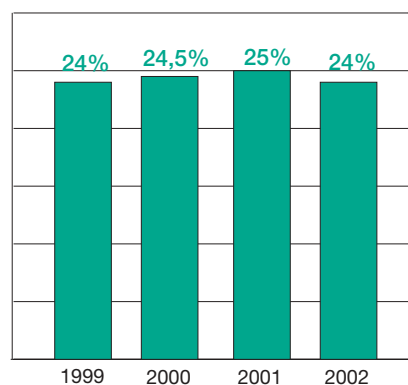
Branschens sjuktalet under kontroll

Under 2002 var det genomsnittliga sjuktalet för förvärvsarbetande svenskar nära 24 dagar eller omkring 10 %! I tjänstemannarykena betydligt lägre. I vår egen bransch var den knappt 3 % vilket är ungefär oförändrat jämfört med 2001. Strax under 3 % för arkitekt- och teknik-konsultföretagen och strax över 3 % för industrikonstulterna. Också när det gäller långtidssjukskrivning (som ingår i de 3 %) hade vi – utan att exakt ha kunnat mäta den – ungefär samma situation som under 2001. 15-20 % av tillfrågade företag uppger att långtidsfrånvaron ökat och lika stor andel uppger att den minskat.

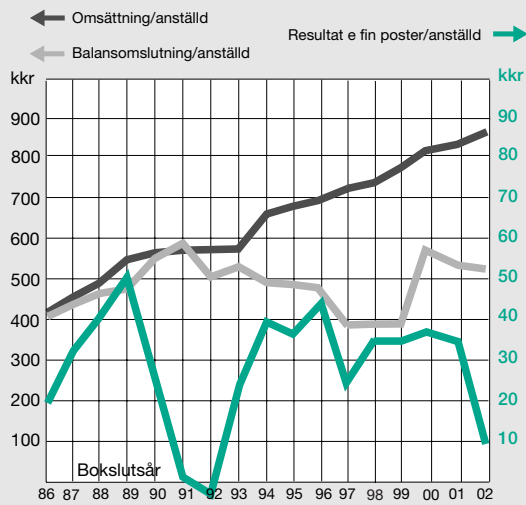
Lågkonjunktur kärvar för kvinnor

Andelen kvinnor i branschen har under de senaste åren visat en försiktig men successiv ökning. Var tredje nyanställd under 2001 var kvinna. Under 2002 bröts dock, tillfälligt, den sedan några år uppåtgående trenden. I ett läge med liten tillväxt får vi ringa påfyllnad av yngre medarbetare och nedskärningar i branschen drabbar generellt yngre med kortare anställningstid. Andelen kvinnor har under år 2002 sjunkit från ca 25 till ca 24 %. Orsakerna är två. Den ena har beskrivits ovan. Med turordningsregeln sist-in först-ut berörs ett relativt sett stort antal kvinnor. Den andra orsaken är de kvinnoglesare industrikonstulfföretagens ökade andel av den totala branschen. De båda orsakerna väger bedömningsmässigt ungefär lika. Medelåldern i arkitekt- och teknik-konsultföretagen har från år 2000 till år 2002 ökat från knappt 43 till ca 43,5 år. Under samma tidsperiod har industrikonstulfföretagens medelålder ökat från drygt 34 till ca 35 år.

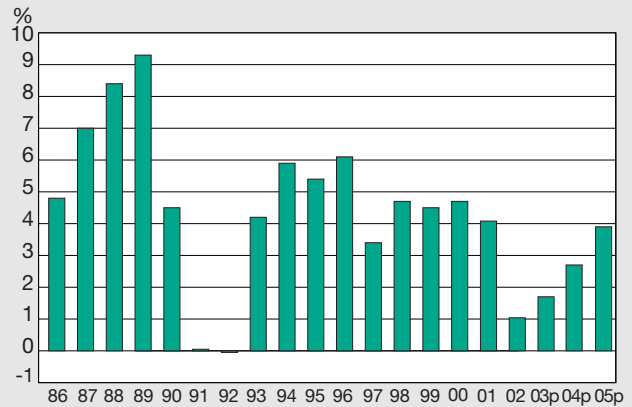
Andelen kvinnor i branschen

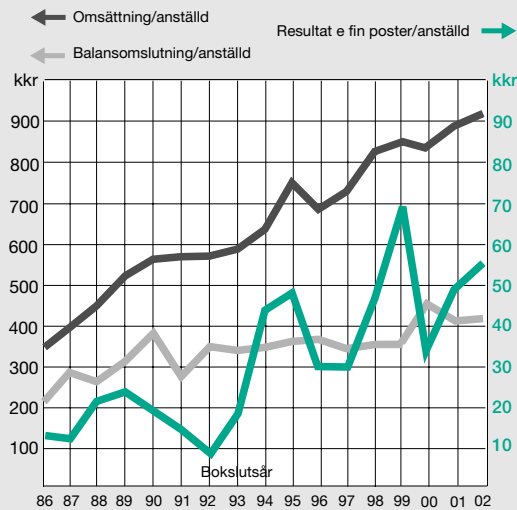
De 30 största svenska koncernerna

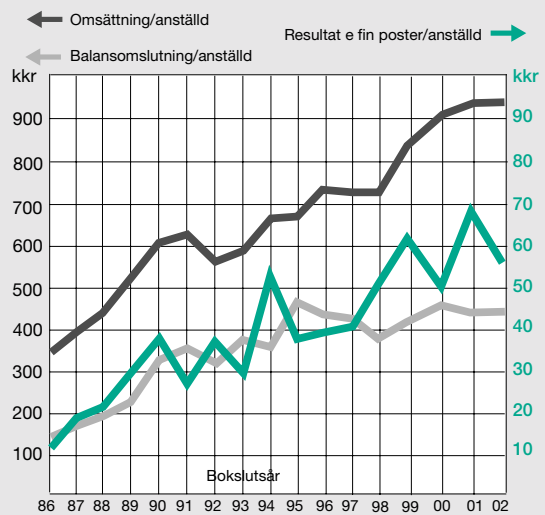
Vinstmarginaler i de 30 största konsultföretagen

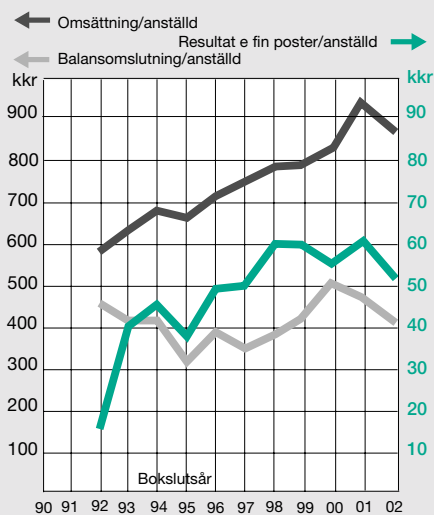
Koncern 31-50

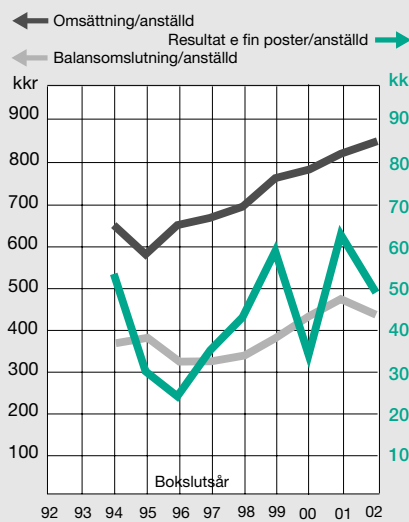
Koncern 51-100

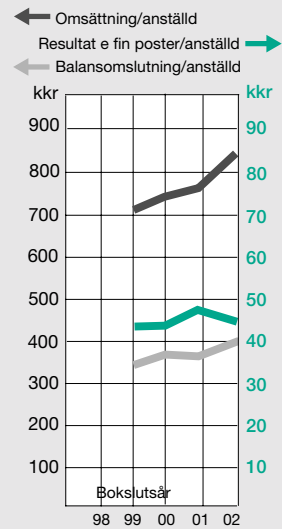
Koncern 101-150

Koncern 151-200

Koncern 201-300

Potentialen finns

Andelen kvinnliga vd:ar är också låg – även i arkitektföretagen som har klart högst kvinnoandel i vår bransch. Bland de 300 största koncernerna fanns i slutet av 2003 endast sju kvinnor, varav fem i arkitektföretag. Därtill en handfull i dotterbolag till större koncerner. Och det är på högre ledningsnivå frammarschen måste stöttas. Därefter kan vi få se en ökning på styrelsenivå. Här är kvinnoandelen minst sagt blygsam. Bland de 30 största företagen var kvinnoandelen ca 11 % eller 0,7 personer av de i snitt 6,6 styrelseledamöterna. De allra största företagen är bäst i detta avseende. De 300 största företagen i vår översikt utgjorde kvinnorna i slutet av innevarande år drygt 7 % eller 0,33 av de i snitt 4,5 ledamöter som företagen har. Och då är flertalet företag personalägda och en stor andel har personalrepresentanter i styrelsen.

Utvecklingstendenser

Globalisering, internationalisering, breddning av marknader för konjunkturutmattning samt ansträngningar att erbjuda kunderna bredare lösningar är de tendenser som utmärker sig. Och som gjort så under senare år. Kundsidas konsolidering medför konsolidering i konsultbranschen. Konsolidering syftar också till att stärka kompetens och komma runt ett magert rekryteringsläge. Efterfrågan på kvalificerade projektledningsfunktioner är alltså i ökande även om detta i en kärv konjunktur framstår något mindre tydligt. Ekonomisk analys och finansiell kunskap är något som större internationella aktörer förstärker sig med. Riskvärdering av större projekt med tanke på ett allt kärvare försäkringsläge och säkerhetstänkandet för t ex byggnadskonstruktioner blir alltmer aktuellt. Finansiärer, försäkringsexperten och konsulter går samman för att i relevanta projekt ge industrikunderna möjlighet att handla med utsläppsrättigheter och därmed bidra till finansiering av investeringar och reinvesteringar.

Internationellt stora områden är alltså vattenförsörjning, energi och infrastruktur. Kust och strandskydd (Flood management). Ett tilltagande antal allvarliga översvämningar under de senare åren har lyft fram kust och strandskydd (Flood management). Det byggs på grund av markbrist allt mer i områden som är riskabla ur översvämningssynpunkt. Klimatförändringar – om än tillfälliga? – ändrar flödesmönstret i större vattendrag och påverkar kustlinjer och alla de hamnområden som är belägna vid flod-

De 40 största grupperna inom industriteknik

Koncern / Företag			Bokslut	Omsättning	(Föregående)	Antal anställda
STD 1	1	Teleca AB	02	2090,1	1187,8	2152
STD 2	3	Semcon AB	02	1200,2	1126,6	1581
STD 3	2	ÅF-affärsområden (proforma)	02	*920,0	*1150,0	1400
(STD) 4	4	WM-data Caran	*02	800,0	865,0	910
STD 5	5	Epsilon AB	02	716,6	769,6	990
STD 6	6	Xdin AB	02	178,6	173,0	234
STD 7	8	Gesab AB	01/02	158,3	160,4	227
STD 8	7	Jaakko Pöyry AB (sv. koncernen)	02	153,2	156,7	217
STD 9	12	Rejlerkoncernen AB (del av)	02	*140,0	*110,0	187
	10	Inac Process AB	02	127,1	150,8	186
STD 11	10	WSP Systems (del av)	02	*120,0	*140,0	163
STD 12	14	Pro Tang AB	02	117,4	101,2	182
STD 13	13	Ingemansson Technology AB	02	105,4	107,6	114
STD 14	11	SWECO Industriteknik	02	118,5	121,7	135
	15	Rücker Nord AB (fd Nord -Consulting AB)	02	101,8	85,0	72
STD 16	15	Wermtec Consult AB	02	87,9	90,5	96
STD 17	(-)	KPA i Karlstad AB	01/02	78,3	78,3	47
	18	Consat Engineering AB	02	71,4	66,4	102
	19	Condesign AB	02	71,3	60,8	111
STD 20	16	JA Produktutveckling AB (delägt av Etteplan Oy)	02	69,9	89,0	118
STD 21	20	IKG IndustriKonsultGruppen	02/03	55,0	57,0	77
STD 22	23	Centaur Design AB	01/02	54,3	40,7	73
(STD) 23	22	Eurocon Consulting AB	02	51,8	53,7	59
STD 24	*35	Avalon Technology AB	02	41,2	18,2	51
	25	Creator Teknisk Utveckling AB	01/02	39,6	39,6	37
STD 26	25	Fasitet AB	01/02	35,2	33,6	27
	27	Evolator Group AB	01/02	31,0	31,0	43
STD 28	29	LUTAB Luthanders Ingenjörbyrå AB	02	27,2	24,5	28
STD 29	30	Cidema AB	02	26,1	24,2	43
STD 30	28	Järnvågen AB (Bergström, BEKAB, Indautomat m fl)	01/02	24,6	25,6	37
	31	PRC Konsult AB	*02/03	24,4	21,5	29
	32	Svea Teknik AB	02	23,5	27,1	32
STD 33	34	Bertrandt Sweden AB (ägt av tyska Bertrandt)	01/02	23,0	18,4	35
STD 34	32	Automations Partner AB	01/02	22,4	19,6	13
STD 35	(-)	Havd KB	*02	*22,0	20,1	23
STD 36	33	LinPro AB	02/03	22,0	19,3	24
STD 37	41	Velocis AB	02	21,7	15,1	33
	38	Neweng Consulting AB (ägt av franska Altran)	02	19,7	53,8	30
STD 39	38	Pidab Instrumentdesign AB	02/03	18,3	16,9	23
STD 40	(-)	Råbe Industrikonsult AB	01/02	18,0	10,9	24

STD = Medlem i Svensk Teknik och Design. De 40 största grupperna inom industriteknik 2002/2003 omsatte ca 7907 Mkr (föregående ca 7365), medelantalet anställda var ca 9965 (9190) och omsättningen per anställd ca 794 (801) kkr. Bland multidisciplinära företag har bl a också Flygfältsbyrån en avsevärd industriteknikverksamhet.

Källa: Svensk Teknik och Design

myningar. I Europa har vi alla känt av detta under senare år. De flesta av oss endast i form av premiehöjningar på våra försäkringar.

Utländsk inbrytning

Vi kan också räkna med en försiktig inbrytning av utländska aktörer. Det är inte bara de stora konsultföretagen COWI, Carl Bro och Rambøll samt Atkins Danmark – i Malmö och nu också i Stockholm – som nu på allvar är inne på den svenska marknaden. URS Nordic är ytterligare ett exempel.

Arkitektföretaget KHR etablerade sig redan för ett par år sedan. Nyligen har de fått sällskap av Jensen, Jørgensen & Wohlfeldt i Lund och senast har Årstiderne Arkitekter meddelat planer på att ett Stockholmskontor. På industriteknikområdet har tyska Rücker och franska Altran, finska Pöyry, Etteplan och PIC Engineering verksamhet i Sverige.

Tjänsteproduktion på glid

Det är numera inte bara produktion och samsättning som flyttas till länder med

De 20 största projektledningsgrupperna

	Koncern / Företag	Bokslut	Omsättning	(Föregående)	Antal anställda
STD 1	1 HifabGruppen AB	02	452,1	425,8	415
STD 2	4 Semcon Technology Management	02	156,0	106,7	*200
STD 4	2 WSP Management	02	141,0	172,1	141
STD 3	3 SWECO Projektledning	02	150,7	124,4	113
STD 4	2 WSP Management	02	141,0	172,1	141
STD 5	5 SCC Projektledning	02	96,6	*102,0	86
	6 12 EBAB Byggadministration AB	02	*80,0	*75,0	51
STD 7	*8 Swepro Project Management AB	*02	76,7	*60,0	91
STD 8	6 TP Gruppen AB	02	75,0	68,7	81
STD 9	7 Tyréns Projektledarna	02	73,3	60,0	76
	10 13 Forsen Projekt AB	02	55,0	38,0	42
	11 9 Temaplan AB	02/03	53,6	54,9	44
STD 12	11 Bygganalys AB	02	52,3	49,6	49
	13 16 HOAB-gruppen AB	*02	35,0	30,0	32
STD 14	15 CA consult-koncernen	02	32,1	31,5	36
STD 15	17 Tema Projektledare	02	30,0	29,0	34
STD 16	19 Widmark & Platzer AB	01/02	29,5	26,2	28
STD 17	18 Arctella AB	02/03	26,6	28,9	28
	18 20 Alfakonsult AB	02	22,4	20,5	20
	19 22 Projektbyrån Roland Korsén AB	02/03	19,0	13,5	17
STD 20	21 Hedström & Taube Projektledning AB	02/03	17,0	16,2	10

STD = Medlem i Svensk Teknik och Design. De 20 största projektledningsgrupperna, vars verksamhet spänner över breda områden, omsatte 2002/2003 ca 1674 Mkr (föregående ca 1544 Mkr), medelantalet anställda var 1594 (1461) och omsättningen per anställd ca 1050 kkr (1057 kkr).

Källa: Svensk Teknik och Design

De 20 största grupperna inom installation/energi

	Koncern / Företag	Bokslut	Omsättning	(Föregående)	Antal anställda	
STD 1	1 ÅF-affärsområden (proforma)	E,M,Enr	02	719,0	*650,0	750
STD 2	2 SwedPower AB (inkl SwedPower International)	Enr,E,CE	02	517,2	441,0	469
STD 3	3 SWECO Theorells	M,Enr,E	02	357,2	338,5	444
STD 4	4 WSP Systems	E,M,Enr	02	*244,0	*278,0	325
STD 5	5 Carl Bro Sverige	Enr,M,E	02	*250,0	230,4	304
STD 6	6 Scandiaconsult Sverige	E,M,Enr	02	200,0	138,0	265
STD 7	7 Bengt Dahlgren AB	M,Enr,Env	02/03	145,3	142,5	200
STD 8	11 PIC Engineering AB	Enr,Env	*02	107,4	92,0	103
	9 9 FVB Sverige AB (fd FVB-Fjärrvärmebyrå AB)	Enr	02	100,1	99,3	100
STD 10	10 Energo AB (ägt av Arcona AB)	M,E	02	87,4	89,7	101
STD 11	8 Rejlerkoncernen AB	E,Enr	02	*73,0	*91,6	124
STD 12	13 INCOORD AB	M	02	50,8	47,2	46
	13 * Retea AB	E,I	02	44,2	43,6	49
STD 14	14 CLC Installationsconsult AB	M,E	02/03	43,7	41,9	54
STD 15	15 Helenius Ingenjörbyrå AB	M	02	39,1	38,9	27
STD 16	18 FLK Sverige AB (nytt namn)	M	02	37,6	32,5	62
STD 17	21 TQI Consult gruppen AB	M	01/02	30,1	27,3	29
STD 18	22 TEAM TSP Konsult AB	E	02	28,3	24,5	26
	19 17 Per Schönbeck Elprojekt AB	E	02	27,9	33,3	48
STD 20	20 LEB Consult AB	M	02/03	27,3	29,0	37

STD= Medlem i Svensk Teknik och Design. De 20 största grupperna inom installation/energi 2002/2003 omsatte ca 3130 Mkr (2920), medelantalet anställda var ca 3565 (3650) och omsättningen per anställd ca 878 kkr (800 kkr).

Källa: Svensk Teknik och Design

kostnadsfördelar. Också tjänsteproduktion följer det mönstret. För tre år sedan skrev vi i vår Branschöversikt om hur stora internationella konsultföretag satte upp datacentra i Indien. Under året har Sverige besökts av de största indiska IT-konsultföretagen som söker kunder här. Finansmarknaden bedömer

att analys- och mäklarverksamhet glider från högsätet London till Indien – Calcutta och Bombay – allt i jakten på kostnader. Lettlands ledande IT-konsult etablerar sig i Sandviken. Projektledningen är tänkt ske i Sverige och produktionen i Lettland. I vår egen bransch ser vi allt fler tecken på denna förskjutning av delar av verksamheter till länder

der i Asien och även Centraleuropa och Baltikum. Engelska Pell Frischmann har ett par hundra anställda i Indien. De många europeiska inklusive svenska konsultföretag som etablerar sig i de nya EU-medlemsländerna kommer inte bara söka expandera uppdragsvolymen på dessa växande marknader. De kommer säkerligen också kunna arbeta med nya kostnadseffektiva partners på traditionella marknader.

Byggprocessen

Byggsektorn och speciellt entreprenadföretagen har fått negativ uppmärksamhet efter en rapport från regeringens Bygghörsningskommision. Rapporten sätter press på byggsektorn att leverera bättre kvalitet och mer kostnadseffektiva produkter. Eventuell lagstiftning kommer troligen att söka motverka användning av svart arbetskraft, något som inte förekommer i vår egen konsultbransch. Däremot har branschen inlett en process med översyn av arbetsformer och rådande samordning mellan sektorns olika aktörer. Det är främst omsorgen i projekten som synes fått stryka på foten i kundernas tids- och kostnadsjakt.

En liknande debatt pågår i revisionsvärlden, där utgången – visserligen med motstånd från kundsidan – ändå synes resultera i att revisionspriserna kommer att stiga eftersom fler timmar framöver torde behöva läggas på granskning.

Större strukturaffärer

Svenska konsultföretag har under 2003 varit inblandade i några av de större strukturaffärerna som genomförts i Europa. Det största företagssamgåendet är dock hel-franskt. De båda börsnoterade industri-konsultföretagen Assystem Groupe (köparen) med ca 3300 och Brime Technologies S.A med ca 2200 anställda går samman (affären skall dock formellt beslutas efter vår pressläggning). Danska Rambølls köp av Scandiaconsult berör på säljarsidan ca 1870 anställda. Holländska Fugro's köp av Thales Geo Solution berör ca 1800 anställda. Därefter kommer fusionen mellan engelska Mouchel (formell köpare) med 1800 anställda och Parkman med ca 1450 anställda. SWECO's bud i början på december på finska PIC Engineering Oyj rör ca 900 anställda. I nästa division hittar vi SWECO igen, nu med köpet av norska Statkraft Grøner med ca 350 anställda samt holländska Arcadis' förvärv av nationskollegan PRC Boewcentrum, också de med ca 350 anställda.

De 50 största arkitektgrupperna

		Koncern/företag	Bok- slut	Omsätt- MSEK	(Före- gående)	Antal anst.	
STD	1	1	SWECO FFNS	02	296,9	340,7	319
STD	2	2	White arkitekter AB	02	268,0	277,1	328
STD	3	3	Temagruppen Sverige AB	02	97,2	102,7	127
STD	4	4	Wingårdh-koncernen	02	81,2	79,0	92
STD	5	5	Tengbomgruppen AB	02	66,7	74,1	81
STD	6	7	WSP Arkitektur	02	61,0	64,9	65
STD	7	6	NYRÉNS Arkitektkontor AB	02	59,2	65,7	72
	8	9	Sandell Sandberg AB	02	56,8	61,0	43
STD	9	8	Brunnberg & Forshed Arkitektkontor AB	02	52,4	61,0	61
STD	10	11	Scheiwiller Svensson Arkitektkontor AB	02/03	42,1	47,1	47
STD	11	10	Liljewall Arkitekter AB	02	41,7	48,9	52
STD	12	13	AIX Arkitekter AB	02/03	39,1	37,7	53
STD	13	17	AROSgruppen Arkitekter AB	02/03	34,0	28,4	34
(STD)	14	19	FOJAB Arkitekter AB (koncernen)	02/03	31,6	26,7	35
STD	15	15	Lund & Valentin Arkitekter AB	01/02	31,5	24,2	38
STD	16	20	Arkitekthuset Monarken AB	02/03	31,2	26,7	30
STD	17	23	Arkitektkontoret Fråne Hederus Malmström AB	02	31,1	25,4	28
STD	18	27	Anders Bergkrantz Arkitekter AB	02	30,6	24,3	16
STD	19	35	BAU Arkitekter AB	02	28,9	19,8	28
STD	20	21	Åsberg Wångstedt Lotström Arkitekter AB	*02/03	28,1	26,1	23
STD	21	29	HUS&PLAN arkitekterna AB	02	26,9	22,7	31
STD	22	12	BSK Arkitekter AB	02	26,6	39,1	25
STD	23	31	Berg Arkitektkontor AB	02	26,6	21,0	19
	24	(-)	Jacob Zeilon & Partners AB	01/02	26,6	18,3	18
STD	25	28	Arkitektbyrån AB i Göteborg	02	26,1	23,4	32
STD	26	22	Thomas Eriksson Arkitektkontor AB	01/02	25,8	24,7	27
STD	27	26	A5 Arkitekter & Ingenjörer AB	02/03	25,1	24,8	33
STD	28	24	Landskapsgruppen koncernen AB	01/02	25,1	26,2	26
STD	29	18	Equator Stockholm AB	02	24,7	28,1	33
STD	30	43	Semrén & Månsson Arkitektkontor AB	01/02	24,6	16,3	24
STD	31	*25	Archus Arkitekter AB	02	23,9	25,0	29
STD	32	36	Lindberg Stenberg Arkitekter AB	02	22,5	19,6	26
STD	33	38	AQ Arkitekter i Eskilstuna AB	02/03	21,5	18,3	19
STD	34	30	Arkitektgruppen GKAK AB	02	20,9	21,2	26
STD	35	45	MAF Arkitektkontor AB	02/03	19,8	15,1	20
STD	36	37	SAMARK Arkitektur & Design AB	02	18,9	19,4	24
STD	37	34	Reflex Arkitekter AB	01/02	18,3	19,9	17
STD	38	41	AG Anders Gunnedal Arkitekter AB	02	17,7	17,5	17
STD	39	16	FL Arkitekter AB	02/03	17,5	30,8	18
STD	40	*14	Frenning & Sjögren Arkitekter AB (split 2002)	02/03	17,0	35,4	26
	41	42	ABAKO Arkitektkontor AB	02	16,2	16,7	22
STD	42	40	HLLS Arkitekter AB	02/03	16,2	17,5	21
STD	43	*64	Murman Arkitekter AB (nytt namn)	02	16,1	10,2	17
STD	44	(-)	Ahlsénarkitekterna AB	02	15,8	13,9	9
STD	45	44	Pyramiden arkitekter i Göteborg AB	*02	15,7	15,7	23
STD	46	66	Carlstedt Arkitekter AB	02	14,8	10,0	20
STD	47	48	BSV Arkitekter & Ingenjörer AB	02	14,8	14,6	19
STD	48	62	Ahlqvist & Almqvist Arkitekter AB	02/03	14,8	10,3	16
STD	49	(-)	Contekton Arkitekter Fyrstad AB	01/02	14,8	18,5	15
STD	50	33	Arkitekturkompaniet SI AB	02/03	14,8	20,3	12

Listan omfattar enbart de grupper/koncerner där arkitektverksamheten är dominerande. Utöver de uppräknade grupperna har också bl a Cad Bro Sverige, GF-Konsult och Creacon en betydande arkitektverksamhet.

Omsättningen för de 50 största grupperna 2002/2003 ca 2020 Mkr (föregående ca 2090 Mkr), medelantalet anställda var ca 2235 (2325) och omsättningen per anställd ca 903 kkr (900 kkr).

Källa: Svensk Teknik och Design

Företagshändelser

SWECO utökade under senhösten 2002 genom FFNS sitt ägande i danska arkitekt-företaget Skaarup & Jespersen från ca 20 % till ca 92,5 %. Koncernen avslutade året med att genom dotterbolaget Energuide förvärva

energikonsultföretaget Modul 1 Energi AB. Tillsammans med Mott MacDonald skall SWECO projektera och upphandla entreprenader för uppgradering av ryska staden Surguts avloppssystem. SWECO och Mott finns också med bland de sex konsultföre-

tag som i ett joint venture fått uppdrag att övervaka uppförandet av 10 miljarders-investeringen i kraftverket Kárahjúkar på sydöstra Island. Ett starkare fäste i Norge skaffade sig SWECO då de i juli förvärvade norska teknikkonsulten Statkraft Grøner med ca 340 anställda. Säljaren var Statkraft SF, som ägde ca 92 % av aktierna medan återstoden ägdes av personalen. Med sina övriga norska bolag Theorells och Samfunnsteknik får SWECO en årlig omsättning på ca 400 MNOK och ca 450 medarbetare. Del av köpeskillingen betalades i form av B-aktier vilket gjorde Statkraft ägare till 2,3 % av kapitalet och 1,1 % av rösterna i SWECO. Ett genombrott för SWECO på naturgasområdet är uppdraget att för Syd-kraft Gas förprojektera naturgasledningar från Norrköping till Oxelösund.

Storköp i Finland

2003 avslutas med en storaffär där SWECO förvärvar (affären beräknas vara klar vid årsskiftet) Finlands näst största konsult, industrikonsultföretaget PIC Engineering Oyj med nära 900 anställda och en omsättning över 60 MEUR. PIC ägs till 84 % av fonder förvaltade av Helsingforsnoterade invest-mentbolaget CapMan och till 16 % av ledningen i PIC. Säljarna får efter affären (som sker kontant och med nyemitterade B-aktier) 9,9% av kapitalet och 4,8 % av rösterna i SWECO. SWECO får därmed ca 3700 anställda med bolag i 7 länder, däribland några nya EU-medlemmar, och en årsomsättning på ca 3,1 miljarder kronor.

SWECO FFNS har fått intressanta uppdrag i Kina, vilket också gruppen Swedesign Connection fått. Gruppen, som består av Råta Linjen, Vatten- och samhällsteknik, Outside Landskapsarkitekter, Thorbjørns-son-Edgren och Frenning & Sjögren i samarbete har vunnit utformningen av en ny stadsdel belägen vid en havsbukt i staden Weihai i nordöstra Kina.

ÅF vinstvarnade strax efter nyår 2003 och stora kostnader för omstrukturering belastade 2002. Ca 250 anställda lämnade företaget. På årsbas bedömde ÅF besparingen bli ca 100 Mkr. En omorganisation till fem affärsområden tydliggjorde koncernens verksamhet. Inom massa & papper fick ÅF i februari ett tvåårsuppdrag värt ca 65 Mkr avseende detaljprojektering i samband med installationen av en ny två miljarders pappersmaskin för förpackningstillverkaren Emin Leydier. Koncernen beslutade vid halvårsskiftet att avyttra merparten av fastig-

hetsbeståndet utom, tills vidare, koncernens huvudkontor i Stockholm. Genom ÅF-Infra-teknik tog koncernen ett strategiskt steg in i den internationella järnvägssektorn och köpte SwedeRail av SJ, Green Cargo och EuroMaint. I Norge köpte ÅF installations-konsulten Andresen & Jacobsen med ca 10 medarbetare av Selmer Skanska. I september sålde koncernen i renodlingens tecken sitt 75%-iga innehav i utbildningsbolaget ÅF-SIFU till danska teknologisk Institut.

Den 24 mars 2003 kontrollerade danska Rambøll 97,9 % av aktierna i Scandiaconsult AB. Därmed fullföljdes det köp som rullades upp i oktober 2002 då Rambøll köpte ca 35 % i SCC av Löntagernes Dyrtingsfond, Si Gef och andra danska institutionella ägare. Efter prispförhandlingar med SCC:s två näst största ägare Catella Fonder och Odin Fonder slutade prislappen på 47 kr/aktie vilket innebar en prislapp på ca 1120 Mkr för lönsamma SCC. Den Danske Bank är långgivare till köparen. Nästa steg blir enligt det perspekt som utfärdades en breddning av ägarsitsen, varvid också ledande befattningshavare i SCC och Rambøll får köpa in sig i (nya) bolaget. Företaget söker nu en lämplig extern och troligen internationell större medägare. Scandiaconsult avnoterades från Stockholmsbörsen den 8 maj.

WSP Sverige kan komma att få en väsentlig del av de uppdrag WSP plc kan erhålla till följd av ett nytt 5-årigt ramavtal med brittiska Network Rail. Tillsammans med ÅF International, SAKAB och ett Litauiskt konsultföretag har WSP International engagerats i ett SIDA-finansierat avloppsreningsprojekt i Litauen. WSP Industri tog hem omfattande konsultuppdrag när Stora Enso investerar ca 450 MEUR i en ny pappersmaskin i Kvarnsveden. WSP lanserade under våren i Sverige och England Active Transfer som ett sätt att hantera miljöskulder. Tjänsten hjälper industriföretag och fastighetsägare vid t ex en exploatering att lösa framtida problem med förorenade områden. Med i bilden finns också försäkringsmäklaren Willis Group Ltd. I oktober köpte WSP Sverige Inregia med överlåtelse per jan 2004. Inregia är ett analys- och management-konsultföretag som arbetar med strategiska analyser. De har ett 40-tal medarbetare och har ett ursprung i Stockholms Läns Landsting. WSP fördjupar därmed sitt tjänsteutbud efter internationellt mönster. Intégria Certifiering, som ingick i köpet av KM för några år sedan, har sålts till Lloyd's Register Quality Assurance Ltd.

Genom ett MBO i Växjö återuppstår namnet KLT AB. Det är automationsverksamheten i Växjö som överläts till de anställda. KLT i annan form köptes för många år sedan av KM Elteknik, som köptes av J&W, som köptes av WSP.

Tyréns AB är namnet på den från 2003 sammanslagna expansiva verksamheten i tidigare Tyréns Byggkonsult och Tyréns Infra-konsult. Tyréns har på senhösten fått omfattande projekteringsuppdrag för tre av Bottniabanans längsta järnvägsbroar.

Carl Bro Sverige med ca 1000 medarbetare organiserar från april 2003 verksamheten i sju affärsområden. Majoritetsägare till danska Carl Bro-koncernen är svenska Bure Equity.

White kan baserat på 2002 års bokslut kalla sig Sveriges största arkitektföretag - åtminstone mätt i antal anställda. Stor uppmärksamhet fick White då de i ett vinnande tävlingsförslag för Göteborgs Stad påstod sig ha knäckt koden för billigare bostäder genom ett koncept implementerat i Fjällbo Park. Under våren 2003 flyttade White i Stockholm in i ett nytt kontor vid Norra Hammarbyhamnen byggt - och projekterat - i egen regi. Planenligt såldes fastigheten i april och då till fastighetsbolaget Wihlborgs (entreprenören var Peab). I november stod det klart att White för sitt kontor fick det åtråvärda Kasper Salin priset 2003. Inom synhåll från kontoret och överdäckande Söderleden ligger Stockholms numera största hotell, nyöppnade Clarion Hotel Stockholm. White har varit arkitekt och projektutvecklare för hotellet.

Arkitektföretaget Arken har projekterat för Stockholms Parkerings uppmärksammade försök med en italiensk parkeringssnurra i stadsdelen Birkastan.

Hifab köpte per den 1 april Lernia International med kunder som Sida, Internationella utvecklingsbanker och olika EU-organ. Och Lernia finns med i det konsortium som Hifab International leder för att organisera administration och yrkesutbildning i Turkiet. Uppdraget är tvåårigt och är på 9,5 MEUR och finansieras av EU.

Konsult i byggherreroll

Kadesjö's intar en byggherreroll när de tillsammans med Riksbyggen och Mimer bygger 220 lägenheter på Lillåudden i Västerås. Kadesjö's ska i egen regi projektera och låta uppföra två av byggnaderna och kommer att vara engagerad i projekteringen för övriga byggnader.

Holdingsbolaget till FLK Sverige AB (nytt namn) köpte 51 % av aktierna i VVS-Ingenjör Ove Fransson AB under 2002.

FVB Sverige AB (tidigare FVB-Fjärrvärmebyrå AB) hör till de svenska konsulter som har en förhållandevis hög andel utlandsverksamhet. I USA fick FVB visserligen dra ned något i följderna av bl a Enronskandalen, men i Kanada expanderar verksamheten. I Polen är verksamheten avvecklad medan uppdrag i Moldavien, Litauen och Kosovo tillkommit.

VVS-Kontroll AB förvärvade i mars 2003 Göteborgskollegan Wikströms VVS-Konsulten AB varigenom ett bolag med ca 50 medarbetare bildas.

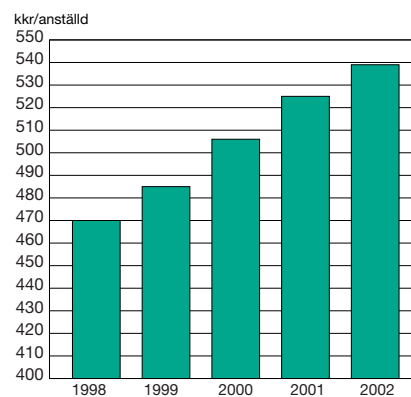
Wikmar och Sone Konsult AB etablerade sig i Öresundsregionen genom att i början av 2003 förvärva Thomas Borgström VVS-Byrå i Malmö AB med ett 10-tal anställda.

SISU Group, i vilken ingår SISU Stockholm AB, har fått franska börsnoterade miljö-konsulten Gaudriot, som 30%-ig ägare.

Ny på börsen

Rejler-koncernen noterade sina B-aktier på NGM-Equity den 8 maj 2003. Bolaget åsattes inledningsvis ett värde av ca 60 Mkr, vilket innebär ett aktiepris på ca 35 kr. Under sommaren förvärvades Epsilons verksamhet i Linköping med ca 15 anställda. Rejlers förvärvade under hösten 2003 ytterligare 10 % i Rejlers Invest Oy i Finland och innehavet uppgår därmed till 30,1 %. Option på att förvärva resten finns. Rejlers har även i övrigt internationella ambitioner. Beslut har fattats om att starta ett företag i Estland för främst digitalisering av ritningar samt om att i januari 2004 öppna ett filialkontor i Köpen-

Förädlingsvärdet för de 200 största företagen

Källa: Svensk Teknik och Design

hamn. Dessutom har koncernen etablerat ett marknadsbevakning/representationskontor i Derby, England med fokus på järnvägsmarknaden.

Teleca störst 2002

Teleca AB blev under 2002 branschens största svenska konsultföretag. Detta efter köpet av AU-System under 2001. Teleca's dotterbolag Benima förvärvade i slutet av december norska AC Engineering med 4 anställda och öppnar kontor i Sandefjord, det tredje kontoret i Norge. Dottern Benima fick i uppdrag av Vägverket att utveckla en träningssimulator för verkets trafikledningscentral i Göteborg. Under våren köpte Danir AB ut Telecas A-aktier från ett Bure Equity i kris. Därigenom fick Danir ca 18,9% av rösterna i Teleca och är åter största ägare. Bure hade kvar 14,4 % av rösterna. Teleca tog från februari efter ett förvärvsförsök över 27 av Geoworks anställda inom programutveckling för sk Smart Phones i Storbritannien samt köpte YacCom i Frankrike med ca 35 anställda. I början av året etablerade Teleca ett nytt dotterbolag i Nürnberg, Tyskland och har rekryterat ett 50-tal personer inriktade på program- och hårdvaruutveckling inom mobiltelefonområdet. Japan med sin tunga hemelektronik- och telekommunikationsmarknad har lockat Teleca att starta ett dotterbolag i landet. Ett 10-tal anställda är igång under hösten 2003. Taiwan och Kina finns också med i framtidsplanerna. Men bantningar sker på hemmaplan ibland annat före detta AU-system. Teleca hoppas också mycket på framtida royaltivintäkter för sin

webbläsare för mobiltelefoner – Obigo. Bure sålde i september sina återstående aktier i Teleca till svenska och utländska institutionella ägare.

Börshandeln med aktier i Epsilon stoppades den 9 jan 2003. Huvudägaren Danir AB, som redan hade en 54 %-ig röstandel lämnade erbjudande om kontantköp av utestående aktier till en kurs av 22 kr per B-aktie. Budet (för 46 %) bedömdes totalt vara värt 112 Mkr. Motivet till utköpet uppgavs bl a vara för låg aktievärdering. Samtidigt skulle en avnotering ge sänkta årskostnader på ca 10 Mkr. Kort härefter vinstvarnade Epsilon. Det var framför allt neddragningar inom bilindustrin som påverkade Epsilons utveckling i slutet av 2002 och början av 2003. Ett utvecklingscentrum i Göteborg förstärks genom samgående av ett par dotterbolag inom Epsilon till ett bolag med ca 200 medarbetare. Den 24 mars var det klart med Danirs utköp i och med att köparen då kontrollerade 97,5 % av aktierna. Den 17 april 2003 var sista dagen som Epsilon noterades på Stockholmsbörsen.

På stormigt hav

Semcon, som så många drabbades också av fordonsindustrins neddragningar inom produktutveckling. Företaget fick se sina intäkter och sitt resultat kraftigt drabbade under slutet av 2002 och inledningen på 2003. Under våren ökade Traction sitt ägande i Semcon till ca 6,7 % av aktierna och blev näst störste ägare. Posten avyttrades några månader senare. I mars tvingades Semcon till ytterligare besparingsåtgärder och för-

utskickade helårsförlust. I maj tecknade Semcon och Saab Automobile dock ett letter of intent syftande till att Semcon övertar enheten för serviceutveckling inom Saab Aftersales. Överenskommelsen berör ett 30-tal personer som flyttar över till Semcon. Avtalet är vidare flerårigt och uppges omfatta ett värde på sammanlagt ca 400 Mkr. Avsikten är att bygga ett centre of Expertise för hela GM Europa tillsammans med Semcon. Semcon har också gått vidare med sina uppdrag för båtindustrin. Till de tidigare insatserna i Volvo Ocean Race och America's Cup har Semcon senast deltagit i samarbetsprojektet Swedish Match 40 tillsammans med de ledande företagen i båtindustrin. Inte minst är det Semcons danska dotterbolag Knud E Hansen, som engagerats i projektet. Övriga danska Semcon-verksamheter har avvecklats. Stena-sfären har under året blivit en större ägare i Semcon.

Xdin, som är majoritetsägt av Bure, omorganiserar från 2003 och samlar verksamheten i två marknadsområden – Automotive och Process Development. Inom det förstnämnda fick bolaget i början av 2003 ett betydelsefullt uppdrag från en av Nordamerikas största producenter av tunga arbetsfordon. På hemmaplan öppnar Xdin nu kontor också i Stockholm.

Xdin fick under sommaren en stororder över tre år från Scania om leverans av utbildning och arbetsmetodik för den nya generationens CAD programvara – Catia V5 för ca 800 medarbetare inom Scania.

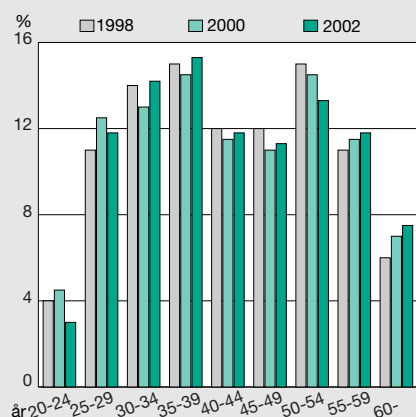
WM-data Caran är numera det lite tydligare namnet på industriteknikverksamheten inom WM-data.

Deva Mecaneyes AB är bolagsnamnet på de per 1 augusti 2002 fusionerade Evotech Engineering AB och Engineyes AB.

Avalon Technology öppnade i början av 2003 ett nytt kontor i medicinteknikmetro-polen Uppsala samt ett i Stockholm.

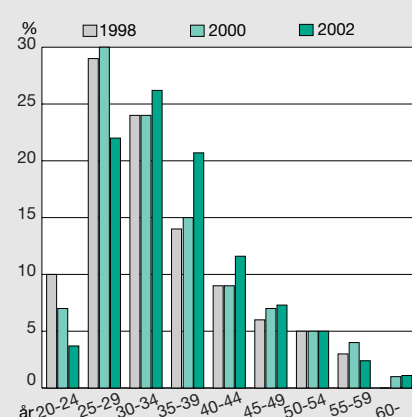
INAC tecknade ett strategiskt samarbetsavtal med Anticimex för temperaturövervakning och kontroll inom främst livsmedelssektorn. Efter nyemission placerar INAC all verksamhet knuten till Coolguard i ett nytt bolag, som under hösten 2003 delades ut till aktieägarna och avses noteras på Aktietorget.

Åldersfördelning Arkitekt- och teknikonsulter

Medelåldern i arkitekt- och teknikonsultföretagen har från år 2000 till år 2002 ökat från knappt 43 till ca 43,5 år. Under samma tidsperiod har industriconsultföretagens medelålder ökat från drygt 34 till ca 35 år.

Åldersfördelning Industriconsulter

De 300 största svenska arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultkoncernerna

			Koncern med större dotterbolag/affärsområden redovisade i direkt anslutning	Verksamhet	Bokslut	Omställning MSEK	(Före- gående)	Antal anställda	Resultat e finans. poster MSEK	Balans- omslutning MSEK	Koncernchef/VD Personnamn aktuella i oktober 2003
STD	1	5	Teleca AB	I	02	2090,1	1187,8	2152	91,2	2930,2	Nick Stammers
STD	2	2	SWECO AB	MD	02	2062,7	1927,7	2305	103,5	1078,6	Wigon Thuresson
			SWECO FFNS	A		269,9	340,7	319			Eva Nygren
			SWECO BLOCO	CE		139,3	123,5	161			Hans Olson
			SWECO Theorells	M,Enr,E		357,2	338,5	444			Åsa Söderström Jerring
			SWECO VBB	CE		504,0	*485,9	*449			Mats Pålsson
			SWECO VIAK	Env		471,9	*344,0	*476			Per Karlsson
			SWECO Projektleddning	PM		150,7	124,4	113			Bo Carlsson
			SWECO Industriteknik	I		118,5	121,7	135			Eva Haegerstrand
			SWECO Energuide	Enr		114,5	95,9	94			Erik Severin
			SWECO Position	CE,GIS		42,5	48,1	44			Jan Zakariasson
			SWECO Connect	IT		51,8	46,5	40			Maths Palm
STD	3	1	ÅF-koncernen	I,E,M,Enr	02	1916,1	1962,6	2607	-150,6	1092,3	Jonas Wiström
			Proforma								
			Energi & Miljö	Enr,Env		*320	-	*300			Jan Norling
			Industri & System	I,IT		*638		*800			Christer Karlsson
			Installation	M,E		*399		*450			Per Göransson
			Massa & Papper	I		*282		*600			Mats Junghem
			Nya marknader	MD		*382		*400			Jonas Wiström
STD	4	4	WSP Sweden AB	MD	02	1468,4	1497,0	1849	76,6	781,2	Rikard Appelgren
			WSP Arkitektur	A		61,0	64,6	65			Linda Marend
			WSP Byggprojektering	CE		238,0	266,2	319			Ulf Erikson
			WSP Environmental	Env		154,0	118,4	154			Ole Paus
			WSP Management	PM		141,0	172,1	141			Mickey Johansson
			WSP Samhällsbyggnad	CE		476,0	435,0	534			Eskil Sellgren
			WSP Systems	E,I,M		364,0	418,1	488			Anders Tysander
			WSP International	MD		*					David Montgomery
STD	5	6	Semcon AB	I	02	1200,2	1126,6	1581	7,1	528,8	Hans Johansson
			Semcon Industrial Design			578,8	570,4	-			-
			Semcon e-Design			465,4	449,5	-			-
			Semcon Technology Management			156,0	106,7	-			-
STD	6	*3	Scandiaconsult Sverigeverksamhet	MD	02	846,6	834,2	886	*58,0	-	Bent Johannesson
(STD)	7	*7	WM-data Caran	I	*02	800,0	865,0	910	-4,0	-	Mats Rogbrant
STD	8	8	Carl Bro Sverige AB	MD	02	779,1	839,1	966	10,0	320,4	Per-Arne Gustavsson
STD	9	9	Epsilon AB	I	02	716,6	769,6	990	-11,2	347,2	Mats Boström
STD	10	12	SwedPower AB inkl Swed Power International	Enr,E,CE	02	517,2	441,0	469	15,5	213,3	Tomas Mattsson
STD	11	10	Tyréns AB (proforma)	CE,PM	02	497,0	456,3	551	-1,6	229,8	Håkan Blom
STD	12	11	HifabGruppen AB	PM	02	452,1	425,8	415	-1,9	186,3	Anders Nordqvist
			Hifab Byggprojektledaren AB			270	240	259			Stefan Lundqvist
			Hifab International AB			160	163	107			Jan Skoglund
			Hifab Development AB			36	19	39			Jan Törner
STD	13	13	Flygfältsbyrån AB	CE,I,E	02	362,0	306,0	414	14,5	156,6	Anders Rydberg
STD	14	14	White arkitekter AB	A,PM	02	268,0	277,1	328	12,8	274,4	Magnus Borglund
STD	15	16	Rejlerkoncernen AB	E,I	02	233,4	201,6	311	10,5	110,9	Peter Rejler
STD	16	17	Xdin AB	I	02	178,6	173,0	234	-14,7	116,4	Thomas Ångkulle
STD	17	18	Gesab AB	I	01/02	158,3	160,4	227	-5,1	9,7	Janos Rakai
STD	18	19	Jaakko Pöyry AB (sv. koncernen)	MD,I	02	153,2	156,7	217	-12,2	69,7	Lars I. Johansson
STD	19	15	VA-Ingenjörerna AB	Env	02/03	152,1	234,0	82	-14,0	50,5	Kent Idenius
STD	20	21	Bengt Dahlgren AB	M,Enr,Env	02/03	145,3	142,5	200	8,0	72,0	Christer Nyberg
			Bengt Dahlgren Stockholm AB			28,6	24,8	33			Lars Kjellgren
			Bengt Dahlgren Linköping AB			7,5	9,2	11			Leif Viking
			Bengt Dahlgren Malmö AB			12,5	12,0	15			Håkan Jerkstrand
	21	20	Inac Process AB	I,E	02	127,1	150,8	186	-18,4	45,6	Magnus Falkman
STD	22	25	Pro Tang AB	I	02	117,4	101,2	182	-1,8	43,1	Tom Andersson
	23	27	GF Konsult AB	CE,Env,A	02	116,2	98,4	139	7,1	80,0	Carl-Erik Andersson

			Koncern	Verksamhet	Bokslut	Omsättning MSEK	(Före-gående)	Antal anställda	Resultat e finans. poster MSEK	Balans-omslutning MSEK	Koncernchef/VD Personnamn aktuella i oktober 2003
			med större dotterbolag/affärsområden redovisade i direkt anslutning								
STD	24	33	PIC Engineering AB	Enr,Env	02	107,4	92,0	103	-1,5	24,6	Tord Svanqvist
STD	25	22	Ingemansson Technology AB	I (Ak)	02	105,4	107,6	114	-5,2	48,9	Klas Brännström
	26	32	Rücker Nord AB	I	02	101,8	85,0	72	-15,1	40,1	Rainer Paulsen
	27	26	FVB Sverige AB (fd FVB-Fjärrvärmebyrå AB)	Enr	02	100,1	99,3	100	2,0	30,6	Björn Andersson
STD	28	23	Temagruppen Sverige AB	A,PM	02	97,2	102,7	127	5,0	46,9	Håkan Persson
STD	29	29	Wermtec Consult AB	I	02	87,9	90,5	96	-10,0	35,9	Curt Pehrson
STD	30	28	Energ AB	M,E	02	87,4	89,7	101	7,8	40,8	Östen Innala
STD	31	37	Bjering AB	CE,M,A	02	85,8	74,9	117	-0,2	52,3	Johan Bill
STD	32	31	ELU Konsult AB	CE	02/03	81,7	84,3	90	6,0	35,5	Sten-Åke Torefeldt
STD	33	34	Wingårdh-koncernen	A	02	81,2	79,0	92	5,6	49,2	Gert Wingårdh
STD	34	35	Golder Associates AB	CE, Env	02	80,5	79,0	72	6,3	33,7	Sven Hulstjöö
	35	36	EBAB Byggadministration AB	PM	*02	*80,0	*75,0	51	*	*	Tommy Werre
STD	36	(-)	KPA i Karlstad AB	I	01/02	78,3	27,2	47	0,5	7,3	Anders Gustafsson
STD	37	46	Swepro Project Management AB	PM	*02	76,7	*60,0	91	3,3	41,8	Miguel Guirao
	38	39	SweRoad AB	CE	02	75,5	70,3	60	4,0	60,8	Roberto G. Baudicco
STD	39	40	TP Gruppen AB	PM	02	75,0	68,7	81	8,5	35,7	Bo Sundberg
	40	41	Consat Engineering AB	I	02	71,4	66,4	102	2,4	29,8	Jan-Bertil Johansson
	41	43	Condesign AB	I,E	02	71,3	60,8	111	2,9	24,7	Kentth Bergström
STD	42	30	JA Produktutveckling AB (delägt av Etteplan Oy)	I	02	69,9	89,0	118	-3,5	20,3	Ulf Aiff
STD	43	38	Tengbomgruppen AB	A,IA	02	66,7	74,1	81	-1,6	33,0	Bo Eiserman
STD	44	42	NYRÉNS Arkitektkontor AB	A	02	59,2	65,7	72	-0,4	27,0	Erik Hovlin
	45	45	Sandell Sandberg AB	A,Info	02	56,8	61,0	43	15,1	29,7	Joakim Uebel
STD	46	48	IKG IndustriKonsultgruppen	I	02/03	55,0	57,0	77	1,5	15,7	Lars Hellström
	47	67	Forsen Projekt AB	PM	02	55,0	38,0	42	9,9	24,6	Jan Ahlinder
STD	48	64	Centaur Design AB	I	01/02	54,3	40,7	73	6,9	21,8	Roger Törnqvist
STD	49	49	Dyno Nobel Consult (fd Nitro Consult) AB	CE	02	53,7	56,2	60	1,9	38,9	Donald Jonson
	50	50	Temaplan AB	PM	02/03	53,6	54,9	44	4,9	19,1	Andreas Philipson
STD	51	44	Brunnberg & Forshed Arkitektkontor AB	A	02	52,4	61,0	61	1,3	20,7	Bengt Hellström
STD	52	56	Bygganalys AB	PM	02	52,3	49,6	49	3,3	21,9	Anders Kivijärvi
(STD)	53	52	Eurocon Consulting AB	I	02	51,8	53,7	59	2,6	24,0	Christer Svanholm
STD	54	80	Structor - Gruppen	CE	02	51,2	29,6	58	6,4	24,9	Jan Stråth/Per Fladvad
STD	55	59	INCOORD AB	M	02	50,8	47,2	46	1,6	24,0	Olle Edberg
(STD)	56	47	Wikmar & Sone Konsult AB	MD	02/03	45,3	58,0	52	-3,6	28,9	Rolf Sone
STD	57	54	Kadesjös Ingenjörbyrå AB	CE,M	02/03	44,8	50,2	41	4,4	32,3	Håkan Kadesjö
	58	60	Retea AB	E,I	02	44,2	43,6	49	6,5	23,6	Mikael Vatn
STD	59	62	CLC Installationsconsult AB	M,E	02/03	43,7	41,9	54	5,0	24,3	Lennart Svantesson
STD	60	96	Geosigma AB	CE,Env	02	42,4	25,1	48	0,3	15,5	Bo Eliasson
STD	61	58	Scheiwiller Svensson Arkitektkontor AB	A	02/03	42,1	47,1	47	-0,2	10,2	Inger Lindberg Bruce
STD	62	57	Liljewall Arkitekter AB	A	02	41,7	48,9	52	1,4	15,1	Leif Blomkvist
STD	63	*139	Avalon Technology AB	I	02	41,2	18,2	54	3,5	-	Peter Mattisson
STD	64	61	VBK	CE	02/03	40,4	42,0	53	0,8	19,4	Leif Gustafson
	65	63	Creator Teknisk Utveckling AB	I	01/02	39,6	40,9	37	1,3	30,8	Bengt Wahlqvist
STD	66	68	AIX Arkitekter AB	A	02/03	39,1	37,7	53	0,1	17,3	Erik Källström
STD	67	66	Helenius Ingenjörbyrå AB	M	02	39,1	38,9	27	2,0	22,1	Herje Wahlberg
STD	68	73	FLK Sverige AB (nytt namn)	M	02	37,6	32,5	62	1,7	20,3	Anders Thomasson
STD	69	70	Fasitet AB	I	01/02	35,2	33,6	27	2,4	8,1	Mats Bjurefalk
	70	79	HOAB-gruppen AB	PM	02	35,0	30,0	32	-	-	Per Olsson
STD	71	84	AROSgruppen Arkitekter AB	A	02/03	34,0	28,4	34	7,4	27,7	Jan-Ove Fogelberg
STD	72	75	CA consult-koncernen	PM	02	32,1	31,5	36	1,8	17,2	Jan Landmark
(STD)	73	87	FOJAB Arkitekter AB (koncernen)	A	02/03	31,6	26,7	35	2,8	13,4	Björn Wigelius
STD	74	74	Lund & Valentin Arkitekter AB	A	01/02	31,5	24,2	38	3,1	17,1	Bo Karlberg
STD	75	88	Arkitekthuset Monarken AB	A	02/03	31,2	26,7	30	2,6	12,4	Gunnar Grönlund
STD	76	93	Arkitektkontoret Fråne								
			Hederus Malmström AB	A	02	31,1	25,4	28	1,3	8,2	Björn Malmström
	77	76	Evolator Group AB	I	01/02	31,0	37,3	43	-4,0	15,1	Bo Claesson
STD	78	104	Anders Bergkrantz Arkitekter AB	A	02	30,6	24,3	16	1,0	8,1	Anders Bergkrantz
STD	78	110	TQI Consult gruppen AB	M	01/02	30,1	27,3	29	3,4	13,5	Björn Thörnqvist

STD = Medlem i Svensk Teknik och Design. (*) = jämförbar uppgift saknas/proforma/bedömd. — = uppgift saknas.

PM = Projektledning, A = Arkitektur, CE = Bygg- och anläggningsteknik, Env = Miljö, Enr = Energi, E = Elteknik, M = VVS-teknik, I = Industriteknik, MD = Multi Disciplin

De 300 största svenska arkitekt-, teknikonsult- och industrikonsultkoncernerna

			Koncern	Verksamhet	Bokslut	Omsättning MSEK	(För- gående)	Antal anställda	Resultat e finans, poster MSEK	Balans- omsättning MSEK	Koncernchef/VD Personnamn aktuella i oktober 2003
			med större dotterbolag/affärsområden redovisade i direkt anslutning								
STD	80	89	Widmark & Platzter AB	PM	01/02	29,5	26,2	28	1,4	8,9	Peter Hallenius
	81	127	Reinertsen Engineering AB (dt norska Reinertsen)	CE	02	29,2	19,7	38	1,5	8,0	Ljot Strömseng
STD	82	125	BAU Arkitekter AB	A	02	28,9	19,8	28	2,6	14,6	Peter Walker
STD	83	98	Creacon AB	A,PM,Env	02	28,7	25,1	34	1,4	13,6	Torsten Fribert
STD	84	102	TEAM TSP Konsult AB	E	02	28,3	24,5	26	5,7	20,3	Göran Berg
STD	85	133	VAP VA-Projekt AB	Env	02/03	28,2	19,2	27	4,8	16,5	Mikael Melin
STD	86	90	Åsberg Wångstedt								
			Lotström Arkitekter AB	A	*02/03	28,1	26,1	23	3,4	20,0	Tomas Åsberg
	87	71	Per Schönbeck Elprojekt AB	E	02	27,9	33,3	48	1,0	27,1	Per Schönbeck
(STD)	88	95	KNSS Gruppen AB	CE,E	02/03	27,8	25,2	27	2,5	14,9	Denny Sandberg
STD	89	100	Knut Jönson Ingenjörbyrå AB	CE	02/03	27,7	24,9	30	4,4	16,9	Jan Erik Pässe
STD	90	82	LEB Consult AB	M	02/03	27,3	29,0	37	2,9	17,9	Lars Mohlin
STD	91	103	LUTAB Luthanders Ingenjörbyrå AB	I	02	27,2	24,5	28	0,3	9,0	Thor Malmberg
STD	92	111	HUS&PLAN arkitekterna AB	A	02	26,9	22,7	31	-0,7	7,7	Kurt Axelsson
STD	93	115	Sören Lundgren Byggkonsult AB	CE	*02/03	26,8	21,3	20	0,3	10,6	Kjell Nordin
STD	94	83	Arctella AB	PM	02/03	26,6	28,9	28	-0,1	8,4	Anders Borggren
STD	95	65	BSK Arkitekter AB	A	02	26,6	39,1	25	3,2	15,4	Ulf Mangefors
STD	96	119	Berg Arkitektkontor AB	A	02	26,6	21,0	19	0,6	6,8	Svante Berg
	97	(-)	Jacob Zeilon & Partners AB	A	01/02	26,6	18,3	18	1,5	10,0	Jacob Zeilon
STD	98	(-)	Cidema AB	I	02	26,1	24,2	43	-0,5	7,5	Ulf Avander
STD	99	107	Arkitektbyrå AB i Göteborg	A	02	26,1	23,4	32	2,7	12,8	Lars Iwdal
	100	108	AB Teknoplan	E	02/03	26,0	23,3	25	5,4	17,2	Bo Jakobsson
STD	101	91	Thomas Eriksson Arkitektkontor AB	A	01/02	25,8	24,7	27	1,4	20,2	Thomas Eriksson
STD	102	78	Ingenjörbyrå Andersson & Hultmark AB	M	02	25,6	30,2	37	3,2	16,2	Håkan Elfström
STD	103	101	A5 Arkitekter & Ingenjörer AB	A	02/03	25,1	24,8	33	1,3	8,4	Roger Lindvall
STD	104	97	Landskapsgruppen koncernen AB	A	01/02	25,1	26,2	26	0,3	7,9	Bo Wiklund
STD	105	135	TM-Konsult AB	CE,I	02/03	24,7	18,9	37	2,4	19,2	Lars Holmgren
STD	106	85	Equator Stockholm AB	A	02	24,7	28,1	33	1,5	9,9	Yves Chantereau
STD	107	92	Järnvågen AB (Bergström, BEKAB, Indautomat m fl)	I	01/02	24,6	25,6	37	0,6	15,4	ingen vd
STD	108	154	Semrén & Månsson Arkitektkontor AB	A	01/02	24,6	16,3	24	3,4	8,2	Magnus Månsson
	109	114	PRC Konsult AB	I (S)	*02/03	24,4	21,5	29	1,4	9,3	Per Leftinger
STD	110	109	Bergsäker Konsult AB	CE	02	24,1	23,2	24	0	11,0	Göran Karlsson
STD	111	*178	ACNL Elteknik AB (fusion)	E	02	24,1	13,7	32	0,3	9,3	Kent Svensson
STD	112	147	Projektteamet Västsvenska AB	CE	02	24,0	17,2	27	3,0	7,8	Lars Howander (SO)
STD	113	99	Archus Arkitekter AB (nytt namn)	A	02	23,9	25,0	29	2,7	12,6	Johnnie Pettersson
STD	114	*94	NVK VVS-Kontroll AB	M	02/03	23,7	21,7	30	1,2	9,7	Stefan Pettersson
STD	115	136	P O Andersson Konstruktionsbyrå AB	M	02	23,6	18,9	18	1,3	7,6	Arne Berggren
	116	86	Svea Teknik AB	I	02	23,5	27,1	32	-1,6	21,8	Rune Lindberg
	117	128	Brandkonsulten Kjell Fallqvist AB	M	02	23,2	19,7	16	2,5	10,2	Kjell Fallqvist
STD	118	118	Riba Röringenjörbyrå AB	M	01/02	23,1	20,7	27	-0,1	9,6	Bo Granström
STD	119	137	Bertrandt Sweden AB (ägt av tyska Bertrandt)	I	01/02	23,0	18,4	35	-0,6	9,4	Peter Dorling
STD	120	113	Centerlöf & Holmberg AB	CE	02	22,9	21,6	30	3,2	17,5	Bengt Andersson
(STD)	121	69	Installationsteknik i Svealand AB	E	*02	22,6	36,1	33	-3,2	8,6	Leif Jalmerud
STD	122	129	Lindberg Stenberg Arkitekter AB	A	02	22,5	19,6	26	3,0	8,8	Dag Lindberg
	123	121	Alfakonsult AB	PM, MA	02	22,4	20,5	20	1,0	10,0	Peter Cedergårdh
STD	124	130	Automations Partner AB	I	01/02	22,4	19,6	13	1,1	10,3	Lennart Sturesson
STD	125	132	LinPro AB	I	02/03	22,0	19,3	24	0,7	6,9	Hans Karlsson
STD	126	(-)	Havd KB	I	*02	*22,0	20,1	23	-	-	Björn Hedenberg
STD	127	160	Velocis AB	I	02	21,7	15,1	33	1,9	5,8	Kjell Bergan
STD	128	138	AQ Arkitekter i Eskilstuna AB	A	02/03	21,5	18,3	19	1,6	11,7	Lars Almstedt
STD	129	116	Arkitektgruppen GKAK AB	A	02	20,9	21,2	26	0,1	8,0	Bengt Groschopp
STD	130	164	Creacon Halmstads Konsult AB	CE	02	20,5	14,6	31	0,2	7,7	Göran Feldt
STD	131	(-)	Marktema AB	CE	01/02	19,9	18,8	15	0,3	7,1	Mats Linder
STD	132	161	MAF Arkitektkontor AB	A	02/03	19,8	15,1	20	0,8	7,9	Mats Jakobsson
	133	51	Neweng Consulting AB (ägt av franska Altran)	I,E	02	19,7	53,8	30	-3,2	25,4	Dominique Dändrimont
STD	134	148	Jarl Magnusson AB	M	*02/03	19,7	16,6	22	2,2	7,3	Olle Källman
STD	135	*112	Pantektor AB / SKAPI Projekt	A,CE,PM	02	19,5	*19,6	25	3,0	6,6	Bertil Hägg

		Koncern med större dotterbolag/affärsområden redovisade i direkt anslutning	Verksamhet	Bokslut	Omsätt- ning MSEK	(Före- gående)	Antal anställda	Resultat e finans. poster MSEK	Balans- anslutning MSEK	Koncernchef/VD Personnamn aktuella i oktober 2003
STD 136	120	Electro Engineering AB	E	02/03	19,5	20,5	20	2,0	6,5	Bo Andersson
	137	Projektbyrån Roland Korsén AB	PM	02/03	19,0	13,5	17	3,4	7,9	Jonas Hellström
STD 138	*143	Mats Strömberg Ingenjörbyrå AB	E	02	19,0	16,6	16	1,0	7,4	Mats Strömberg
STD 139	131	SAMARK Arkitektur & Design AB	A	02	18,9	19,4	24	-2,4	7,4	Stefan Bergkvist
STD 140	*171	EKAB Elkonsult KB	E	02	18,9	16,6	22	5,4	13,5	Carl-Olof Wallin
STD 141	159	Lassen & Co AB (Byggteknik i Skåne o Emil G. Uddvik)	CE	02	18,6	15,2	20	2,3	6,2	Christian Lassen
STD 142	(-)	Pidab Instrumentdesign AB	I	02/03	18,3	16,9	23	0,1	6,8	Swen Ytterman
STD 143	124	Reflex Arkitekter AB	A	01/02	18,3	19,9	17	1,7	5,7	Johan Linnros
STD 144	126	IMEK VVS Rådgivande Ingenjörer AB	M	02	18,3	19,8	19	0,2	18,7	Tomas Kvistmo
STD 145	(-)	Råbe Industri konsult AB	I	01/02	18,0	10,9	24	2,1	7,8	Sture Leandersson
STD 146	141	Mekaniska Prövningsanstalten MPA AB	M	02	18,0	17,9	15	1,4	8,3	Torbjörn Olsson
STD 147	140	Industriell Process & VVS, Prows AB	I,M	01/02	18,0	15,2	25	0,8	10,0	Kjell S. Andersson
STD 148	156	Ingenjörgruppen Ståhlkloo AB	M	02	17,7	16,0	25	0,4	5,2	Christer Ståhlkloo
STD 149	145	AG Anders Gunnedal Arkitekter AB	A	02	17,7	17,5	17	3,0	6,9	Anders Gunnedal
STD 150	77	FL Arkitekter AB	A	02/03	17,5	30,8	18	1,7	9,1	Christer Eriksson
	151	ARIA Consulting AB	MD	02	17,4	9,8	24	1,1	5,2	Alf Fredell
STD 152	72	Frenning & Sjögren Arkitekter AB (fision 2002)	A	02/03	17,0	35,4	26	0,3	3,7	Sven Magnus Sjögren
STD 153	155	Hedström & Taube Projektledning AB	PM	02/03	17,0	16,2	10	1,8	10,0	Erik Taube
STD 154	177	Koteko AB	I	02	16,8	13,7	19	0,3	9,0	Lars Nyström
STD 155	158	Gröner Veritech AB (ägt av Statkraft Grøner AS)	I	02	16,7	15,4	17	0,7	8,5	Mikael Utberg
	156	Kemakta Konsult AB	Env	02	16,5	14,5	17	0,2	7,6	Bertil Grundfelt
STD 157	152	Svenska Energihuset AB	E,M,Enr	01/02	16,5	16,7	20	1,4	7,1	Torgny Johansson
STD 158	150	Rördesign i Göteborg AB	I,M	02/03	16,4	16,8	22	1,7	8,6	Olle Abrahamsson
	169	ABAKO Arkitektkontor AB	A	02	16,2	16,7	22	1,2	5,6	Anders Sandberg
STD 160	144	HLLS Arkitekter AB	A	02/03	16,2	17,5	21	1,1	29,6	Bengt Linder
STD 161	134	Rintekno AB (ägt av Rintekno Oy)	I	02	16,1	19,0	23	-0,8	12,0	Lars-Ove Olsson
STD 162	211	Murman Arkitekter AB (nytt namn)	A	02	16,1	10,2	17	1,2	4,5	Hans Murman
	163	Hillstatik AB	S,CE	02	15,9	*24,1	16	1,0	5,5	Owe Svensson
STD 164	(-)	Ahlsénarkitekterna AB	A	02	15,8	13,9	9	0,5	5,7	ingen vd
STD 165	157	Pyramiden arkitekter i Göteborg AB	A	*02	15,7	15,7	23	1,0	4,9	Dan Nyström
STD 166	186	Mecad AB	M,CE	01/02	15,4	13,2	21	1,3	5,8	Nils Grönlund
	167	Clinton Mätkonsult AB	CE	01/02	15,0	12,8	20	1,2	5,8	Johan Nyström
STD 168	(-)	Sth Engineering AB	I	02	15,0	16,1	18	-1,2	4,5	Chrislof Schyttberg
STD 169	183	Rolf Tellstedt -koncernen AB	CE	02	14,9	13,4	23	-2,3	19,1	Björn Tellstedt, T. Östergren
STD 170	214	Carlstedt Arkitekter AB	A	02	14,8	10,0	20	1,0	7,1	Kerstin Eken
STD 171	168	Timatec AB	I	02	14,8	14,2	19	1,0	5,0	Anders Magnusson
STD 172	172	BSV Arkitekter & Ingenjörer AB	A, CE	02	14,8	14,6	19	1,3	10,1	Kjell Thulin
STD 173	*208	Ahlqvist & Almqvist Arkitekter AB	A	02/03	14,8	10,3	16	1,3	5,3	Bengt Ahlqvist
STD 174	123	Arkitekturkompaniet SI AB	A	02/03	14,8	20,3	12	2,9	14,0	Bibbi Olsson
STD 175	(-)	Contexton Arkitekter Fyrstad AB	A	01/02	14,8	18,5	15	4,2	9,5	ingen vd
	176	IP Industri & Projektconsult AB	I	01/02	14,7	17,2	25	0,7	3,2	Anders Holm
STD 177	203	BLP Arkitekter AB	A	02/03	14,6	10,9	16	0	7,7	Jerker Larsson
STD 178	173	Rockstore Engineering AB	CE	01/02	14,6	14,0	15	1,3	6,1	Stig Myhré
	179	Ågrenkonsult AB	PM	01/02	14,5	12,0	9	2,9	5,7	Anders Röstlund
	180	SISU Stockholm AB	M,E	02	14,3	11,8	18	-0,1	11,6	Michel Lézin
STD 181	270	Teldako AB	E,I	02/03	14,2	9,4	16	2,4	5,1	Ulf Lindström
	182	Arkitekterna AB Krook & Tjäder	A	02	14,1	12,6	15	1,8	5,3	Bengt Ove Krook
	183	Bjurström & Brodin Arkitekter AB	A	01/02	13,8	20,4	13	0,8	6,5	ingen vd
	184	Strategisk Arkitektur AB	A	02	13,7	11,4	14	1,1	5,3	Göran Ekeroth, Andreas Fries
STD 185	187	PIAB PI i Göteborg AB	CE	02	13,5	13,1	20	0,8	5,5	Stefan Bengtsson
STD 186	*165	Konstruera Byggprojektering AB	A,CE	02	13,4	12,6	15	1,7	6,8	Ulf Larsson
STD 187	179	IBA Ing.byrå Bygginstallationer AB	M	02	13,3	13,6	18	2,0	9,4	Mikael Sundell
STD 188	221	BJ-Konsult i Visby AB	CE,A,PM	02	13,2	9,8	17	2,8	14,1	Birger Jörnhammar

STD = Medlem i Svensk Teknik och Design. (*) = jämförbar uppgift saknas/proforma/bedömd. — = uppgift saknas.

PM = Projektledning, A = Arkitektur, CE = Bygg- och anläggningsteknik, Env = Miljö, Enr = Energi, E = Elteknik, M = VVS-teknik, I = Industriteknik, MD = Multi Disciplin

De 300 största svenska arkitekt-, teknikonsult- och industrikonsultkoncernerna

		Koncern med större dotterbolag/affärsområden redovisade i direkt anslutning	Verksamhet	Bokslut	Omsätt- ning MSEK	(Före- gående)	Antal anställda	Resultat e finans. poster MSEK	Balans- omslutning MSEK	Koncernchef/VD Personnamn aktuella i oktober 2003
189	188	MRM Konsult AB	CE,Env	*02/03	13,2	12,9	15	0,4	-	Malin Wallström
STD 190	212	Alteco Elkonsult AB	E	02	13,1	10,1	15	1,2	5,0	Andreas Lundström
STD 191	174	STIBA AB	CE	02	12,9	13,9	16	0,8	8,9	Rune Dalmyr
STD 192	189	FRS Arkitektkontor AB	A	01/02	12,8	12,8	13	1,3	6,5	Bo Svensson
STD 193	180	Deva Mecaneyes AB	I	02	12,7	13,6	23	-1,6	6,9	Lars-Ola Lundkvist
STD 194	185	Vatten och Samhällsteknik AB	Env	02/03	12,7	13,3	15	0	6,4	Lars Kylefors
STD 195	176	Fredblad Arkitekter AB	A	02/03	12,6	13,8	17	1,6	6,9	Leif Jönsson
196	184	KFS Anläggningskonstruktörer AB	CE,PM	02/03	12,4	10,0	12	1,6	4,8	Hans Klingenberg
197	(*)	Atkins Sverige AB	CE	02	12,2	0,4	10	0,5	6,3	Palle Beck Thomsen
198	190	Samcon AB	CE,PM	02/03	12,1	12,6	19	-0,3	4,3	Stefan Björndal
STD 199	163	Kjellman Teknik AB	M,CE	01/02	12,1	14,8	19	-0,4	5,7	Pål Kjellman
STD 200	192	Elektrotekniska Byrån i Karlstad AB	E,I	01/02	12,0	11,6	16	1,0	6,0	Lars Lundqvist
STD 201	170	Umeå Industri & Kraft Konsult AB	I,E	02	11,8	14,0	16	0	6,9	Bertil Rönnlund
STD 202	229	Geo Survey Mätteknik AB	CE	01/02	11,7	9,5	14	-0,7	4,0	Thommy Sundqvist
STD 203	210	CERTUS Elkonsulter AB	E	02/03	11,7	10,3	10	0,2	3,2	Per-Ove Murstad
STD 204	202	Consultec Arkitekter & Konstruktörer ABA,CE	02	11,6	11,0	14	0,8	5,4	Allan Forslund	
205	(*)	Arkitekturkompaniet GBG AB	A	02/03	11,5	2,5	16	0,3	4,4	Ulf Liebert
STD 206	237	Fagerström Industriksult AB	I	02/03	11,3	8,8	13	0,5	2,8	Per Fagerström
STD 207	215	Vinga Elprojektering AB	E	02/03	11,2	9,9	18	0,2	3,4	Mats Svengård
208	279	Olle Rex Arkitektbyrå AB	A	02	11,2	7,0	7	0,4	5,5	Olle Rex
209	106	Ergonomi Design Gruppen AB	I	01/02	11,2	24,0	4	2,7	5,2	Krister Torsell
STD 210	196	Integra Engineering AB	PM,CE	02	11,1	11,6	16	1,5	4,7	Anders Skoglund
STD 211	(-)	Hans Berndtsson Arkitektkontor AB	A	01/02	11,1	11,9	15	0,5	5,7	Hans Berndtsson
212	(-)	Logiksystem AB	E,I	02	10,9	6,6	9	-0,6	3,3	Björn Nilsson
213	199	VVS och Energi i Borås AB	M	02/03	10,8	11,3	14	1,0	6,1	Gerhard Englund
214	296	EVU Energi & VVS Utveckling AB	Enr, M	02	10,8	6,3	12	0,6	10,6	Johnny Ragazzo
215	(-)	VKAB VVS- och Driftkonsult AB	M	*02/03	10,7	10,0	15	0,6	-	Bengt Nilsson
STD 216	268	AROS Industriksult AB	I	02/03	10,7	7,8	11	0,9	3,2	ingen vd
STD 217	169	Studio 1.11 Arkitekter AB	A	02/03	10,6	14,1	10	0,1	5,3	Jan Hardenborg
STD 218	207	Cinnober Arkitekter AB	A	02/03	10,5	10,3	16	0,9	5,1	Åke Nygren
STD 219	223	Probeko AB	E	02/03	10,5	9,7	15	0,2	3,9	Stig Johansson
STD 220	219	Grapenfelt Norr AB	M	02	10,4	9,9	15	0,2	5,5	Nils Svensson
221	209	INSTRA Installationskonsult AB	M	01/02	10,3	8,7	13	0,8	4,6	Rolf Y. Karlsson
STD 222	226	K-Konsult Elmiljö AB	E	02	10,2	9,6	12	0,1	6,8	Peter Larsson
STD 223	(-)	CEKAB	I	02	10,1	10,9	15	1,2	4,4	Magnus Osvaldsson
224	260	Zenit Arkitekt & Ingenjörskontor AB	A,CE	01/02	10,1	7,7	7	0,2	2,1	Janis Zalamans
STD 225	244	Quist & Petersson Engineering AB (fd Tekmat AB)	I	02	10,0	8,6	16	0,4	4,3	Thomas Quist
226	(*)	Värmlands Husprojektering AB	A,CE	*02/03	10,0	8,1	14	-	-	Kent Svensson
STD 227	294	Hällén Arkitektservice AB	A	02	10,0	6,4	9	0,6	2,7	Nils Hällén
228	175	Södergruppen Arkitektkontor AB	A	02	9,9	13,8	15	0,3	4,9	G.Herdevall, H.Bäckström
229	216	Inelko AB	I	02/03	9,9	10,0	14	0,3	3,2	ingen vd
230	232	Megaron Arkitekter AB	A	02	9,7	9,3	9	-0,1	3,8	Anders Högberg
231	167	Seveko VVS Konsult AB	M	02	9,7	14,4	8	0,1	2,0	Hans Severinsson
232	246	Comarc Projektering AB	CE,A	01/02	9,6	8,5	10	0,2	3,6	Sigvard Svensson
233	242	Brandgruppen AB	M	*02/03	9,6	8,5	9	-	-	Olle Norrby
234	224	Allmänna Maskinkonstruktioner AB	I	02	9,5	9,6	15	0,9	9,6	Bertil Karlsson
235	218	ENT Energiteknik AB	Enr,E	02	9,5	10,0	11	0,9	4,6	ingen vd
STD 236	248	GHAB Arkitekter & Ingenjörer AB	A,CE	02	9,5	8,4	11	0,5	5,5	Lars Nilegårdh
237	258	Projektplanering Sven Olof Ersmarker	PM, A	02	9,5	7,9	7	2,4	8,0	S O Ersmarker
STD 238	(-)	Granhholm koncernen AB	CE	02	9,3	8,9	13	0	7,0	Kent Olofsson
239	257	Epsilon Byggkonsult AB	CE	01/02	9,3	8,1	13	1,6	3,2	Jimmy Bredstenslien
240	(-)	VUAB Vägundersökningar AB	CE	02	9,3	8,0	9	0,7	8,8	Stefan Arebratt
STD 241	142	Rosenbergs Arkitekter AB	A	02	9,2	17,6	17	-2,7	4,6	Inga Varg
STD 242	205	Atrio Arkitekter i Kalmar AB	A	02	9,2	10,4	13	0	6,4	Olof Utterback
243	276	Arkitektgruppen i Gävle AB	A	02	9,2	7,0	11	0,9	3,4	ingen vd
244	236	Lars Berggren Konsultbyrå AB	CE	02	9,2	8,9	9	0,3	3,7	Karl-Gustaf Dahlström
STD 245	233	AGERA VVS-Design AB	M	02	9,1	9,2	14	0,8	3,8	Christer Ahlinder
STD 246	*162	SZ Konsult AB	CE	02	9,1	12,0	9	-0,3	4,6	Bertil Ullbrand

		Koncern	Verksamhet	Bokslut	Omsättning MSEK	(Före-gående)	Antal anställda	Resultat e finans. poster MSEK	Balans-omslutning MSEK	Koncernchef/VD	
		med större dotterbolag/affärsområden redovisade i direkt anslutning								Personnamn aktuella i oktober 2003	
	247	292	Vcon VVS-Konsult AB	M	02/03	9,1	6,5	7	1,9	6,2	Nicklas Andersson
	248	(-)	MGT Teknik AB	Enr,Env	02/03	9,1	9,4	6	0,8	4,5	ingen vd
STD	249	238	Wickenberg Bygganalys AB	M	02	9,0	8,8	10	0,5	4,3	Peter Widding
STD	250	300	LPS Konstruktörer AB	CE	02	9,0	6,1	9	1,1	3,9	Gösta Holgersson
STD	251	356	NB-Konsulter AB	M	01/02	8,8	4,8	10	0,5	2,5	Gunnar Nihlén
STD	252	239	EPG Konsult Samordnad VVS-Teknik AB	M	01/02	8,8	7,8	10	0,2	2,9	Gillis Wendt
STD	253	228	Johan Celsing Arkitektkontor AB	A	02	8,7	9,5	12	0,2	1,9	Johan von Celsing
STD	254	253	Nordstrand och Rung Arkitektkontor AB	A	01/02	8,7	8,3	12	0,3	3,5	Christer Nordstrand
	255	289	Mårtensson & Håkansson								
			Byggrådgivare AB	PM	02/03	8,7	6,6	7	0,2	2,9	ingen vd
STD	256	235	Sundell Arkitekter AB	A	02	8,6	9,0	12	0,2	3,5	Jan Sandberg
	257	245	Sigma Sävab AB	CE,PM	01/02	8,6	7,9	7	0,3	3,6	Lars-G. Öberg
STD	258	(-)	Metator VVS-Konsult AB	M	01/02	8,6	7,7	12	0,4	3,3	ingen vd
	259	273	Hiensch Engineering AB	M, Enr	02	8,6	7,2	7	-0,5	1,5	Lennart Hörnfeldt
STD	260	262	Origo Arkitekter AB	A	*02/03	8,5	7,6	10	0,3	6,3	ingen vd
STD	261	278	Johansson Linnman Arkitekter AB	A	01/02	8,5	7,0	10	0,1	10,8	Hans Linnman
STD	262	197	SYD ARK Arkitekter AB	A	02/03		11,6	11	0,4	-	Jan Bergfelt
STD	263	*280	CH Arkitekter AB								
			(fusion Contekton-Heineman)	A	*02	8,4	*	13	000	3,0	Claes Waxberg
	264	247	Lincona Byggkonsult AB	CE	01/02	8,4	8,8	15	0,1	3,2	Dan Johansson
STD	265	317	Storköksbyrån i Stockholm AB	S	02/03	7,6	5,6	1	1,6	8,1	Peggie Ulle
STD	266	259	MIAB Mikaelsson Ingenjörbyrå AB	E	01/02	8,3	7,7	8	1,2	4,5	Tommy Mikaelsson
	267	(-)	Prosweco AB	I	01/02	8,3	7,9	7	1,7	5,5	Per Eric Eriksson
	268	298	ABIK, Industrikonstruktioner AB	I	02	8,2	6,2	12	0,4	2,9	Roy Svanlund
STD	269	200	FRAM Arkitekter AB	A	02	8,2	11,4	7	0,5	2,8	Robert Reuterhäll
	270	266	Visby Arkitektgrupp AB	A,CE	02	8,1	7,5	12	0,1	2,8	Jon Jonsson
STD	271	355	JR Projekt AB	I	02	8,1	4,8	4	1,9	3,8	Sven Rystedt
STD	272	249	Arkitekthuset Jönköping AB	A	02/03	8,0	8,4	10	1,1	5,1	Bert Noorlander
STD	273	272	Arkitektgården Schott AB	A	02	8,0	7,3	9	0,2	4,0	Güntram Schott
	274	(*)	URS Nordic	Env	*02	8,0	3,0	6	-	-	Jesper Kildsgaard
STD	275	281	I Control Engineering AB	I	01/02	7,9	6,9	12	0,4	5,6	ingen vd
	276	269	Akustikon AB	Ak	01/02	7,9	7,4	9	0	3,2	Gunnar Widén
STD	277	206	Torsten Palmqvist AB	M	02	7,9	10,4	8	0,5	3,8	Roger Johansson
STD	278	271	Losman Nädele Arkitekter AB	A	01/02	7,8	7,4	8	1,0	4,0	Mikael Nädele
STD	279	252	IToMA Konsulterande ingenjörer AB								
			(Etteplan Oy)	I	02	7,8	8,3	13	1,1	5,9	Tommy Mattsson
STD	280	323	ATM Engineering AB	I	02/03	7,8	5,7	12	1,0	8,6	Thomas Lindsjö
	281	*217	Uulas Arkitektkontor AB	A	02/03	7,8	7,7	11	0,9	2,9	Sten Liljedahl
STD	282	241	Luleå Industriteknik AB	I	02	7,8	8,7	11	0,2	3,6	Hans Ove Johansson
	283	274	Fe Arkitekter AB	A	01/02	7,8	7,2	9	0,3	2,7	Ants Endre
STD	284	336	Modern Line Arkitekter AB	A	01/02	7,8	5,2	8	0,5	4,5	Robert Lavelid
STD	285	225	Granlund & Co Ingenjörbyrå AB	CE	02	7,7	9,6	14	0,1	3,3	Åke Granlund
STD	286	*263	Arken Arkitekter AB	A	02/03	7,7	7,2	8	-0,2	1,8	Lena Pålsson
STD	287	265	TH-Konsult AB	M	01/02	7,5	7,6	11	0	2,4	Roger Pernestad
STD	288	240	Landström Arkitekter AB	A	02/03	7,5	8,8	8	1,0	4,0	Anders Landström
STD	289	213	Böving & Kinnmark Arkitektkontor AB	A	02	7,4	10,1	10	-0,1	2,6	ingen vd
	290	220	Devellum Design & Development AB	I	02	7,4	9,9	10	0,2	2,2	Peter Wallin
STD	291	267	BZ Bo Zachrisson Arkitekter AB	A	02	7,4	7,4	10	-0,3	5,9	Bo Zachrisson
STD	292	277	Yngve Lundh Arkitekt AB	A	02	7,4	6,5	10	0,6	3,1	B.Glamheden, R.Börjesson,N.Börjesson
STD	293	193	Claes Dahlgren Arkitektkontor AB	A	02	7,4	12,1	9	1,8	3,4	Claes Dahlgren
	294	315	Sprängkonsult i Göteborg AB	CE	02	7,4	5,6	9	0	4,7	Kurt Östlund
	295	291	IT-Konsult AB	M	02	7,4	6,5	8	0,6	3,2	Lars Göran Dahlén
	296	290	Västkonsult i Trollhättan AB	CE	01/02	7,2	6,5	16	0	2,7	Bo Almén
STD	297	305	Arkitekten i Vätterstad AB	A	*02	7,2	6,0	9	0,6	2,6	ingen vd
	298	350	Thorbjörnsson+Edgren								
			Arkitektkontor AB	A	02	7,2	5,0	9	1,5	3,4	Torbjörn Edgren
STD	299	250	Jan Lundqvist Arkitekter AB	A	02	7,2	8,4	8	0,8	3,6	Jan Lundqvist
	300	328	VVS-Byrån Patrik Crafoord AB	M	02	7,2	5,3	4	0,3	1,5	Ann Crafoord

STD = Medlem i Svensk Teknik och Design. (*) = jämförbar uppgift saknas/proforma/bedömd. — = uppgift saknas.

PM = Projektledning, A = Arkitektur, CE = Bygg- och anläggningsteknik, Env = Miljö, Enr = Energi, E = Elteknik, M = VVS-teknik, I = Industriteknik, MD = Multi Disciplin

Den nordiska marknaden

Måttlig förbättring efter svagt 2003

De nordiska ekonomierna följer alltså sinsemellan ett likartat mönster. Efter en mycket svag BNP-ökning under 2003 väntas förbättringar till måttliga nivåer under åren 2004-2005. I OECD:s höstrapport är det bara Finland som sticker ut med en tillväxt på 3,4- 3,8 %. Det skall sägas att jämfört med andra ledande prognosinstitut ligger OECD:s uppgifter i underkant för tillväxten 2003 och i överkant för åren 2004-2005. I samtliga nordiska länder, liksom i världen runt oss, har de privata investeringarna på husområdet minskat kraftigt och industrin har gått på lågvarv.

Olja i reserv

I Norge har dock de sammantagna investeringarna på bygg- och anläggningsområdet varit förhållandevis stabila med endast någon procents nedgång under 2003 varefter en ökning med samma försiktiga takt förutses. Orsaken till det relativt stabila läget är att de offentliga investeringarna på främst vård- och undervisningsområdet tillåts öka. Bostadsbyggandet är inne i en nedgångsfas. Skanska, genom Selmer, tillsammans med brittiska finansbolaget Laing fick i konsortium uppdraget, värt över 1,45 miljarder NOK, att bygga Norges första ppp-väg (OPS på norska). Ytterligare två OPS-projekt är utpekade. Den expanderande olje- och gassektorn medför också väsentliga bygginvesteringar. Utbyggnaden av Snøhvit hade i början av 2003 givit upphov till kontrakt (alla typer av investeringar) för ca 7,5 miljarder NOK. I början av 2003 började den relativt starka norska ekonomin att tappa fart, Norges Bank började kraftigt sänka den mycket höga räntan, den norska kronan försvagades och tillväxtprognoserna dämpades. Irak-krisen medförde dock att oljepriserna ökade och statens oljefond fylls på. Och på det området väntar på sikt nya miljarder när exploateringen av olje-/gasfyndigheterna från Ormen Lange kan komma igång. Idag får endast 4 % av fondens avkastning användas av regeringen utan att stortinget beslutar annorledes.

Danmark öppnar för OPS

Också i Danmark synes en ökad satsning på olje- och gasutvinning i Nordsjön komma till stånd. Politiska beslut påverkade under 2002 i icke oväsentlig omfattning de danska konsultföretagen. Ett stopp för nya offent-

liga projekt liksom regeringens uppgörelse med oppositionen i miljö- och energifrågor förde med sig minskad uppdragsvolym. Och för konsulterna med exportverksamhet har regeringens ändrade regler samt besparingar för u-landsbiståndet haft negativ inverkan. Den danska regeringen öppnar för OPS (PPP) i investeringsplanen för 2004-2012.

Finlands exportindustristruktur domineras av skog och metall samt ett starkt Nokia. Förväntad exportökning samt en relativt stark privat konsumtionsökning (endast Norge väntas få större ökning) är orsakerna till att Finlands BNP-tillväxt blir något högre än i övriga nordiska länder. Bostadsbyggandet visar försiktig tillväxt. Övriga bygginvesteringar liksom maskininvesteringarna visar dock ingen annan utvecklingen än i till exempel Sverige och tydliga tecken på uppgång visar sig knappast förrän 2005.

Danska företag i högre division

Strax före jul 2002 stod det klart att COWI slutförde köpet av norska InterConsult Gruppen och tog därmed ett kliv uppåt bland Europas största konsultföretag. Någon form av integration mellan ICG och Hjeltnes COWI, där personalen äger 25 %, och dess dotter Johs Holt A/S kan nu förväntas liksom en allmän resultatfokusering. I Tyskland har COWI tvingats genomföra en kostsam rekonstruktion i dotterbolaget Baum COWI.

Internationellt får COWI anses vara mest kända för sina framgångar på broområdet. Ett nytt stort uppdrag har kammats hem med projektledning, konstruktionskontroll och tillsyn över en snedstagsbro över Panama-kanalen vid Panama City. COWI har beslutat

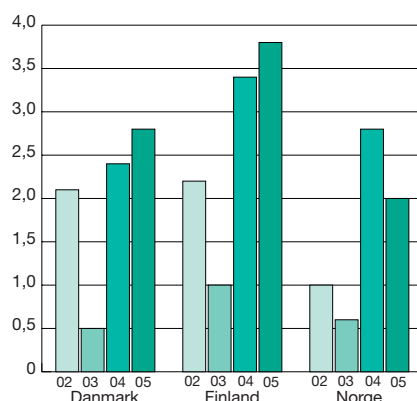
att tillsammans med mångårigt samarbetspartnern M.S.Lee etablera sig i Seoul, Sydkorea. Detta efter att bli medverkat i tillblivelsen av snedstagsbron Seohae, den hittills största i landet. För Jiangsu Sutong Bridge Construction Commanding Department skall COWI svara för design av världens hittills största snedstagsbro över Yangtse floden nära Shanghai – ett uppdrag värt ca 65 MDKK.

Megaprojekt hägrar

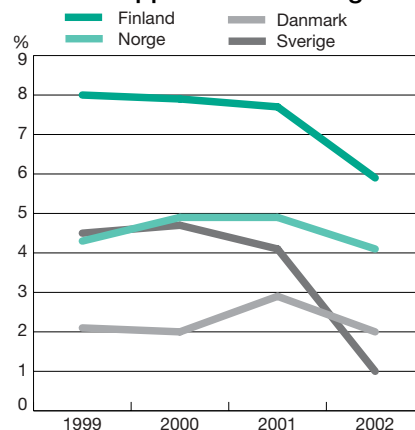
Nyligen har Italien preliminärt beslutat om en förbindelse över Messinasundet mellan Reggio Calabria och Messina på Sicilien, kostnadsberäknad till ca 4,6 miljarder EUR. En bro mellan Danmark och Tyskland över Fehmer Baelth hägrar i framtiden. Bron fanns dock inte med i den 12-åriga trafikplan som Tyska regeringen presenterade i mars/april 2003. Däremot väntas den finnas med på den prioriteringslista över stora transportprojekt, som EU skall enas kring i december. Tillsammans med engelska Scott Wilson fick COWI uppdraget om förprojektering (anbudshandlingar) för en 1,7 km lång sänktunnel under Victoria Harbour i Hong Kong – den fjärde sänktunneln i ett större transportsystem. COWI är också engagerad i utredningarna för en tredje etapp – den sk Cityringen – av tunnelbaneutbyggnaden i Köpenhamn. CAT Alliance Ltd är ett under 1999 etablerat samarbete mellan COWI, engelska Enviros och holländska Tauw inriktat på environmental due dilligence som nu börjar bära frukt.

I oktober 2002 köpte Rambøll ca 35 % av aktierna i svenska börsnoterade Scandiaconsult. Aktier de bland annat köpte av

BNP-utveckling enligt OECD

Finland toppar lönsamhetsligan

Löntagernes Dyrtingsfond. Där hade aktierna förvaltats under flera år sedan den tid fonden blev storägare i såväl SCC som Carl Bro. Något som då gav upphov till spekulationer om en annan företagsformation. Den 24 mars 2003 kontrollerade Rambøll 97,9 % av aktierna i SCC och förvärvet var ett faktum. Prislappen, eller snarare SCC:s börsvärde i slutet av mars, blev till slut ca 1120 MSEK (ca 900 MDKK). Den Danske Bank är huvudlångivare. För att återskapa en godtagbar soliditet efter köpet, ca 18 % mot riktpunkten ca 35 %, skall Rambøll söka långsiktig delägare. Rambøllfonden får finna sig i ett mindre ägande. Rambøll blir därmed (proforma) ett av Europas 10 största konsultbolag och med omfattande verksamhet i Danmark, Sverige, Norge och Finland.

Koncernen visar stark expansion inom offshore-området. Köpet av norska Future Engineering ger koncernen en plattform i Norge. I maj stod det klart att Rambøll gått vidare med köp av teknikavdelningen inom Kvaerner's olje- och gasverksamhet i Sandefjord. I första omgången köptes ca 40 % och resterande övertas under en period av 2-5 år. I Sverige har Rambøll avtal med 3GIS (3, Vodafone och Orange) om utbyggnaden av 3G-nät i södra Sverige.

Carl Bro, som under 2002 fasade ut ett par olönsamma IT-företag och avslutade avvecklingen i Tyskland tvingades åter redovisa en stor förlust – om än inte så dramatisk som under 2001. En turbulent kommunikation med huvudägaren svenska Bure Equity indikerar inslag av en mindre god kontroll eller för optimistisk prognos. Som om inte lönsamhetsproblem och ägarroligheter vore nog råkade Carl Bro i maj ut för påstådd bestickning under 1990-talet i koncernens tyska projektledningsverksamhet. I ett snabbt agerande stängdes omedelbart verksamheten i de tre verksamma projektledningsbolagen i Tyskland. Under 2003 fattades också beslut om att avveckla Carl Bro Projektudvikling A/S. Den danska marknaden har varit svag med besvärade prispress och Carl Bro har under 2003 bantat arbetsstyrkan på den relativt svaga och prispressade danska marknaden. Koncernen har i Danmark (inklusive avvecklingen i Tyskland) skurit ned personalstyrkan med 15 % under år 2003.

Undgår polsk resultatfälla

NIRAS är det fjärde största danska konsultföretaget. Koncernen ser ut att ha hållit den danska marknaden stången. De har också lyckats expandera i Polen under lönsamma

Nordens 100 största arkitektgrupper

			Koncern / företag	Bok slut	land	Antal anställda	(Före-gående)	Omsättning
STD	1	2	White arkitekter AB	02	SE	328	336	268,0 msek
STD	2	1	SWECO FFNS	02	SE	319	349	296,9 msek
	3	3	Arkitektfirmaet C.F. Møllers Tegnestue	02	DK	235	230	177,8 mdkk
	4	6	Arkitema K/S					
	5	4	(f d Arkitektgruppen i Aarhus K/S)	02	DK	159	139	90,1 mdkk
	6	4	KHR AS Arkitekter	02	DK	154	180	101,0 mdkk
STD	6	5	Temagruppen Sverige AB	02	SE	127	145	97,2 msek
	7	8	Vilhelm Lauritzen AS	02	DK	120	100	67,3 mdkk
	8	7	Arkitekterne Schmidt, Hammer & Lassen K/S	02	DK	106	121	54,4 mdkk
	9	16	Henning Larsen Tegnestue	02/03	DK	94	*73	86,2 mdkk
STD	10	12	Wingårdh koncernen	02	SE	92	80	81,2 msek
	11	13	EVATA Finland Oy	02	FIN	90	80	6,72 meur
STD	12	10	Tengbomgruppen AB	02	SE	81	89	66,7 msek
STD	13	15	NYRÉNS Arkitektkontor AB	02	SE	72	76	59,2 msek
	14	17	Niels Torp AS Arkitekter	02	NO	70	68	73,7 mnok
	15	*	S&I Arkitekter K/S	02/03	DK	67	50	*40,0 mdkk
	16	9	Dissing + Weitting Arkitektfirmæ A/S	02	DK	66	90	*50,0 mdkk
	17	14	PLH Arkitekter A/S	02	DK	66	79	37,2 mdkk
STD	18	11	WSP Arkitektur	02	SE	65	86	61,0 msek
	19	35	AA Arkitekter A/S	02	DK	65	42	30,8 mdkk
	20	20	Hvidt & Mølgård A/S Arkitektfirma	02	DK	62	65	36,3 mdkk
STD	21	21	Brunnberg & Forshed Arkitektkontor AB	02	SE	61	61	52,4 msek
	22	23	LINK Gruppen arkitekter AS	02	NO	60	60	58,7 mnok
	23	18	Arkitehtioimisto Helin & Co Oy	02/03	FIN	60	65	6,83 meur
	24	26	Friis & Moltke A/S	02	DK	55	52	*27,0 mdkk
STD	25	27	AIX Arkittkter AB	02/03	SE	53	51	39,1 msek
	26	42	Årstiderna Arkitekter A/S	02/03	DK	53	35	25,7 mdkk
STD	27	24	Liljewall Arkitekter AB	02	SE	52	53	41,7 msek
	28	29	Erik Møllers Tegnestue	02	DK	52	47	37,5 mdkk
	29	22	Nielsen, Nielsen & Nielsen A/S	02	DK	50	60	– mdkk
	30	25	Mangor & Nagel Arkitektfirma A/S	02/03	DK	50	52	29,5 mdkk
	31	38	Snøhetta AS	02	NO	48	40	41,5 mnok
	32	33	Aarhus Arkitekterne A/S	02	DK	47	45	*26,0 mdkk
STD	33	34	Scheiwiller Svensson Arkitektkontor AB	02/03	SE	47	42	42,1 msek
	34	32	DARK Arkitekter AS	02	NO	46	45	36,4 mnok
	35	31	Arkitektkontoret Hille+Melbye A/S	02	NO	45	45	37,6 mnok
	36	28	Sandell Sandberg AB	02	SE	43	47	56,8 msek
	37	37	Arkitehditoimisto Larkas & Laine Oy	02	FIN	42	41	3,03 meur
	38	19	Narud-Stokke-Wiig A/S	02	NO	40	65	40,5 mnok
	39	36	Arkitekter Dall og Lindhardsen A/S	02	DK	38	41	*25,0 mdkk
STD	40	40	Lund & Valentin Arkitekter AB	01/02	SE	38	35	31,5 msek
	41	*	Tage Nielsen Tegnestue A/S	02	DK	37	40	20,5 mdkk
	42	51	CUBO Arkitekter A/S	02/03	DK	35	32	36,8 mdkk
STD	43	44	FOJAB Arkitekter AB	02/03	SE	35	35	31,6 msek
	44	(*)	Arkitektkontoret Aakeroy, Moe & Bowe AS	02	NO	35	*	26,7 mnok
	45	43	Eliassen og Lambertz-Nilssen Arkitekter AS	02	NO	35	35	25,1 mnok
	46	86	Jensen + Jørgensen + Wohlfeldt Arkitekter A/S	02/03	DK	35	22	17,0 mdkk
STD	47	47	AROSgruppen Arkitekter AB	02/03	SE	34	33	31,5 msek
	48	55	HRTB A/S Arkitekter	02	NO	33	28	43,6 mnok
STD	49	49	A5 Arkitekter & Ingenjörer AB	02/03	SE	33	33	25,1 msek
STD	50	48	Equator Stockholm AB	02	SE	33	33	24,7 msek
	51	30	Holm & Grut A/S	02/03	DK	33	45	22,3 mdkk

former. Den polska marknaden har annars varit en resultatfälla för många. Polen, som inom kort blir ett de nya EU-länderna kan förväntas öka investeringarna inom främst infrastruktur, energi- och miljöområdet. NIRAS fick under våren uppdraget att från 2004 projektera en biogasanläggning för avfallshantering i Malaysia. I tid till St. Petersburgs 300-årsjubileum hade NIRAS medverkat i projekteringen av upprustningen

av Vinterpalatset. Med köpet av Water Consult ApS med ett dussin medarbetare stärker NIRAS verksamheten inom främst miljöområdet. I november förvärvade koncernen Bjørn Hansen A/S Rådgivande Ingenjører på Fyn.

Birch & Krogboe, som under 2002 fyllde 90 år har fördjupat sitt samarbete med engelska Arup. I större projekt på den danska

		Koncern / företag	Bok slut	land	Antal anställda	(Före-gående)	Omsättning
	52	(-) Henrik Sørensen Arkitektfirma A/S	02	DK	33	26	16,5 mdkk
STD	53	52 Arkitektbyrå AB i Göteborg	02	SE	32	32	26,1 msek
	54	45 Arkitektfirmaet Kjaer & Richter A/S	02	DK	32	35	13,5 mdkk
	55	67 LPO Arkitektur & Design AS	02	NO	31	26	30,2 mnok
STD	56	64 Hus & Plan arkitekterna AB	02	SE	31	27	26,9 msek
	57	61 Skaarup & Jespersen A/S	02	DK	30	28	22,0 mdkk
STD	58	56 Arkitekthuset Monarken AB	02/03	SE	30	28	31,2 msek
	59	46 Arcasa Arkitekter AS	02	NO	30	33	30,0 mnok
	60	54 Innovarch Architects Oy	02	FIN	30	30	2,34 meur
STD	61	79 Archus Arkitekter AB	02	SE	29	26	23,9 msek
	62	(-) Aros Arkitekter AS	02	NO	29	36	19,9 mnok
STD	63	58 Arkitektkontoret Fråne Hederus Malmström AB	02	SE	28	28	31,1 msek
	64	72 BAU Arkitekter AB	02	SE	28	25	28,9 msek
	65	66 Arkitektfirmaet Hou & Partnere A/S	02	DK	28	26	18,5 mdkk
STD	66	63 Thomas Eriksson Arkitektkontor AB	01/02	SE	27	26	25,8 msek
	67	60 Arkitektkontoret Børve og Borchsenius	02	NO	27	28	18,9 mnok
	68	57 Arkkitechdit Tommila Oy	02	FIN	27	28	2,27 meur
STD	69	65 Landskapsgruppen concnern AB	01/02	SE	26	24	25,1 msek
STD	70	73 Lindberg Stenberg Arkitekter AB	02	SE	26	25	22,5 msek
STD	71	50 Arkitektgruppen GKAK AB	02	SE	26	33	20,9 msek
STD	72	41 Frenning & Sjögren Arkitekter AB (split 2002)	02/03	SE	26	43	17,0 msek
	73	105 Arkitektbyrå SIGGE Oy	02	FIN	26	20	1,92 meur
	74	(-) KPF Arkitekter A/S	02	DK	26	-	14,0 mdkk
STD	75	71 BSK Arkitekter AB	02	SE	*25	25	26,6 msek
	76	84 Dyrvik Arkitekter AS	02	NO	25	22	18,2 mnok
	77	(*) Laitila Architects Oy	02	FIN	25	28	1,65 meur
	78	(-) Fredriksen & Knudsen A/S Arkitekter	02	DK	25	-	14,0 mdkk
	79	77 Arkkitechditoimisto SARC Oy	02/03	FIN	25	25	1,44 meur
	80	62 Medplan AS Arkitekter	02	NO	24	27	30,0 mnok
STD	81	87 Semrén & Månsson Arkitektkontor AB	01/02	SE	24	22	24,6 msek
	82	53 Per Knudsen Arkitektkontor AS	02	NO	24	30	21,2 mnok
STD	83	68 SAMARK Arkitektur & Design AB	02	SE	24	26	18,9 msek
STD	84	91 Åsberg Wängstedt Lotström Arkitekter AB	02/03	SE	23	21	28,1 msek
	85	(-) AK 83 Arkitektkontoret A/S	02	DK	23	-	17,1 mdkk
	86	80 Heggelund & Koxvold Arkitekter AS	02	NO	23	24	17,0 mnok
STD	87	81 Pyramiden arkitekter i Göteborg AB	02	SE	23	24	15,7 msek
	88	76 Møller & Grønberg Arkitekter o Planlaeggere AS	02	DK	23	25	14,9 mdkk
	89	113 Arkkitechditoimisto Tuomo Siitonen Oy	02	FIN	22	18	2,20 meur
	90	92 Arkitektene Astrup & Hellern AS	02	NO	22	21	24,2 mnok
	91	(-) Lund Hagem Arkitekter AS	02	NO	22	20	17,7 mnok
	92	(*) Per Solem Arkitekter AS	02	NO	22	22	14,9 mnok
	93	96 ABAKO Arkitektkontor AB	02	SE	22	20	16,2 msek
	94	85 KRITT Arkitekter AS	02	NO	22	22	13,2 mnok
	95	59 Lundgard & Tranberg Arkitekter A/S	02	DK	22	28	12,5 mdkk
	96	(-) Arkkitechditoimisto Lahdelma & Mahlamäki Oy	02	FIN	22	22	1,39 meur
	97	90 Arkkitechditoimisto Helamaa & Heiskanen Oy	02	FIN	22	22	1,50 meur
	98	(-) AS Kristiansen & Bernardt	02	NO	21	20	16,4 mnok
STD	99	100 HLLS Arkitekter AB	02/03	SE	21	19	16,2 msek
STD	100	127 MAF Arkitektkontor AB	02/03	SE	20	16	19,8 msek

marknaden går numera B&G och Arup in med gemensam organisation.

Novo Nordisk Engineering A/S är en välrenommerad ingenjörsvetenskap som ibland ses upptagen i danska förteckningar över de större konsultföretagen. NNE finns dock inte med i vår förteckning av de 100 största danska företagen. Anledningen är att bolaget ännu har en dominerande andel av sin

uppdragsvolym för ägaren, läkemedelskoncernen Novo Nordisk. Med en omsättning under 2002 på ca 1305 MDKK och ett medelantal anställda på ca 1265 är bolaget förvisso en stor aktör.

Tufft för arkitekter

Den svaga danska husbyggnadsmarknaden har precis som i flertalet länder slagit hårt mot flera av arkitektföretagen.

Bland de som ändå lyckats hantera marknadsläget bra är Arkitektgruppen Aarhus K/S, som från nyår 2003 bytte namn till Arkitema A/S. Företaget fick samtidigt ett planuppdrag för ett större bostadsprojekt på ca 100000 m² i Ji Nan (söder om Peking). Också Møller & Grønberg Arkitekter og Planlaegger har fått uppdrag för en större områdesplanläggning i kinesiska Gobiöknen.

Det största danska arkitektföretaget C.F. Møllers Tegnestue expanderar i Norge där de under 2002 hade ca 45 anställda och i slutet av 2003 närmre 55.

Schmidt, Hammer & Lassen har intensifierat sina internationella ambitioner genom medverkan i flera stora internationella prestigetävlingar. I mars valdes SHL tillsammans med tre andra internationella arkitektföretag att projektera en jätteinvestering i en ny stadsbebyggelse i Kina. Tävligen om nya stadsbiblioteket i Växjö, Sverige vanns också av företaget.

KPF Arkitekter är namnet på de fusionerade Viborgarkitekterna Kjelgaard & Pedersen och Faellestegnestuen AS.

Finland

Jaakko Pöyry inledde året 2003 med ett uppdrag värt 10 MEUR för UPM-Kymmene's nya finpappersmaskin i Changshu, Kina. Näst största ägaren i JP, amerikanska Fidelity Fonder, meddelade att de minskat sitt ägande till 9,99% av rösterna. I början av 2003 sålde JP köptionen på koncernfastigheter i Vantaa till Nordisk Renting Oy. Köpet innehåller ett 20-årigt hyresavtal för JP och försäljningen bedömdes innebära ett resultatillskott för 2003 på ca 11 MEUR. Koncernen köpte i februari genom JP-Terasto Oy det Åbo-baserade HT-Rakennuttajat Oy med 10 anställda med fokus projektledning. I mars förvärvades Redbeard Consulting B.V verksam inom papperssektorn och i april köptes finska Fintact Oy inom geområdet med 11 anställda. Under sommaren köptes engelska ILEX Energy Consulting med ca 25 anställda och tyska TransTec Consult GmbH också det med ca 25 anställda. I Brasilien fick JP ett större uppdrag värt 14 MEUR för en Pulp Mill för Veracel Celulose S.A, delägt av Stora Enso.

Växer inom skogsindustri

Under hösten har JP har under hösten 2003 ökat sitt ägande till 80% i EPStar Oy inom telekomområdet. Robeco International-sfären har seglat upp som stor ägare med drygt 6% av aktierna. I november tecknades avtal

om köp av kanadensiska industrikonsulten NLK Consultants Inc. med kontor i Vancouver och Montreal. Därmed har JP ca 300 anställda inom skogsindustrikonsulting i Nordamerika och ca 2200 worldwide. I början av december meddelade koncernen att de avtalat med Österrikiska elproducenten Verbund AG om att köpa, inledningsvis ca 75 %, av ingenjörsvksamheten Verbundplan GmbH med ca 300 anställda och en omsättning på ca 37 MEUR.

SCC Viatek, numera Rambøll Finland, i samarbete med SCCs enhet för vägunderhåll, RST, avslutade 2002 med ett stort uppdrag från finska Vägförvaltningen. Uppdraget som under en femårsperiod värt ca 50 MSEK gäller inventering av underhållsbehovet på ca 30000 km finska vägar.

PI-Gruppen omgrupperade i slutet av 2002 där koncernen gick in som delägare i ett nytt industriteknikbolag etablerat av Fortum och PVO. Under 2002 förvärvade PI-gruppen resterande andel av svenska PIC Engineering AB. Från 2003 ändrade koncernen namn till PIC Engineering Oyj. I februari köptes Piiri Technologies Oy med ett 20-tal anställda inom främst halvledar- och telekomområdet. Piiri läggs in under PIC Electronic. I december (vid denna Branschöversikts pressläggning) meddelades att svenska SWECO köper PIC Engineering. Affären är tänkt att vara klar vid årsskiftet.

Stadigt expanderande Etteplan inledde år 2003 med att ta över 47 anställda från Rauaruukki Steel's tekniska enhet i Oulu. Ett nytt bolag, Etteplan Production Line Oy, bildades och ett 50-tal anställda från Nextrom Oy fördes över till det nya bolaget. I detta äger Etteplan 81 % och Nextrom återstoden. Med verkan från augusti 2003 ökade koncernen sitt ägande i svenska J.A. Produktutveckling AB från 35 % till 75 %. Etteplan har vid slutet av 2003 drygt 950 anställda.

LT Konsulttit tillsammans med sin engelska koncernmoder WSP fick under våren av Finnish Road Administration (finska Vägverket) kontrakt på att vara byggherrens konsult inför upphandlingen av det PFI-projekt, som utgörs av motorvägsdelen på E 75 mellan Lahti och Heinola.

Plancenter, som är ägt av kommuner och "landstingskommuner" (liknande ägarstrukturen till tidigare svenska K-Konsult) visar fortsatt expansion. Bland Plancenters utlandsuppdrag kan nämnas ett storskaligt va-projekt i St. Petersburg.

Norge

I och med svenska SWECO's köp av Statkraft Grøner AS är fyra av de fem största norska konsultföretagen i icke-norsk ägo. Multiconsult dock enbart till ca 30 % (WSP).

Det största är dock kvar i norsk ägo. Norconsult har som det enda av de större norska företagen i princip stagnerat under de senaste fem åren. Därtill har företaget haft problem med dålig lönsamhet, vilket dock förändrades till det bättre under 2002. I maj 2003 stod det klart att Norconsult förvärvat sin mångåriga samarbetspartner, Techno Consult AS med ca 100 anställda – Norges största vvs- och energikonsult. Norconsult är en av de parter som träffat samarbetsavtal om export av konsulttjänster inom infrastrukturuområdet. Övriga parter är Norplan (Asplan Viak och NVK Multiconsult), Via Nova IT, Dr. Ing. Aas-Jacobsen og Statens vegvesen. Utanför Norden kommer gruppen att marknadsföras under namnet Norwegian Transport Network tillsammans med det enskilda bolagsnamnet. Norconsult har fått ett omfattande uppdrag för MW Kellogg (som har huvudkontrakt med Statoil) att svara för projektledning och projektering av de byggnadsanknutna delarna vid utbyggnaden av Kårsta gasprocessanläggning, en investering på ca 5,7 miljarder NOK.

Multiconsult, som först 2003 fusionerar in Noteby och GEAS formade efter beslutet om köpet av NVK Gruppen ett nytt bolag. I NVK Multiconsult lades verksamheter inom energi-, infrastruktur- och miljöprojektering. Övriga delar togs in direkt i Multiconsult. Fusionen genomfördes under första halvåret 2003. Utlandsverksamheten samordnas i Norplan där de tidigare ägarna var NVK, HjeltnesCOWI och Asplan Viak. Ca 10 % av koncernens omsättning kommer från internationell verksamhet. Allt flera projekt genomförs i samarbete med största ägaren WSP Group (29,5 %). I början av 2003 övertog elkonsultföretaget Kaare Skallerud AS med 6 anställda. Per den 1 juli 2003 förvärvades Fjellanger Widerøe Plan AS med ca 35 anställda, Knut Hepsøe i Trondheim med 5 anställda och Arild Berg AS i Drammen med 14 anställda.

Multiconsult fick i mars omfattande projekteringsuppdrag från Aker Kvaerner. Den senare fick av operatören Norsk Hydro det första stora anläggningskontraktet för utbyggnaden av gasfältet Ormen Lange. Från Norsk Hydro har Multiconsult fått ett större uppdrag för en anläggning för landbaserad gasbehandling nordväst om Molde. Nega-

tivt för Multiconsult är att de nyligen i Agder Lagmannrett dömts att betala skadestånd till Mandal kommun för påstådda brister i projektering kring utveckling av en industritomt.

InterConsult Gruppen bytte ledning efter storförlust och efter COWIs köp av bolaget. ICG fick under hösten ett stort uppdrag som huvudkonsult för etapp 2 av universitetssjukhuset i Trondheim. Avtalet för hela konsultgruppen är värt 54 MNOK men option på ytterligare ca 200 MNOK finns med i bilden.

Paradgata rustas för fest

I Norge kommer man 2005 att fira 100-årsminnet av unionsupplösningen med Sverige. Och till dess skall Oslo's paradgata Karl Johan rustas upp. För detta har ICG fått anvar för den tekniska projekteringen. Expanderande arkitektföretaget Snøhetta är huvudkonsult.

Statkraft Grøner köptes i juli av svenska SWECO, som förvärvade Statkraft's 92 %-iga andel i bolaget. Återstoden ägs av personalen. En integration med SWECOs två andra bolag Theorells och Samfunnsteknik är att vänta.

OPAK spetsar sitt koncept och storsatsar på miljöteknik och riskhantering i samband med kundernas investeringar. Samtidigt etablerar OPK tillsammans med Dalkia International AS ett nytt bolag Dalkia OPAK Facilities Management AS. Fokus ligger på energi- och miljöfrågor inom förvaltningsområdet.

Scandiaconsult AS byter namn till Rambøll Norge. Dessförinnan blev Scandiaconsult AS, Bergen från halvårsskiftet 2003 namnet på tidigare SCC Norman och SCC Arkon. Till tidigare uppdrag för nya operahuset i Oslo fick Scandiaconsult i början av året uppdraget av Statsbygg att också svara för byggleddning, samordning och driftsplanering.

Dr. Ing. A. Aas Jacobsen har fått ett rekordstort projekteringsuppdrag av Statens Vegvesen att projektera en sänktunnel i Björvika och medverka som byggherrens konsult under entreprenadtiden. Kontraktet är värt ca 40 MNOK. Sänktunneln med kringanläggningar bedöms börja byggas 2005 och skall vara klara 2010.

ECO-Partner, som majoritetsägdes av Oslo Energi och till 41 % av Carl Bro tvingades ställa in betalningarna i början av 2003.

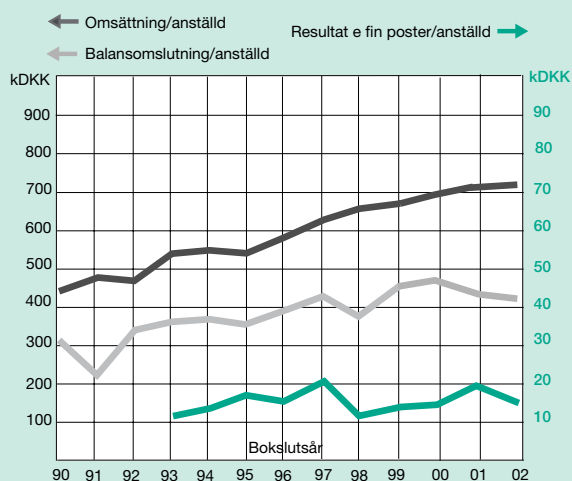
De 100 största danska arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonstultkoncernerna

Koncern	Verksamhet	Bokslut	Omsättning MDKK	(före-gående)	Antal anställda	Balansomslutning MDKK	Koncernchef/VD i oktober 2002		
1	2	COWI koncernen	MD	02/03	2292,9	2129,2	2800	1499,6	Klaus H. Ostefeld
2	1	Carl Bro Gruppen A/S	MD	02	2192,1	2189,0	3080	949,0	Birgit W. Nørgaard
3	3	Rambøll Group	MD	02	1496,0	1442,1	2132	964,0	Flemming Bligaard Pedersen
4	4	NIRAS A/S	MD	02/03	412,7	409,9	681	209,8	Carsten Toft Boesen
5	5	Birch & Krogboe koncernen	CE,PM	02	330,2	313,2	495	155,7	Lars Holten Petersen
6	6	Atkins Danmark A/S	MD	02/03	255,8	185,7	300	142,0	Preben Olesen
7	7	Arkitektfirmaet C.F. Møllers Tegnestue	A	02	177,8	155,4	235	-	Mads Møller, Lars Kirkegaard
8	8	KHR Arkitekter AS	A	02	101,0	114,3	154	50,0	Jesper Lund
9	9	Moe & Brødsgaard A/S	MD	02	98,1	91,6	160	55,6	Christian Listov-Saabye
10	11	ISC Rådgivende Ingeniører A/S	MD	02	95,0	84,0	150	56,0	Kjeld Thomsen
11	16	O.B.H-Gruppen A/S	MD	02	91,5	59,7	160	50,4	Børge Danielsen
12	10	Arkitema K/S (fd Arkitektgruppen Aarhus K/S)	A,PM	02	90,1	90,5	159	53,2	Per Feldthaus
13	12	Henning Larsen Tegnestue	A	02	86,2	77,4	94	88,7	Mette Kynde Frandsen
14	13	Mogens Balslev Rådgivende Ingeniører A/S	MD	02/03	76,3	74,1	125	89,0	Benny Andersen
15	*21	FLH Koncernen Aps	CE,Enr,E,M	02	74,6	68,8	87	37,1	Flemming Leif Hansen
16	14	DAI Gruppen A/S	MD	02	72,8	*72,5	116	42,7	Jørgen Therkelsen
17	19	Erik K Jørgensen A/S	CE,M,Enr	02/03	69,0	67,0	121	53,5	Jørgen Nielsen
18	15	Bascon Arkitekt-og Ingeniørfirma A/S	CE, PM	02/03	69,0	66,8	106	32,5	Ole Bisgaard
19	23	Vilhelm Lauritzen AS	A	02	67,3	56,3	120	50,3	Søren Dangbjerg
20	20	Midtconsult A/S	MD	02	*55,0	62,0	85	26,2	Karsten Kristiansen
21	18	Arkitekterne Schmidt, Hammer & Lassen K/S	A	02	54,4	67,1	106	23,3	Bjarne Hammer Rasmussen
22	17	Dissing + Weitling Arkitektfirmae A/S	A	02	*50,0	67,3	66	-	Pouli Hoffgaard Møller
23	26	Søren Jensen A/S Rådgivende Ingeniører	MD	02	*48,0	42,0	70	29,4	Erik V. Jensen
24	*83	S&I Arkitekter K/S	A	02	*40,0	30,0	67	-	Finn Sørensen
25	30	A/S Pentra, Rådgivende Ingeniører	E,I	02	39,5	37,0	55	16,6	Mogens Nielsen
26	32	Dines Jørgensen & Co A/S	CE,PM, Enr	02/03	37,9	33,9	56	18,3	Arne Peter Jørgensen
27	34	Erik Møllers Tegnestue	A	02	37,5	28,8	52	23,7	Jens Fredslund
28	24	PLH Arkitekter AS	A	02	37,2	52,6	66	18,5	Torben.Hjortso, Jan Sander Fredriksen
29	48	CUBO Arkitekter A/S	A	02/03	36,8	22,8	35	16,6	Peter Dalsgaard
30	25	Hvidt & Mølggaard A/S Arkitektfirma	A	02	36,3	42,1	62	22,2	Peter Holsøe, Henrik Hvidt
31	44	Hundsbaek & Henriksen A/S	MD	02	36,2	24,6	54	15,2	Niels Lerbech Sørensen
32	27	Nielsen, Nielsen & Nielsen A/S	A	02	*36,0	42,0	50	-	Kim Christiansen
33	22	AN Group A/S	I,E, PM	*02/03	36,0	56,5	48	-	Ole Okkels, Aksel Nielsen
34	29	Hansen, Carlsen & Frølund A/S	CE	02/03	36,0	38,0	47	41,9	Rene Almind
35	59	Prolinvent A/S Teknologiuudveckling	I	02	35,1	16,2	30	17,8	Leif Dalum
36	40	AA Arkitekter A/S	A	02	30,8	25,3	65	18,6	Wilhelm Berner-Nielsen
37	33	Mangor & Nagel Arkitektfirma A/S	A	02/03	29,5	30,8	50	13,3	Torben Nagel
38	38	Skude & Jacobsen A/S	MD	02	29,0	26,4	53	25,3	Jørn Hørdum Larsen
39	39	Dominia AS, Rådgivende Ingeniører	CE,M,PM	02	27,8	25,7	39	14,2	Erik R Bendixen
40	41	Friis & Moltke A/S	A	02	*27,0	25,0	55	19,9	Palle Hurwitz
41	37	Hansen & Henneberg, København KBHA/S (ÅF 49%)	PM	02	26,2	26,8	41	13,7	Per Seidelin
42	45	Aarhus Arkitekterne A/S	A	02	*26,0	24,0	47	16,2	Tommy Falch
43	46	Årstiderne Arkitekter A/S (split 2003)	A	02/03	25,7	23,7	53	13,8	Per Laustsen
44	36	Arkitekter Dall og Lindhardt A/S	A	02	*25,0	26,9	38	14,1	Niels Christoffersen, Kjeld K. Knudsen
45	43	Jørgen Wessberg A/S Rådgivende Ingeniører	CE,M,E	02	*23,0	25,0	33	38,3	Stig Wessberg
46	31	Holm & Grut A/S	A	02	22,3	35,8	33	7,6	Lars Coling
47	49	Strunge & Hartvigsen, Rådgivende Ingeniører A/S	MD	02/03	22,2	18,8	33	10,7	Kjeld Hartvigsen, Christian Strunge
48	50	Nielsen & Risager A/S	MD	02	22,1	20,1	38	15,7	Knud Risager
49	57	Ingeniørfirmaet P.A. Pedersen A/S	E,M,Enr,I,PM	02/03	22,0	17,8	32	8,1	Walther Damgaard
50	53	DGE Dansk Geo-Servex A/S	Env	02	22,0	20,0	29	9,0	Poul Erik Jensen
51	(-)	Brix & Kamp A/S	CE,E,I	02	*22,0	-	32	12,0	Per Jørn Nielsen
52	66	Skaarup & Jespersen A/S (SWECO FFNS)	A	02	22,0	14,0	30	-	Peter Katborg
53	52	Lemming & Eriksson Rådgivende Ingeniører A/S	CE	02	21,8	20,0	31	9,3	Bo Søgaard
54	(-)	Axel V Jensen Rådgivende Ingeniører A/S	CE	02	21,6	13,0	26	10,9	John Jensen
55	(-)	Tri-Consult A/S	MD	02	*21,5	-	40	12,2	Hans Madsen
56	42	AI-Gruppen A/S	A,CE	02	21,0	25,0	48	12,5	Peter Rasmussen
57	*28	Knud E. Hansen A/S (dt Semcon AB)	I	02	20,7	40,0	29	10,1	Finn Wollesen Petersen
58	35	Tage Nielsen Tegnestue A/S (tnt)	A,PM,CE,Env	02	20,5	27,0	37	7,5	Ole Anstrup
59	56	Wissenberg A/S	CE	02/03	19,6	18,0	34	13,1	Lars Bendix Christensen
60	76	Lyngkilde A/S Rådgivende Ingeniørfirma A/S	CE	02	19,1	12,8	25	10,8	Per Kaas-Rasmussen
61	51	Sloth-Moeller A/S	CE	02	*19,0	20,0	36	10,4	Jørn Plauborg
62	(-)	Wormslev A/S rådgivende ingeniører koncernen	CE,Env,Enr,M	02/03	18,5	20,0	30	10,0	Torben Wormslev
63	55	Arkitektfirmaet Hou & Partnere A/S	A	02	18,5	18,6	28	6,9	Ib Jensen Hou
64	(*)	AK 83 Arkitektkontoret A/S	A	02	17,1	-	23	9,0	-
65	68	Jensen+ Jørgensen+ Wohlfeldt Arkitekter A/S	A	02/03	17,0	14,0	35	-	Peter Jørgensen
66	*71	Byggeplandata A/S (Holteprosjekt, NO 2002)	PM	01/02	16,7	12,3	26	6,4	Ole Pedersen
67	(-)	Alex Poulsens Arkitektkontor A/S	A	02	16,7	13,8	20	10,5	Tom Poulsen
68	54	Torkil Laursen ApS Rådgivende Ingeniørfirma	CE,M,E,PM	02/03	16,5	18,9	28	11,8	Jørgen Dueholm
69	67	Jord & Miljø A/S	CE,Env	02/03	16,5	14,0	24	6,0	Peter Claudi Rasmussen
70	(-)	Henrik Sørensen Arkitektfirma A/S	A	02	*16,5	13,3	33	44,5	-

De 100 största danska arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonkultkoncernerna

Koncern	Verksamhet	Bokslut	Omsättning MNOK	(föregående)	Antal anställda	Balansomslutning MNOK	Koncernchef/VD i oktober 2003	
71 (-)	LIC Engineering A/S	I,S	02	16,2	-	19	19,4	N-E. Ottesen Hansen
72 60	William Hansen & Co A/S	I, MD	02/03	15,7	16,0	23	6,5	Kristian Ellersgaard
73 82	Strunge Jensen A/S	M,E,CE	02	*15,5	12,0	29	10,9	Jesper Strunge Jensen
74 88	Develco A/S	I	02/03	15,5	11,4	28	6,4	Aksel Kloster
75 *61	WITRAZ Arkitekter A/S	A	02	15,5	14,8	19	8,5	P.Wiberg,Ch.Tranberg, A.Andersen,P.Zwinge
76 (-)	Energi- & Ingeniørgruppen ApS	Enr,CE	02	15,4	*	14	5,1	-
77 74	Møller & Grønborg Arkitekter o Planlaeggere AS	A,PM,CE	02	14,9	13,0	23	6,3	Poul Hakon Poulsen
78 47	Bornebusch Tegnestue A/S	A	02	14,8	23,1	19	7,6	Michael Jørgensen
79 (-)	KPF Arkitekter A/S	A	02	*14,0	-	26	-	-
80 (-)	Fredriksen & Knudsen A/S Arkitekter	A	02	*14,0	-	25	12,4	-
81 (-)	Leif Madsen og Helge Sørensen A/S	A	02	13,9	-	16	10,2	-
82 64	Arkitektfirmaet Kjaer & Richter A/S	A	02	*13,5	14,5	32	12,5	Dan Christensen
83 63	Peter Jahn & Partnere A/S	CE,A	02	*13,5	15,0	24	11,0	Peter Jahn
84 79	Ole Steen Knudsen A/S	I,A	02	*12,8	13,5	19	11,5	Ole Steen Knudsen
85 65	Tegnestuen Vandkunsten ApS	A	02/03	12,8	14,1	18	-	Steffen Kragh
86 58	Oluf Jørgensen Horsen A/S	M,E,Enr	02	12,6	17,0	24	15,0	Oluf Jørgensen
87 62	Boje Lundgaard & Lene Tranberg Arkitekter A/S	A	02	*12,5	15,0	22	11,4	Lene Tranberg, Boje Lundgaard
88 (-)	Arkitektfirmaet Jette & Jørgen Frost Larsen A/S	A	02	12,5	-	14	5,2	Jørgen Frost Larsen
89 81	A/S Hifab Byggherreombud	PM	*01/02	12,3	12,1	12	20,0	Ralf Bo Petersen
90 (-)	Nova 5 Arkitekter A/S	A	02	12,2	-	12	3,5	-
91 92	Triarc A/S Arkitekter	A	02	12,1	10,7	17	6,2	Ove Hedbo Pedersen
92 (-)	Kobra Arkitekter A/S	A	02	*11,5	-	20	8,3	-
93 87	Brahe & Partnere A/S Arkitekter	A	02	11,4	11,6	15	11,7	Jean Brahe
94 (-)	Arkitektfirmaet 78 A/S	A	02	11,3	-	8	8,4	-
95 76	Gottlieb & Paludan A/S Arkitekter	A	02	*11,2	12,1	20	7,7	Jesper Gottlieb, Kristian Hagemann
96 93	Dansk Teknologi A/S	I	02/03	10,8	10,1	16	9,0	Thomas Lund
97 92	Rørbaek og Møller Arkitekter ApS	A	02	10,8	(*)	15	4,5	-
98 75	KANT Arkitekter A/S	A	02/03	*10,6	12,2	17	5,3	Klaus Holm Jensen
99 (-)	Palle Christensen A/S	CE,Env	02	10,5	-	20	8,7	Erik S. Damgaard
100 (77)	Korsbaek & Partnere KS	MD	02	10,3	11,0	18	3,4	Peter Korsbaek

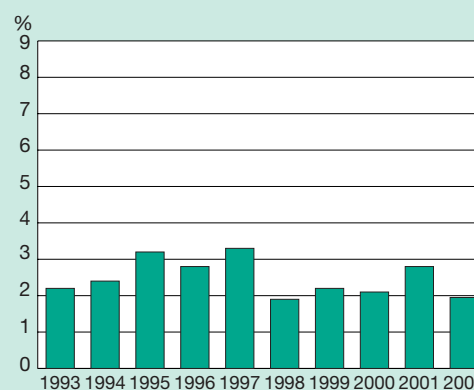
De 30 största danska koncernerna

Precis som i Sverige är det vanskligt att rakt av jämföra de största med de mellanstora och mindre företagen. I de senare betyder de ofta många delägarnas omfattande arbetsinsatser mycket mer för företagens omsättning per anställd och resultatnivå.

För företagen nr 31-100 i förteckningen ovan ökade omsättningen med ca 3,0 % till 1120 MDKK medan antalet anställda minskade med ca 1,9 %. Omsättningen/anställd uppgick till 631 kDKK (591 kDKK) och resultatet före skatt per anställd ökade till ca 43 kDKK från ca 20. Räknat i vinstmarginal blir detta ca 6,7 %. Genomsnittlig balans/anställd var ca 412 kDKK.

Vinstmarginal

Nyckeltal	för de 30 största koncernerna	(föregående)
omsättning/anställd	719' DDK	697' DDK
resultat efter finansiella poster/anställd	14' DDK	20' DDK
balansomslutning/anställd	410' DDK	425' DDK

Omsättningen för de 30 största koncernerna ökade med ca 4% under 2002/2003 (föregående ca 26%).

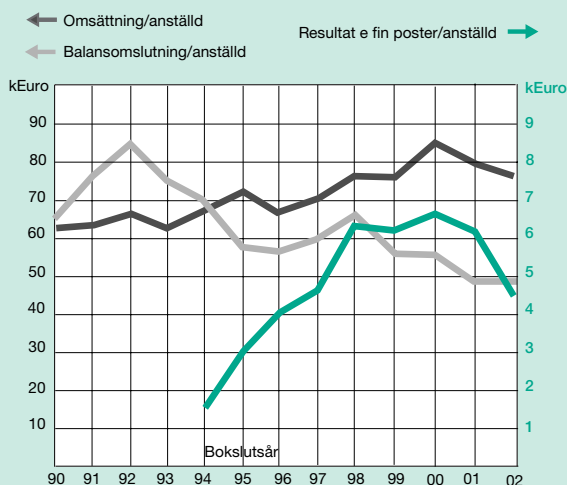
De 100 största finska arkitekt-, teknikonsult- och industrikonsultkoncernerna

Koncern	Verksamhet	Bokslut	Omsättning MEuro	(föregående)	Antal anställda	Balansomslutning MEuro	Koncernchef/VD i oktober 2003		
1	1	Jaakko Pöyry Group -koncernen	MD	02	407,00	432	4635	251,3	Erkki Pehu-Lehtonen
2	2	PIC Engineering Oyj (fd PI-Consulting Ltd)	I,MD	02	63,99	50,88	833	30,3	Lauri Hintikka
3	5	Rambøll Viatek-koncernen (Rambøll-SCC Group)	CE,Env	02	38,00	33,75	516	17,0	Jaakko Heikilä
4	3	Rintekno Gruppen	MD,I,Enr	02	37,02	36,60	198	12,2	Olli Gerdt
5	4	Etteplan Oy	I	02	37,01	33,80	660	22,6	Heikki Hornborg
6	6	Elomatic Group Oy	I,Enr,M,PM	02	23,18	28,52	405	24,2	Olli Manner
7	8	Suunnittelukeskus Oy (PlanCenter Ltd)	Env	02	22,60	20,20	270	32,4	Seppo Mäki
8	10	Finnmap Consulting Oy (inki Narmaplan Oy)	CE	02	17,47	15,60	299	20,9	Tage Eriksson
9	11	Ingenjörbyrå Olof Granlund AB	E,M	02	16,44	15,27	286	8,1	Reijo Hänninen
10	9	CTS Engineering Oy	I,CE	02	15,00	17,20	229	7,2	Timo Juvonen
11	7	Deltamarin Oy	I	02	12,80	26,60	282	13,5	Jukka Laiterä
12	12	Air-Ix Consulting Engineers	Env,M,I,PM	02	12,78	12,62	210	7,5	Jorma Törönen
13	13	A-Insinöörit koncernen	CE	02	9,60	9,80	147	5,5	Toimi Tarkiainen
14	14	SITO-YHTIÖT Oy	CE	02	8,20	7,97	120	8,9	Erkki Jännes
15	17	Suomen Talokeskus Oy	CE,Enr,E,M	02	8,10	7,59	82	4,6	Markku Salminen
16	21	LT-Konsultit Group Oy (dt WSP Sverige AB)	CE,S,PM,A	02	8,00	6,17	104	3,5	Hans Weckman
17	18	Polartest Oy	Enr	02	7,40	6,98	83	-	Matti Andersson
18	(-)	Optiplan Ltd	M,E,CE,A	02	7,26	-	135	2,9	Mika Soini (fr 040101)
19	23	Paavo Ristola Consulting Engineers Ltd	Env	02	7,13	5,95	98	-	Pennti Manninen
20	15	EVATA Finland Oy	A	02	6,72	7,90	90	3,6	Vesa Olkkola
21	16	Arkitektbyrå Helin & Co AB	A	02/03	6,83	7,88	60	5,7	Pekka Helin
22	20	Rejlers Invest Oy	I, E	02	6,70	6,30	140	-	Heikki Kilpeläinen
23	19	Projektitkonsultit Oy	PM,CE,S	02	6,60	6,68	81	4,3	Petri Rignell
24	29	Consulting KORTES Group Ltd	CE	02	6,55	4,51	98	3,0	Esko Järvenpää
25	24	Vahanan Oy	CE	02	5,61	5,64	100	2,2	Risto Vahanan
26	22	Insinööritoimisto Pöysälä & Sandberg Oy	CE	02	5,54	6,10	93	1,6	Jouni Mörttinen
27	(-)	CM-Urakointi Oy	I	02	5,54	-	50	-	Timo Nurminen
28	26	Jyvästek Oy	I,E,PM	02	5,52	5,28	84	3,0	Matti Vuorio
29	(-)	Protacoen Engineering Oy	I	02	5,39	6,46	86	4,5	Timo Akselin
30	31	FTP International Oy	PM	02	4,50	4,02	33	-	Tapio Järvinen
31	28	Ingenjörbyrån Oy Avecon AB	MD	02	4,43	4,66	74	-	Martti Marjamäki
32	30	Projectus Team Oy	E,M	02	4,14	4,39	76	2,6	Juha Pihlajamäki
33	32	AX-Konsultit Oy	Env,Enr,I,E,M	02	4,10	4,00	65	3,5	Seppo Lähteenmäki
34	33	Oy Omnitele AB	PM(tele)	02	4,00	3,69	45	-	Timo Mustonen
35	34	Magnus Malmberg Oy	CE	02	3,51	3,61	65	-	Aarne Hollmén
36	40	Suomen IP-Tekniikka Oy	PM, Env	02/03	3,40	2,76	43	2,1	Jouko Petäjä
37	35	Aaro Kohonen Oy	CE	02	3,35	3,40	65	-	Stefan Nyström
38	37	KPM-Engineering Oy	CE	02	3,30	3,01	47	1,0	Matti Mikkola
39	27	Insinööritoimisto Enmac Oy	I	02	3,26	5,00	58	-	Martti Ala-Vainio
40	36	Arkitehtimisto Larkas & Laine Oy	A	02	3,03	3,23	42	11,0	Harri Laine
41	(-)	Insinööritoimisto Comatec Oy	I	02	2,87	2,34	54	1,2	Aulis Asikainen
42	42	RAMSE Consulting Oy	Enr,I,PM	02	2,76	0,03	26	1,2	Juha Lamberg
43	*48	Hepacon Oy	M,E	02/03	2,63	0,03	35	1,0	Matti Remes
44	38	Niemi & Co Oy	E,M	02	2,62	2,80	44	-	Matti Niemi
45	45	LCA Engineering Oy	I,MD	02	2,54	2,46	48	-	Vesa Juntila
46	41	Geopalvelu Oy	CE	02	2,50	2,50	47	-	Toivo Ali-Runikka
47	47	Ininööritoimisto Lausamo Oy	E	02	2,46	2,35	40	1,2	Timo Tenninen
48	44	FT-Engineering Oy	I	02	*2,40	2,48	40	-	Veijo Lindberg
49	(-)	Teknosavo Oy	I,E	02	2,40	-	34	-	Hannu Hamalainen
50	52	YS-Konsult Ab	CE, Env	02	2,36	2,06	43	0,8	Hannu Hilli
51	43	Innovarch Architects Oy	A	02	2,34	2,50	30	1,0	Reino Hämäläinen
52	(-)	Insinööritoimisto Rakennus-Määrät Oy	CE	02	2,30	-	44	-	Seppo Kunnari
53	50	Saario & Riekkola Oy	CE, Env	02/03	2,28	2,14	26	-	Reijo Riekkola
54	39	Arkitehdit Tommila Oy	A	02	2,27	2,80	27	-	Mauri Tommila
55	53	Arkitehtimisto Tuomo Siitonen Oy	A	*02	2,20	2,05	22	-	Tuomo Siitonen
56	49	EP-Logistics Oy	I,PM	02	2,00	2,20	26	0,6	Pekka Korpiharju
57	(-)	Asitek Oy	I	02	2,00	-	20	-	Jorma Vienonen
58	*84	Arkitektbyrå SIGGE Oy	A	02	1,92	1,50	26	-	Pekka Mäki
59	63	Ins. Tampereen Sähkösuunnitelu Oy	E	02	1,90	1,48	29	-	Kari Kallio
60	57	Insinööritoimisto Grundteknik AB	CE	02	1,90	1,71	26	-	Christer Sundman
61	61	Insinööritoimisto Ylimäki & Tinkanen OY	CE	02	1,80	1,59	34	1,0	Rauli Ylimäki
62	65	YSP-Consulting Engineers Oy	E,I	02	1,80	1,46	19	-	Kari Majala
63	(-)	Insinööritoimisto Pontek Oy	CE	02/03	1,76	1,45	24	1,1	Lasse Lahtinen
64	56	Insinööritoimisto Tauno Nissinen Oy	CE	02	1,70	1,80	34	-	Tauno Nissinen
65	51	AIP-Mittaus Oy	CE	02	1,70	*2,10	28	-	Arto Parikka
66	(-)	Focusplan Oy	I,E,M	02	1,70	-	28	-	Charles Stengård
67	60	Geotek Oy	CE	02	1,69	1,41	24	-	Reino Mäkinen
68	(*)	Laitila Arkitehdit Oy	A	*02	1,65	*2,8	25	-	Hannu Laitila
69	55	JanaSystems Oy	I,Enr	02	1,57	1,85	31	1,0	Jarmo Järvinen
70	62	Arkitehditoimisto Helamaa & Heiskanen OY	A	02	*1,50	*1,50	22	-	Keijo Heiskanen

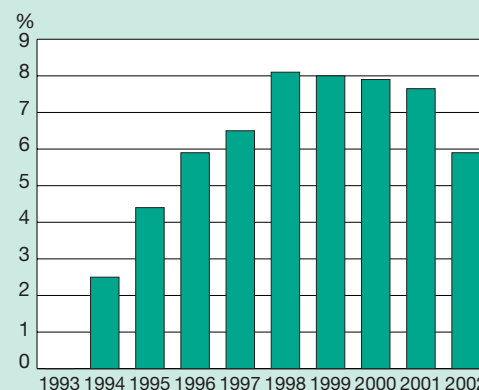
De 100 största finska arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultkoncernerna

Koncern	Verksamhet	Bokslut	Omsättning MEuro	(föregående)	Antal anställda	Balansomslutning MEuro	Koncernchef/VD i oktober 2003		
71	68	Suunnittelutoimisto Kompis Oy	CE	02	1,50	*1,35	20	-	Arto Rokkanen
72	71	Gullichsen Vormala Architects Oy	A	02	1,50	*1,30	20	0,6	K.Gullichsen, T.Vormala
73	79	Arkkihtitoimisto Laatio Oy	A	02	1,45	*1,20	19	-	Marja Laatio
74	67	Arkkihtitoimisto SARC Oy	A	02/03	1,44	1,40	25	1,7	Sebastian Savander
75	59	Insinöörtoimisto Matti Ollila & Co Oy	CE	02	1,40	1,70	25	-	Matti Haaramo
76	72	Yhtyneet Insinöörit Oy	Enr,E	02	1,40	1,28	24	-	Keijo Mäkinen
77	(-)	Entop Oy	I	02	1,40	-	23	-	Arto Rissanen
78	70	Maaskola Oy	CE	02	1,40	1,30	19	-	Jukka Sainio
79	(-)	Arkkihtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki Oy	A	02	1,39	*1,40	22	0,6	Ilmari Lahdelma
80	69	Arkkihtitoimisto KSOY Karvala Koskinen & Co	A	02	1,38	*1,30	20	-	Jorma Hakola
81	92	Arkkihtitoimisto CJN Oy	A	02	1,27	0,85	16	1,04	Kari Somma
82	81	Insinöörtoimisto Konstru Oy	CE	02	1,24	1,14	16	0,70	Jorma Eskola
83	58	Arkkihtitoimisto Hannu Jaakkola Oy	A	02	1,23	1,71	18	0,8	Hannu Jaakkola
84	77	Sähköinsinöörtoimisto Matti Leppä Oy	E	02	1,20	1,21	18	-	Matti Leppä
85	74	Arkkihtitoimisto Hyvämäki-Karhunen-Parkkinen Oy	A	*02	1,20	1,23	14	-	no MD
86	64	Parviainen Arkkihtit Oy	A	02	1,18	1,47	19	0,8	Juha Posti
87	73	Arkkihtkontor Nurmela, Raimoranta, Tasa AB	A	02	1,10	1,28	20	-	Matti Nurmela
88	78	Arkkihtitoimisto C&H Oy	A	02	*1,10	*1,20	17	-	Kari Haruma
89	75	Arkkihtiturbyrå Pekka Salminen Oy	A	02	*1,10	1,10	16	-	Jarkko Salminen
90	(-)	Pekka Heikkilä Oy	CE	02	1,04	-	20	-	Jouni Siika-Aho
91	96	Insinöörtoimisto Nurmi Oy	E,Enr	02	1,01	0,90	16	-	Pertti Nurmi
92	80	Insinöörtoimisto R J Heiskanen Oy	CE	02	0,01	1,18	16	-	Esa Koskinen
93	82	Quatrocon Oy	M	02	1,00	1,10	14	1,3	Seppo Markkanen
94	93	KL-Team Oy	E,M	02	0,97	0,84	22	-	Antti Kangas
95	91	Arkkihtitoimisto Jukka Tikkanen	A	02	0,95	0,89	12	0,3	Jukka Tikkanen
96	94	Oy Juva Engineering	CE	02	0,88	0,83	17	-	Eero Suominen
97	102	Arkkihtiturbyrå A-Konsult AB	A, CE, PM	02	0,86	0,80	15	0,3	Eric Adlercreutz
98	66	KVA Architects Ltd	A	02	0,85	1,45	15	0,4	Jean Andersson
99	89	Oy Nikon Finland AB (dt SWECO AB)	I,Enr,Env	02	0,85	0,93	15	0,5	Carl-Gustav Nars
100	95	Insinöörtoimisto Efic Oy	I,E	02	0,84	*0,80	19	0,4	Jukka Rinta Koski

De 30 största finska koncernerna

Vinstmarginal

För företagen nr 31-100 i förteckningen ovan minskade omsättningen med ca 1,0 % till 125 MEUR medan antalet anställda ökade med ca 0,6 % till 2090. Omsättningen/anställd uppgick till 64,8 KEUR (66,1) och resultatet före skatt per anställd var ca 6880 EUR. Räknet i vinstmarginal blir detta ca 10,6 %. Genomsnittlig balans/anställd var ca 45,9 KEUR.

Nyckeltal

	för de 30 största koncernerna (exkl. JP)	föregående (exkl. JP)
omsättning/anställd	77900 Euro (70200)	80400 Euro (72900)
resultat efter finansiella poster/anställd	4600 Euro (5165)	6150 Euro (6730)
balansomslutning/anställd	49400 Euro (45300)	49400 Euro (43900)

Omsättningen för de 30 största koncernerna *minskade* med ca 2% under 2002/2003 (föregående ökade med ca 12%). Om Jaakko Pöyry Group undantas ökade istället omsättningen med ca 2% (föregående ca 15%).

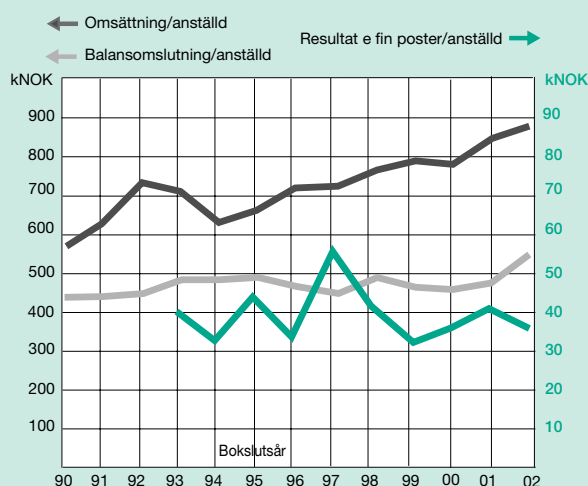
De 100 största norska arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultkoncernerna

	Koncern	Verksamhet	Bokslut	Omsättning MNOK	(föregående)	Antal anställda	Balansomslutning MNOK	Koncernchef/VD i oktober 2003
1	1	Norconsult AS-koncernen	MD	657,8	654,4	700	540,6	John Nyheim
2	2	InterConsult Group ASA (COWI 2002)	MD	519,0	523,7	645	-	Christian Nørgaard Madsen
3	3	Multiconsult - koncernen	MD	426,7	365,7	507	292,9	Håkon Sannum
4	4	Rambøll Norge AS	MD	343,0	335,9	448	-	Jan Ove Holmen
5	5	Statkraft Grøner AS (SWECO 2003)	MD	323,1	316,5	346	139,9	Dag M. Solberg
6	6	Asplan Viak koncernen	MD	280,4	277,1	404	151,7	Per Arild Garnåsjordet
7	7	Reinertsen Engineering AS	MD	227,4	*205,0	*245	-	Erik R Reinertsen
8	9	Barlindhaug - gruppen	MD	157,3	158,4	116	143,5	Johan Petter Barlindhaug
9	10	Teleplan AS	E	142,8	141,0	136	-	Asgeir Myhre
10	11	Hjellnes COWI AS	MD	02/03 138,4	127,0	130	60,0	Ivar O. Schjetlein
11	8	Techpower Gruppen AS	I,MD	136,5	165,6	245	56,1	Erik Devold Eidsvig
12	13	Dr. Ing. Aas-Jacobsen A/S - koncern	CE	115,6	103,6	86	46,3	Trond A. Hagen
13	12	HolteProsjekt - koncernen A/S	PM,CE,Enr	*02 99,3	105,0	95	-	Hans Peter Schröder
14	14	OPAK A/S	PM,Env,Enr,E	02 94,3	97,8	*120	-	Jan-Henry Hansen
15	15	Techno Consult AS (Norconsult 2003)	M,Enr,I	02 85,3	88,2	94	-	Norconsult 2003
16	17	Niels Torp AS Arkitekter	A	02 73,7	68,9	70	33,3	Niels A. Torp
17	23	Theorells AS (Sweco)	M	02 62,2	47,5	80	31,7	Øyvind Mork
18	18	PTL, Prosjekt- og Teknologiledelse AS	PM	02 60,8	62,0	68	29,4	Sven Erik Nørholm
19	24	LINK Gruppen arkitekter AS	A, PM	02 58,7	45,9	60	23,7	Svein K. Halleraker
20	19	Rambøll Future AS	Enr,I	02 54,0	60,0	*65	-	Heidi M. Petersen
21	20	Erichsen & Horgen A/S	M	02 52,9	56,3	70	-	Erik Erichsen
22	28	Dr. techn. Olav Olsen A.S	CE, PM	02 46,5	38,6	50	27,0	Tor Ole Olsen
23	27	ViaNova Plan og Trafikk AS	CE,Env,PM	02 46,2	39,6	37	31,0	Stein M Slaatsveen
24	36	HRTB A/S Arkitekter	A, PM, CE	02 43,6	29,7	33	19,8	Ketil Moe
25	30	Snøhetta AS	A	02 41,5	35,8	48	15,8	Ole Gustavsen
26	25	Instanes A/S	MD	02 40,6	46,5	52	29,8	Arne Instanes
27	22	Narud-Stokke-Wiig A/S	A	02 40,5	45,7	40	8,5	Gudmund Stokke
28	32	Arkitektkontoret Hille+Melbye A/S	A,PM	02 37,6	31,3	45	-	Melvin Eiesland
29	34	Thunes Partners AS	M, E	02 36,8	30,5	43	22,9	Ole-Petter Thunes
30	35	DARK Arkitekter AS	A	02 36,4	30,0	46	-	Odd M. Degnaes
31	*37	Kongsberg Devotek AS	I	02 34,4	11,5	40	20,8	Per Håvard Kleven
32	45	LPO Arkitektur & Design AS	A	02 30,2	20,9	31	12,0	Pål Henry Engh
33	33	Jaakko Pöyry Norge AS	I	02 *30,0	31,0	40	-	Otto von Ubisch
34	31	Arcasa Arkitekter AS	A	02 30,0	33,0	30	-	Per Erik Martinussen
35	29	Medplan AS arkitekter	A	02 30,0	37,6	24	11,5	Arvid Ottar
36	48	ÅF- Nielsen og Borge AS (ägt av ÅF)	E	02 28,8	19,6	41	17,2	Arnold Risa
37	41	Myklebust AS	CE, PM	02 28,1	23,0	35	12,7	Børge Bertelsen
38	(*)	Arkitektkontoret Aakeroy, Moe & Bowe	A	02 26,7	*	*35	-	Knut Moe
39	39	Kåre Hagen AS	PM	02 25,3	25,2	40	-	Arne Surén
40	38	Eliassen og Lambertz-Nilssen Ark. AS	A	02 25,1	27,5	35	-	Jens-Johan Boysen
41	(-)	Elconsultteam a.s Drammen	E,I	02 24,7	*38,0	39	-	Jan Henning Quist
42	43	Lars Myhre AS	M, Enr,Env,PM	02 24,5	22,1	28	10,7	Tore Fredriksen
43	47	Arkitektene Astrup & Hellern AS	A	02 24,2	20,0	22	11,6	Åke Letting
44	26	A.L. Høyer AS	PM, CE	02 22,0	40,0	24	-	Finn Braaen
45	(*)	Semcon Norge AS	I,E,PM	02 21,6	*	20	14,0	Jens Christian Granrud
46	44	Per Knudsen Arkitektkontor AS	A	02 21,2	21,4	24	9,4	Per Knudsen
47	(-)	Brekke & Strand Arkstikk AS	Env	02 20,9	19,8	16	8,5	Ingjerd Aaraas
48	(-)	Malnes og Endresen AS	E	02 20,6	15,6	22	-	-
49	(-)	Aros Arkitekter AS	A	02 19,9	15,1	29	8,6	Ingeborg Hovland
50	95	Bygganalyse AS	PM	02 19,8	*	15	-	Ole-Jakob Bjerke
51	42	Monstad AS	E	02 19,7	22,6	26	13,3	Oddvar Mjelde
52	*69	Sjåtil & Fornaess AS	CE,A,PM	02 19,7	17,8	23	-	Dag Fornaess
53	67	RIBA Kristiansand AS	CE,Env,PM	02 19,3	13,0	18	-	Edgar Lovik
54	58	Arkitektkontoret Børve og Borchsenius	A, PM,CE	02 18,9	16,0	27	-	Jan Olav Horgmo
55	52	Svein Søvik A/S	CE,PM	02 18,7	18,1	26	10,0	Svein Søvik
56	*82	4B Arkitekter AS	A	02 18,4	16,5	13	-	Brit Bromstad
57	46	Dyrvik Arkitekter A/S	A	02 18,2	20,5	25	8,1	Knut Fabritius
58	62	AT Anleggsteknikk Consult AS	Env	02 18,1	15,6	25	6,6	Børge Klingan
59	40	Ingeniørselskapet ALFACON A.S	I,E	02 18,1	23,6	19	-	Ole Øiaas
60	(-)	Hus Arkitekter Trondheim AS	A	02 18,0	*	20	11,0	Tom E. Forsberg
61	51	Byggcon AS	CE,Env,PM	02 17,9	18,1	25	10,2	Kjell Alf Nyvold
62	50	SWECO Samfunnsteknik AS (Sweco)	Env,CE,PM	02 17,8	18,4	18	-	ingen vd
63	(-)	Lund Hagem Arkitekter AS	A	02 17,7	14,9	22	6,6	Svein Lund
64	56	RG-prosjekt AS	PM,CE,Env	02 17,2	16,8	23	12,6	Atle Romstad
65	54	Heggelund & Koxvold Arkitekter AS	A, PM	02 17,0	17,6	23	-	Jon Heggelund
66	49	PABAS Ingeniør P.A. Bakkejord A.S	CE,PM,A	02 16,9	18,9	16	7,0	Ketil Bakkejord
67	59	Lund & Slaatto Arkitekter AS	A	02 16,6	16,0	16	-	Pål Bjørnstad
68	93	AS Kristiansen & Bernhardt	A	02 16,4	13,5	21	7,1	Thorvald V. Bernhardt
69	(*)	Benima Norway AS (Teleca AB)	I	02 16,3	*	25	-	Ole-Jacob Hagen
70	*63	Bergersen Gromholt og Ottar Arkitekter AS	A	02 16,0	20,7	20	8,1	Øyvind Gromholt

De 100 största norska arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultkoncernerna

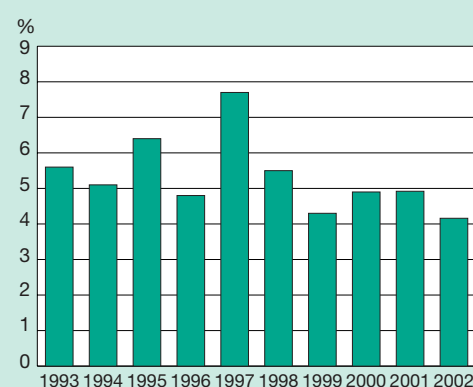
Koncern	Verksamhet	Bokslut	Omsättning MNOK	(föregående)	Antal anställda	Balansomslutning MNOK	Koncernchef/VD i oktober 2003		
71	71	Prosjektutvikling Midt-Norge AS	PM,CE,E	02	15,8	12,7	19	-	Steinar Aamo
72	(-)	Kari Nissen Brodtkorb Arkitekter A/S	A	02	15,6	15,9	9	10,6	Kari Brodtkorb
73	85	Oppland Bygg Consult AS	CE	02	15,4	10,8	16	-	Per Kristian Borgli
74	*68	Sørlandskonsult AS	CE,Env,PM	02	15,3	14,7	19	8,0	Oddvar Kjellesvik
75	77	Roar Jørgensen AS	PM,CE	02	15,3	11,5	17	-	Roar Jørgensen
76	53	Vest-Consult A/S	M	02	15,2	*18,0	20	-	Svein Lars Monsen
77	(-)	Elmattik Engineering A/S	E	02	15,1	15,9	18	12,0	Alf K. Førli
78	(-)	Per Solem Arkitekter AS	A	02	14,9	18,1	22	-	Per Solem
79	78	AS Garmann & Co Rådgivende Ingeniør	Env,CE	02	14,7	*12,0	15	-	Jan-Jørgen Garmann
80	57	IndustriConsult A/S	I,MD	02	14,4	16,4	14	-	Karl Erik Kolstad
81	96	Karl Knudsen AS	PM	02	14,4	*12,0	14	-	Erik Johan Johnsen
82	*	Solheim + Jacobsen Arkitekter AS	A	02	14,3	13,8	14	7,0	Gunnar Solheim
83	74	Intekno AS	M	02	14,2	12,6	16	11,3	Hans Egil Furfjord
84	89	Paradis Projektering AS	CE,PM	02	14,1	14,9	22	-	Rolf-A. Selseng
85	(-)	Paulsen RI AS	CE	*02	14,1	-	18	-	Harald Paulsen
86	(-)	LOF Arkitekter AS	A	02	14,0	*	16	-	Ingebjørg Lien,Sverre Olsen
87	61	JMC-Group AS	I	02	14,0	*16,0	16	4,0	Asbjørn Jacobsen
88	(-)	Siviling. Erik Fylkesnes AS	PM	02	13,9	15,1	9	-	Erik Fylkesnes
89	*81	Stenseth Grimsrud Arkitekter AS	A	02	13,9	14,6	17	-	Svein Roar Koppen
90	77	ØKAW Arkitekter AS	A	*02	13,9	*	15	-	-
91	87	Arkitektkontoret GASA AS	A	02	13,5	10,4	16	-	-
92	76	Kosbergs Arkitektkontor AS	A	02	13,4	*	16	-	Kjell Kosberg
93	*64	Arkitektgruppen CUBUS A/S	A	02	13,3	13,8	19	-	Erik Wald-Jacobsen
94	55	KRITT Arkitekter AS	A	02	13,2	16,1	22	-	Odvar Johansen
95	92	Lunde & Løvseth arkitekter A/S	A	02	13,2	*	16	-	Jon Flatebø
96	66	Harsem Projektering AS	Env,M	02	13,0	13,0	23	-	Lars Petter Leikanger
97	98	Voll Arkitekter AS	A	02	12,6	10,5	17	-	Sigbjørn Berstad
98	*80	Bygg-Kon A/S	CE,PM,A	02	12,4	13,4	15	-	John Edgar Olsen
99	88	Stavsengs Ingeniørsfirma AS	PM,CE	02	12,2	12,0	16	-	Paul Jostein Stavseng
100	78	ElectroNova AS	E	02	12,0	(*)	13	-	Trond Einar Kristiansen

De 30 största norska koncernerna

För företagen nr 31-100 i förteckningen ovan ökade omsättningen med ca 13 % till 1280 MNOK medan antalet anställda ökade med ca 2 % till 1530. Omsättningen/anställd uppgick till 839 kNOK (759) och resultatet före skatt per anställd var ca 89 kNOK (83). Räknat i vinstmarginal blir detta ca 10,6 %. Genomsnittlig balans/anställd var ca 445 kNOK.

Vinstmarginal

Nyckeltal	för de 30 största koncernerna	(föregående)
omsättning/anställd	874' NOK	823' NOK
resultat efter finansiella poster/anställd	36' NOK	40' NOK
balansomslutning/anställd	547' NOK	479' NOK

Omsättningen för de 30 största koncernerna ökade med ca 3% under 2002/2003 (föregående ca 12%).

Internationell utveckling

Oro på världsscenen

Året som gått har givit oss alla frossa. Här berör vi enbart de många mänskligt tragiska händelserna ur världsekonomisk synpunkt. Vi har upplevt en tvåmånaders oljestrejck i Venezuela, rymdfärjan Columbus haveri strax före landning i Texas den 1 februari, det efter lång uppladdning igångsatta kriget i Irak (som gav handelsstörningar mellan Tyskland/Frankrike och USA) och fortsatta oroligheter där. Under våren drabbades vi av lungsjukdomen SARS från Hong Kong/Kina. Resandet minskade drastiskt och spädde på problemen för flygbolagen. Omvärldens affärer med Asien föll dramatiskt. Kina drog in helgedigheter, skar ned resandet och isolerade stora områden.

Och i Europa gör regeringarna i Tyskland och Frankrike sprattlande försök att under medborgarnas motdemonstrationer forma relevanta åtgärder för tillväxt. Fler länder tvingas inom kort gå liknande vägar. Den allt äldre befolkningen i många länder sätter ohållbara och stelbenta arbetsmarknadsregler och sociala skyddsnet under press. För att undvika allt för kraftiga nedskärningar behöver vi på något sätt öka arbetsinsatsen. För att mildra effekterna tvingas också regeringarna till satsningar som spår på budgetunderskotten och i Tysklands och Frankrikes fall åter spräcker EU:s stabilitetspakt.

USA brottas med ett gigantiskt budgetunderskott, ca 400 bUSD för år 2003. Detta till följd av insatserna i Afghanistan och framför allt Irak. Underskottet beror också en följd av de skattelättnader som ihop med en aggressiv räntepolitik behövs för att hålla igång den konsumtionsdrivna hemmamarknaden. En allt svagare dollar flyttar tillväxtproblemen till handelspartners i bl a Europa.

Darrig vändning upp

Den internationella konjunkturen är dock på väg upp även om vi får en skakig resa. Tillväxten för hela OECD-området går från ca 2 % år 2003 till ca 3 % år 2004-2005. Och som så många gånger förr är det USA som agerar motor. Den svaga dollarn mot euron ställer som vi nämnt till problem bland annat i Europa. De tillväxtnivåer vi för närvarande har i sikte är därtill mycket måttligare än vid föregående uppgång. Först om eller när en markant ökning i sysselsättningen föreligger kan prognoserna komma att revideras upp.

USA's BNP tillväxt 2002 kom trots allt upp i 2,4 % jämfört med ca 0,3 % under 2001. Och under 2003 väntas den enligt OECD:s höstrapport växa med ca 2,9 % och därefter med ca 4 % under 2004-2005. Japan som under ett par år legat snubblande nära recession väntas enligt den optimistiska OECD-rapporten få en tillväxt i år på 2,7 % varefter ekonomin åter svalnar.

Folkrikt rally

Och det japanska uppvaknandet har åtskilligt att göra med det ekonomiska rallyt i nästa stora ekonomi – Kinas, den snabbast växande, samt kringliggande ekonomier i Sydostasien. Men också Indien, som får betraktas som världens näst mest folkrika land har en mycket hög tillväxt – högre än de flesta, år 2002 ca 4,4 % mot Kinas 7-8 %. Den ryska ekonomin växer också starkare än de flesta även om politiska ingrepp fått takten att mattas något.

De tyngre ekonomierna i Europa har samtidigt strukturella problem som gör att USA får ett ovanligt långt försprång i konjunkturuppgången. I EU väntas BNP-tillväxten under 2003 bli ca 0,7 % och stiga med ca 1,9 % och 2,5 % för 2004 respektive 2005.

370 miljoner blir 445

EU utvidgas. De tidigare 15 länderna blir 25 från maj 2004 sedan Lettland den 20 september 2003, som de sista av de 10 kandidatländerna genom folkomröstning sagt ja till EU-medlemskap. Antalet medborgare i EU växer därmed med ca 75 miljoner. Internationellt utvecklingskapital har börjat flöda in i Central- och Östeuropa i huvudsak till

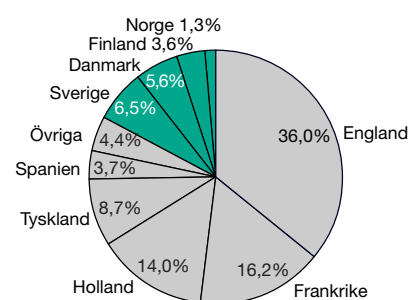
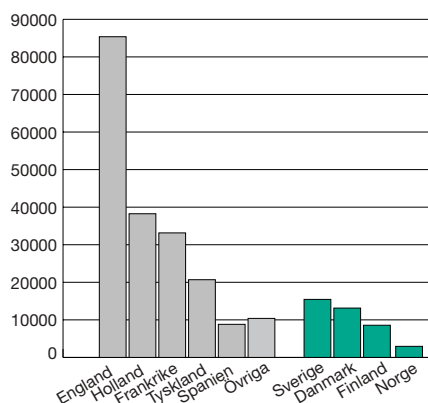
de nya EU-medlemsländerna. Därtill bidrar EU årligen under 2000-2006 med ca 9-10 miljarder för satsningar inom infrastruktur och miljö. De internationella – i huvudsak europeiska – konsultföretagen intresserar sig i allt större utsträckning för dessa växande marknader.

Företagshändelser i Europa

England

Atkins är på väg att reparera det negativa 2002. Ett härresande administrativt fiasko med implementering av ett nytt affärssystem gav svårkontrollerad faktureringen och skuldsättningsgrad och medförde kraftig förlust. Sparprogram och neddragningar blev följden och expansionen har tills vidare avstannat. Börskursen föll kraftigt, men har minst sagt hämtat sig under 2003. Tillsammans med finansbolaget Vertis ger sig Atkins in i greenhouse emissions, som förenklad är handel med miljöfarliga utsläpp. Framför allt riktar samarbetet in sig på möjligheterna att rusta upp starkt föråldrade fabriker och koldrivna kraftverk i central- och Östeuropa – inte minst i EU:s nya medlemsländer. Atkins har en stark verksamhet i Kina och medverkar bl a förverkligandet av Pekings högsta byggnad genom utbyggnaden av China World Trade Center, som med sina 330 m skall vara klart till OS 2008. På hemmaplan vann koncernen två jättekontrakt från Network Rail på sammanlagt ca 50 MGBP över ca 10 år. Atkins deltar också med en 20 %-ig andel tillsammans med fyra andra aktörer i projektbolaget Metronet, som fått ett ppp-kontrakt över 30 år, totalt värt

Länderfördelning Europas 300 största – antal anställda

Källa: Svensk Teknik och Design

Europas 50 största arkitektgrupper

Grupp / företag	Land	Bokslut	Antal anställda	(Före-gående)	Omsättning M Euro
1 RMJM	England	02	600	440	–
2 Foster & Partners Ltd	England	02	550	555	–
3 AEDAS Architects Ltd	England	02/03	400	420	28,7
4 Aukett Group plc	England	01/02	400	400	23,7
5 gmp-Architekten von Gerkan, Marg und Partner	Germany	02	340	340	38,0
6 Broadway Malyan Ltd	England	02/03	*340	369	–
7 White Architects AB	Sweden	02	328	336	29,2
8 SWECO FFNS	Sweden	02	319	349	32,3
9 RKW Architekten GmbH	Germany	02	280	390	–
10 Chapman Taylor	England	02	278	350	–
11 Sheppard Robson	England	02	240	240	23,1
12 Arkitektfirmaet C.F.Møllers Tegnestue	Denmark	02	235	230	23,9
13 INBO Architects/Consultants	Netherlands	02	229	262	23,0
14 Barton Willmore Partnership	England	02/03	205	200	20,3
15 Kuiper Compagnons	Netherlands	02	190	180	–
16 Lewis & Hickey Architects	England	02	180	180	15,4
17 Benoy Architects Ltd	England	02	180	*110	–
18 Arkitektbüro HPP Hentrich-Petschnigg & Partner GmbH	Germany	02	178	230	–
19 HENN Architekten GmbH	Germany	02	170	176	25,0
20 Burckhardt+Partner					
AG Architekten Generalplaner	Switzerland	02/03	160	–	25,9
21 HLM Design Ltd	England	02/03	160	150	11,2
22 Arkitema K/S	Denmark	02	159	139	12,1
23 KHR AS Arkitekter	Denmark	02	154	180	13,6
24 Allies and Morrison Architects	England	02/03	152	179	17,6
25 Reid Architecture	England	02	150	190	12,0
26 RHWL Architects Partnership	England	02	150	150	–
27 Murray O'Laoire Architects Ltd	Ireland	02	149	145	12,0
28 Heinle, Wischer u Partner	Germany	02	143	165	10,7
29 Nightingale Associates	England	02	140	–	14,5
30 EPR Group Ltd	England	02/03	*130	130	–
31 DEGW	England	02	*130	130	–
32 Rickard Rogers Partnership	England	02	*130	130	–
33 EGM architecten bv	Netherlands	02	128	190	–
34 Temagroup Sweden AB	Sweden	02	127	145	10,6
35 Austin Smith Lord Architects Ltd	England	02	125	125	–
36 Vilhelm Lauritzen AS	Denmark	02	120	100	9,1
37 Pascall+Watson Architects	England	02	120	–	–
38 Estudio Lamela SA	Spain	02	110	110	7,2
39 Burks Green Architects Engineers Ltd	England	02	107	130	12,6
40 Chetwood Associates Architects and Engineers	England	02/03	106	100	12,0
41 Schmidt, Hammer & Lassen K/S	Denmark	02	106	121	7,3
42 Atelier Jean Nouvel S.A	France	02	105	100	17,2
43 Llewelyn-Davies Ltd	England	02/03	105	105	–
44 PRP Architects Ltd	England	02	105	105	–
45 Atelier d'Art Urbain Architectes	France	02	103	–	8,5
46 Renzo Piano Building Workshop	Italy	02	103	–	–
47 O.M.A. Office for Metropolitan Architecture	Netherlands	02	100	100	9,0
48 Alan Baxter & Associates *	England	02	100	100	–
49 Ingenhoven Overdiek und Partner	Germany	02	100	100	–
50 EEA, Erick van Egeraat associated architects	Netherlands	02	99	85	8,3

Listan är något ofullkomlig då vi inte lyckats få uppgifter från några välkända arkitektföretag.

17 miljarder GBP för att rusta upp några av Londons Metro's tyngre linjesträckningar. Ett annat pfi-projekt värt att nämna är ett 32-årigt avtal värt 520 MGBP för Scotlands största motorvägsprojekt och där Atkins äger en tredjedel av projektbolaget.

Scott Wilson avslutade 2002 med att förvärva den brittisk-baserade verksamheten Knight Piésold Ltd från Sydafrikakontrollerade Knight Piésold Holdings International Ltd. Ett 150-tal medarbetare inom främst infra- och kraftområdet ingår i förvärvet.

Skyddar St. Petersburg

Halcrow, ägt av Halcrow fonden och de anställda, hör till de som länge varit verksamma i Baltikum. I slutet av 2002 öppnade de eget kontor, Halcrow Baltica SIA, i Riga, Lettland. Halcrow har varit byggherrekonsult för världens hittills största brosystem som påbörjades sommaren 2003 och som beräknas vara klart 2008 – den 36 km långa Ningbo Hangzhou Bay Bridge i närheten av Shanghai. Under hösten har Halcrow också erhållit ett uppmärksammat (om)projekteringsuppdrag avseende reglerbara översvänningsbarriärer i Neva bukten till skydd för St. Petersburg i Ryssland.

WSP Group plc hör till dem som hade ett besvärligt år 2002, även om den svenska och norska verksamheten gick bra. Tillsammans med entreprenören Carillon har WSP tagit över ledningen av Highway Agency vägnät i Yorkshire och Humber för en 5-årsperiod. För de båda tillsammans är uppdragen värda ca 23-33 MGBP per år. Genom sin US-dotter Cantor Seinuk Group Inc., har gruppen fått internationellt erkännande för jordbävningssäkra konstruktioner med dämpare tillämpade på framför allt det 225 m höga Torre Mayor i Mexico City.

Hyder Consulting plc, som börsnoterades i oktober 2002, köpte vid årsskiftet den australiensiska bygg- och projektledningskonsulten Warren & Rowe Pty Ltd. Under hösten 2002 hade Hyder förvärvat två andra australiensiska konsultföretag P&D Clarke och RFA Acoustic Design och i oktober Jeff Mouldsdale and Associates. Hyder har därmed nära 250 medarbetare i Australien. I samarbete med arkitekten HOK International har Hyder valts att utforma Kuwaits nya Centralbank – en byggnad i eskapistisk stil, som kommer att synas på bild framöver.

Det allmänna börsfallet har ställt till problem för många företags egna pensionsfonder och många är de företag som får avsätta extra medel till fonderna på bekostnad av de vin-

De 300 största europeiska arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonstultkoncernerna

(Euro per 2002-12-31)

Group	Services	Country	Annual Report	Number of employees	(Last year)	Turnover M Euro	CEO/President Managing Director October 2003		
1	1	Altran Technologies	I	France	02	17862	16651	1392	Michel Friedlander, Frederic Bonan
2	2	WS Atkins plc	MD	England	02/03	15450	14205	1357	Keith Clarke
3	3	Arcadis Group	MD	Netherlands	02	8020	7619	819	Harrie L. J. Noy
4	4	Fugro N.V	CE	Netherlands	02	7003	6523	946	Gert-Jan Kramer
5	5	ARUP Group	MD	England	01/02	6300	6250	584	Bob Emmerson
6	6	Mott MacDonald Group	MD	England	02	6265	5326	618	Mike Blackburn
7	7	WSP Group plc	MD	England	02	5019	*5000	419	Christopher Cole
8	8	Jaakko Pöyry Group (inkl intressebolag)	MD	Finland	02	4635	4584	407	Erkki Pehu-Lehtonen
9	9	Grontmij Group	MD	Netherlands	02	*4000	4013	495	Sylvo Thijsen
10	24	Ramboll-Scandiaconsult Group (proforma)	MD	Denmark	02	3998	1981	380	Flemming Bligaard Pedersen
11	11	Alten Group	I	France	02	3913	3469	288	Simon Azoulay
12	10	Groupe Egis	MD	France	02	3700	3700	379	Gilles Leservot
13	13	DHV Group	MD	Netherlands	02	3524	3419	321	Renko G. Campen
14	17	COWI Group (proforma inkl ICG)	MD	Denmark	02/03	3501	2747	353	Klaus H. Ostenfeld
15	12	Babtie Group	MD	Scotland	02	3500	3500	262	William G. Mitchell
16	14	Halcrow Group Ltd	MD	England	02/03	3389	3389	270	Peter Gammie, Tony Allum
17	(-)	Groupe Assystem	I	France	02	3344	3301	215	Dominique Louis
18	18	Scott Wilson Ltd	MD	England	02/03	3200	2660	311	Geoff French
19	16	Bertrandt AG	I	Germany	01/02	3101	3000	233	Dietmar Bichler
20	15	Carl Bro Group	MD	Denmark	02	3080	3227	295	Birgit W. Nørgaard
21	20	ÅF-Group	I,E,M,Enr	Sweden	02	2607	2470	209	Jonas Wiström
22	19	Hyder Consulting Group Ltd	CE	England	02/03	2542	2568	167	Tim Wade
23	21	SWECO AB	MD	Sweden	02	2305	2169	224	Wigon Thuresson
24	27	EC Harris	MD	England	02/03	2300	1863	180	Philip Youell
25	22	Royal Haskoning Group	MD	Netherlands	02	2218	2128	181	Jan Bout
26	(-)	Brime Technologies S.A	I	France	02	2210	1990	148	Richard Salabi
27	41	Teleca AB (incl AU-System)	I	Sweden	02	2152	1243	227	Nick Stammers
28	37	PB Parsons Brinckerhoff Ltd (Europe)	MD	England	02	2094	1300	213	David Mc Alister
29	25	Oranjewoud group	CE,Env,PM	Netherlands	02	1929	1927	198	Jan Reneman
30	36	RPS Group plc	Env	England	02	1832	1362	161	Alan S. Hearne
31	29	Mouchel Group Ltd	MD	England	02/03	1800	1560	214	Jim Harding
32	30	MWH Montgomery Watson Europé	MD, Env	England	02	1800	1760	172	Richard Wankmuller
33	*23	Tebodin, Consultants & Engineers	MD	Netherlands	02	1763	1728	145	Hans J. Hegger
34	33	Rücker AG	I	Germany	02	1718	1600	141	Wolfgang Rücker, J. Vogt, H. Burst
35	31	Black & Veatch Europe Ltd	MD	England	02	*1700	1718	-	David Nickols
36	32	Tecnicas Reunidas, S.A	MD,I	Spain	02	1618	1650	488	Juan Lladó Arburúa
37	26	AECOM FaberMaunsell Ltd	MD	England	02	1615	1875	160	Ken Dalton
38	34	Semcon AB	I	Sweden	02	1581	1585	131	Hans Johansson
39	(-)	Ricardo plc (30 juni)	I	England	02/03	1530	1438	198	Rodney Westhead
40	(-)	Kema Group BV	Enr	Netherlands	02	1528	1525	184	P.J.J.G Nabuurs
41	40	Parkman	MD	England	02/03	1446	1183	84	Richard Cuthbert
42	38	SYSTRA Group	MD	France	02	1340	1300	113	Philippe Citroën
43	42	Holland Railconsult BV	CE,E	Netherlands	02	1332	1238	145	Wim Jol
44	44	White Young Green	MD	England	02/03	1325	1197	111	Richard Brayson
45	39	IDOM Group	MD	Spain	02	1315	1287	159	Fernando Querejeta
46	52	Sener Grupo de Ingenieria	MD	Spain	02	*1200	950	201	Jorge M. Sendagorta
47	43	URS Europé *	MD	England	02	*1200	1230	-	Jim Miller
48	*103	EPTISA Group	MD	Spain	02	1128	400	77	Felipe Garcia Berrio
49	51	Waterman Group plc	MD	England	02/03	1110	960	89	Robert H. Cambell
50	45	Ingérop S.A	MD	France	02	1100	1100	102	Christian Delage
51	49	PM Group	PM	Ireland	02	1100	1000	82	Pat McGrath
52	(-)	SII	I	France	02	1018	(1000)	70	Bernard Huvé
53	47	Tauw Group	CE,Env	Netherlands	02	1014	1034	88	A. T. de Borst, H.Hengeveld
54	46	Epsilon Group AB	I	Sweden	02	990	1063	78	Mats Boström
55	50	Obermeyer Planen+Beraten GmbH	MD	Germany	02	*970	980	-	Maximilian Grauvogl
56	53	Turner & Townsend Group	PM,QS	England	02/03	955	950	89	Timothy G. Wray
57	56	Gleeds	PM	England	02	931	931	77	Richard Steer
58	*55	WM-data Caran	I	Sweden	02	910	940	87	Håkan Frick
59	48	Siepe Group (RRI, Agiplan, Schmidt Reuter m fl)	MD	Germany	02	*900	1000	-	Karl Heinz Siepe
60	57	Symonds Group	MD	England	02	858	861	83	Cristopher Booy
61	68	Buro Happold	MD	England	02	852	724	65	Padriac Kelly
62	58	Lahmeyer International GmbH	Enr	Germany	01/02	850	850	104	Henning Nothdurft

PM = Project Management, A = Architecture, CE = Civil-IS = Structural Engineering, Env = Environment, Enr = Energy, E = Electrical, M = Mechanical/HEVAC, I = Industrial, MD = Multi Disciplinary

De 300 största europeiska arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultkoncernerna

	Group	Services	Country	Annual Report	Number of employees	(Last year)	Turnover M Euro	CEO/President Managing Director October 2003
63	78 Gaudriot SA	Env	France	02	843	590	68	Pierre-Henri Gaudriot
64	69 PIC Engineering Oyj formerly PI-Consulting Ltd	MD	Finland	02	833	718	64	Lauri Hintikka
65	59 PCG-Profabril Consulplano Group	MD	Portugal	02	829	831	27	Ilidio António de Ayala Seródio
66	70 TYPASA, Tecnica y Proyectos S.A	MD	Spain	02	812	692	61	Pablo Bueno Sainz
67	64 BDP Building Design Partnership	MD	England	02	800	778	87	Roy Adams
68	62 Safege Consulting Engineers	Env,S,CE	France	02	800	800	70	Jacques Bertrand
69	60 SETEC Group	MD	France	01	800	800	-	Gerard Massin, Claude Neraud
70	63 Fichtner Group	MD	Germany	02	798	782	72	George Fichtner
71	65 Pell Frischmann Group	MD	England	02	750	775	40	John Tunstall
72	67 Coteba Management	PM	France	02	720	736	88	Alain Bentejac
73	61 Norconsult AS	MD	Norway	02	700	800	90	Johan Nyheim
74	71 Witteveen+Bos Consulting Engineers	MD	Netherlands	02	700	675	66	H. A. A. M. Weber
75	72 Sogreah	MD	France	02	700	654	60	Jacques Gaillard
76	73 NIRAS A/S	MD	Denmark	02/03	681	644	56	Carsten Toft Boesen
77	74 Drees & Sommer	PM	Germany	02	672	634	91	Hans Sommer
78	79 ILF Consulting Engineers Munich & Innsbruck	MD	Germany/Austria	02	670	575	53	Adolf H. Feizlmayr, Pius Lässer
79	81 Etteplan Oy	I	Finland	02	660	561	37	Heikki Hornberg
80	76 RLE International GmbH	CE,S,PM,I	Germany	02	651	606	61	Horst A. Siegl
81	84 Prointec S.A	MD	Spain	02	646	540	39	Cesar Cañedo Argüelles
82	75 OTH Omnium Technique	MD	France	02	640	610	78	Pierre Boursican
83	108 IBV Ingenieurbüro H.Vössing GmbH	MD	Germany	02	600	382	48	Johannes Vössing, Hans-Theo Kühn
84	95 RMJM	A,CE	England	02	600	440	-	Brian Stewart
85	80 Gauff Gruppe	MD	Germany	02	560	562	54	Dieter B. Gauff, Gerhard H. Gauff
86	83 Owen Williams Group	CE,PM,A,S	England	02	553	543	45	Richard O. Williams
87	86 Tyréns AB	CE,PM	Sweden	02	551	534	54	Håkan Blom
88	82 Foster & Partners Ltd	A	England	02	*550	555	-	Norman Foster
89	105 CBP Cronauer Beratung Planung Group	MD	Germany	02	537	400	57	A.Cronauer,H.Brockmeyer, J.Feix,L.Hofmann,M.Schieg
90	(-) Sogeclair SA	I	France	02	508	(454)	35	Philippe Robardey
91	89 Multiconsult-group	MD	Norway	02	507	469	59	Håkan Sannum
92	87 TPF	MD	Belgium	02	500	500	69	Thomas Spitaels
93	93 Birch & Krogboe group	CE,PM	Denmark	02	495	457	44	Lars Holten Petersen
94	91 Bullen Consultants	CE,S,Env	England	02/03	470	462	29	Richard B. Taylor
95	90 SwedPower AB	Enr,E, CE	Sweden	02	469	465	56	Tomas Mattsson
96	100 Gifford & Partners	MD	England	02	436	415	25	Geoffrey Clifton
97	88 ACE - Groep B.V	MD	Netherlands	02	421	496	24	-
98	107 Hifab Group	PM	Sweden	02	415	389	49	Anders Nordqvist
99	111 Flygfältsbyrå AB	CE,I,E	Sweden	02	414	380	39	Anders Rydberg
100	96 Elomatic Group Oy	I,M,Enr	Finland	02	405	440	23	Olli Manner
101	112 Asplan Viak Group	MD	Norway	02	404	370	38	Per Arild Garnåsjordet
102	92 Penspen Group	Enr,PM,CE	England	02	400	448	46	David Stanley
103	126 Spiekermann Group GmbH	MD	Germany	02	400	355	35	H.Wanner,G.Scherrer, M.Borowski
104	99 AEDAS Architects Ltd (form. Abbey Holford Rowe)	A	England	02/03	400	420	29	Kenneth Taylor, Roger Ingall
105	104 Aukett Group plc 30 sept	A	England	01/02	400	400	24	Geoff Harwood
106	97 Intecsa-Inarsa S.A	MD	Spain	02	398	394	35	Juan Diego Ibáñez López
107	110 Assmann Beraten + Planen	MD	Germany	02	395	381	32	Jochen Scheuermann
108	116 Peter Brett Associates	MD	England	02/03	385	358	26	Francis Conolly
109	109 W.A.Fairhurst & Partners	MD	Scotland	02	376	382	25	Robert McCracken
110	123 Haswell Consulting Engineers Ltd	MD	England	02/03	375	338	24	Alan C. Smith
111	114 BGS Ingenieur Gruppe GmbH	CE,Env,PM	Germany	02	370	367	33	F.Steiger,K.Marten, R.Hofmann, E.Franke,R.Schröder, J.ludewig,R.Beinlich
112	127 GWK Group	Env,CE	Germany	02	360	330	30	Bernd Kordes, Marcus Herrman
113	102 SNC-Lavalin Europé SA (incl Pingat)	MD	Belgium	02	360	400	30	Guy Davister
114	(-) Payma Cotas, S.A.	CE,S	Spain	02	356	309	21	Joan Franco Poblet
115	117 Enviros Consulting Ltd	Env,Enr	England	02	350	350	38	Barry Newby
116	115 High-Point Rendel Group	CE,S,PM	England	02/03	350	360	37	Kelvin W. T. Hingley
117	118 PRC Bouwcentrum B.V (Arcadis 2003)	PM	Netherlands	02	350	350	34	Douwe J. Kras
118	98 Hoare Lea & Partners	E,M,Enr, Env	England	02/03	350	425	-	David Walker
119	121 Statkraft Grøner A/S (SWECO 2003)	MD	Norway	02	346	349	44	Dag M. Solberg

Group	Services	Country	Annual Report	Number of employees	(Last year)	Turnover M Euro	CEO/President Managing Director October 2003	
120 133	CDM Consult AG	CE	Germany	02	345	311	28	Peter Jordan
121 122	gmp-Architekten von Gerkan, Marg und Partner	A	Germany	02	340	340	38	Meinhard von Gerkan, Volkwin Marg
122 131	Ebert-Ingenieure GdbR.mbH	MD	Germany	02	340	320	-	Ernst Eber
123 113	Broadway Malyan Ltd	A	England	02/03	*340	369	-	Peter Crossley
124 139	Krebs und Kiefer Beratende Ingenieure	CE,S,PM	Germany	02	339	288	20	Albert Krebs
125 129	ABT Consulting Engineers BV	MD	Netherlands	02	335	330	32	Jacques G. Hulsbergen
126 125	White Architects AB	A,PM	Sweden	02	328	336	29	Magnus Borglund
127 175	Ewan Group Ltd	PM,CE,Env	England	02/03	323	226	12	Vincent Ewan
128 141	Rejler Group	E,I	Sweden	02	311	282	25	Peter Rejler
129 135	IV-Groep b.v.	MD	Netherlands	02	302	305	40	R. van de Waal
130 192	GOPA-Consultants Group	PM,I,Env	Germany	02	300	200	47	Martin Gueldner
131 136	Bung Beratender Ingenieure GmbH	PM,CE	Germany	02	300	300	25	Manfred Keuser
132 130	Baur Consult GbR	MD	Germany	02	300	325	18	Andreas Baur
133 128	Golder Associates Europé	Env,CE, PM,Enr	England	02	300	330	-	Pietro Jarre
134 153	Finnmap Consulting Group	CE	Finland	02	299	256	18	Tage Eriksson
135 148	Basler & Hofmann AG	MD	Switzerland	02	295	263	35	Alfred J. Hagmann
136 144	Cameron Taylor Group	S,CE	England	02/03	295	269	27	John Horgan
137 138	INROS-LACKNER Consulting Group GmbH	MD	Germany	02	294	294	21	Otmar Haas, Karl Schnabel
138 146	NYPSA Informes y Projectos SA	MD	Spain	02	290	267	27	Javier Gómez Puyuelo
139 137	Wardell Armstrong	MD	England	02/03	287	295	17	A Jeffrey Smith
140 147	Olof Granlund group	E,M	Finland	02	286	264	16	Reijo Hänninen
141 140	Deltamarin Oy	I	Finland	02	282	287	13	Jukka Laiterä
142 145	Deerns Consulting Engineers BV	E,M,Enr,PM,I	Netherlands	02	280	268	25	Jan Karel Mak
143 106	RKW Architekten+Städtebau GmbH	A	Germany	02	280	390	-	Friedel Kellerman, Hans G. Wawrowski
144 150	Iberinsa, Ibérica de Estudios e Ingeniería S.A	MD	Spain	02	279	261	26	Jesus Contreras
145 120	Chapman Taylor	A	England	02	278	350	-	Henry Herzberg with co-directors
146 156	Amstein + Walthert AG	E,M	Switzerland	02	275	250	30	Hansjuerg Leibundgut
147 143	Geoconsult	CE,S,PM,Env	Austria	02	275	270	28	Klaus Mussger
148 134	Emch + Berger Gruppe	MD	Switzerland	02	270	310	30	Daniel Kramer
149 151	Suunnittelukeskus Oy (PlanCenter Ltd)	Env	Finland	02	270	260	23	Seppo Mäki
150 124	Whitby Bird & Partners Ltd	MD	England	02	270	336	22	Mark Whitby
151 185	GETINSA S.A	CE, Env, PM	Spain	02	266	203	21	Pedro D. Gomez Gonzales
152 272	Sinclair Knight Merz Europe	MD	England	02	260	125	19	Tim Ellis
153 101	AHT Group	PM,CE,Env	Germany	02	250	407	30	Karsten Tolle
154 152	PBR Planungsbüro Rohling AG Architekten u Ingenieure	MD	Germany	02	250	260	14	Peter Kaiping, Reinhard Fiedler
155 170	Brink Group	CE	Netherlands	02	250	230	-	Hans de Jonge
156 149	INBO Architects/Consultants	A,PM	Netherlands	02	249	262	23	T. E. J. Joosten
157 142	Dolsar Engineering Ltd	Enr,MD	Turkey	02	249	279	8	H. İrfan Aker
158 162	Reinertsen Engineering AS	MD	Norway	02	245	237	31	Erik R. Reinertsen
159 132	Techpower Group AS	I, MD	Norway	02	245	320	19	Erik Devold Eidsvig
160 177	HR Wallingford Group Ltd	CE, Env,I	England	02/03	240	223	23	Stephen W. Huntington
161 159	Sheppard Robson	A	England	02	240	240	23	Graham Francis
162 174	Pick Everard Ltd	CE,A	England	02/03	240	229	18	David Brunton
163 161	IBE Consulting Engineers	MD	Slovenia	02	240	240	13	Uros Mikos
164 167	RAPP-Gruppe AG, Ingenieure+Planer	MD	Switzerland	02	239	231	26	Peter Rapp
165 169	CES Consulting Engineers Salzgitters GmbH	MD	Germany	02	239	230	17	Detlef Hügin
166 165	Dopravoprojekt, a.s.	CE,S,A	Slovakia	02	236	236	5	Dusan Samudovsky
167 186	JJM Ltd Co	PM,I	Poland	02	236	203	-	Jerzy Poncyłjusz
168 171	Arkitektfirmaet C.F.Møllers Tegnestue	A	Denmark	02	235	230	24	Mads Møller, Lars Kirkegaard
169 187	Xdin AB	I	Sweden	02	234	201	20	Thomas Ångkulle
170 166	Ernst Basler & Partner Ltd	MD	Switzerland	02	230	233	30	Hansjörg Hader
171 163	CTS Engineering Ltd	E,I,M	Finland	02	229	236	15	Timo Juvonen
172 173	Gesab AB	I	Sweden	01/02	227	230	17	Janos Rakai
173 158	Roger Preston International	Enr,E,M	England	02	225	240	-	Derek Tuddenham
174 178	Temelsu International Engineering Services Inc.	MD	Turkey	02	222	221	12	Demir İnözü

PM = Project Management, A = Architecture, CE = Civil-/S = Structural Engineering, Env = Environment, Enr = Energy, E = Electrical, M = Mechanical/HEVAC, I = Industrial, MD = Multi Disciplinary

De 300 största europeiska arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultkoncernerna

	Group	Services	Country	Annual Report	Number of employees	(Last year)	Turnover M Euro	CEO/President Managing Director October 2003	
175	181	Steer Davies Gleave Ltd	CE	England	02	220	218	27	Peter Twelftree
176	179	IFB Dr. Braschel AG	MD	Germany	02	220	220	22	Reinold Braschel
177	180	Kocks Consult GmbH	MD	Germany	02	220	220	-	Jürgen Kocks, M.Leinhos, U.Sprick
178	182	Union Control Ltd	CE	Bulgaria	02	220	215	-	Sergei Mourdjiev
179	195	HPC Harress Pickel Consult AG	CE,Env	Germany	02	216	200	21	Andreas J. Kopton, Josef Klein-Reesink
180	(-)	Advin B.V. - Adviseurs en Ingenieurs	MD	Netherlands	02	216	235	15	John Walraven
181	164	IPROPLAN Planungs GmbH	MD	Germany	02	210	236	14	Jörg Thiele
182	184	Air-Ix Consulting Engineers	E,M,I,PM	Finland	02	210	207	13	Jorma Törönen
183	183	Uvaterv Engineering Consultants Ltd	MD	Hungary	02	210	210	12	Gyula Bretz
184	155	Cundall Johnston & Partners	CE,S,Env	England	02	210	250	-	-
185	160	ETV-Eröterv Rt.	I,PM	Hungary	02	210	240	-	József Dénes
186	(-)	INOCSA Ingeniera, S.L.	MD	Spain	02	208	220	17	Antonio Lorente Molinero
187	191	FASE-Estudios e Projectos S.A	MD	Portugal	02	206	200	11	Noel Casimiro Botelho Vieira
188	194	Barton Willmore Partnership	A,PM	England	02/03	205	200	20	Gareth Capner
189	189	Roberts & Partners Ltd	E,M,PM	England	02	200	200	-	Merlyn Roberts
190	254	Noble Denton Group Ltd	CE,E,M	England	02	200	140	17	R.V. Ahilan
191	197	Bengt Dahlgren AB	M,Enr	Sweden	02/03	200	200	16	Christer Nyberg
192	231	Clarke Bond Group Ltd	S,CE,Env,PM	England	02	200	164	15	David Harding
193	198	Scholze Ingenieur GmbH	E,M,I,Enr;PM	Germany	02	200	200	14	Cristoph v. Eynatten
194	212	E.G.Pettit & Company	MD	Ireland	02	200	180	14	Gerald O'Sullivan
195	199	SEIB Ingenieur-Consult GmbH	MD	Germany	02	200	200	12	Hans Seib, Markus Deml
196	200	Centroprojekt Zlin A.S	MD	Czech Republ.	02	200	200	9	Vladimir Kudela
197	201	Gwent Consultancy Ltd	CE	England	*02	200	199	-	Graham Cogswell
198	244	Su-Yapi Engineering and Consulting Inc.	MD	Turkey	02	200	150	-	Güven Odabasi
199	202	Rintekno Group	I,MD	Finland	02	198	194	37	Olli Gerdt
200	207	Köhler+Seitz Beraten u Planen GmbH	CE,S,A,PM	Germany	02	198	188	16	Wilhelm Köhler, Günter Seitz
201	223	CSD Holding AG	Env, PM, CE,S	Switzerland	02	197	170	23	Markus Fahrni
202	204	Roughton Group	MD	England	*02	193	191	13	Michael A Ross
203	172	SGL Consulting SA	MD	Luxemburg	02	190	230	14	Michel Nardin
204	188	Donald Smith Seymour & Rooley	MD	Scotland	02	190	200	-	Gordon Meikle
205	209	Ferguson & McIlveen	CE,A,Env	England	02/03	190	185	-	Roger Bennett
206	214	Kuiper Compagnons	A,PM	Netherlands	02	190	180	-	-
207	176	Inac Process AB	I	Sweden	02	186	224	14	Magnus Falkman
208	203	Steinbacher-Consult GmbH	MD	Germany	02	184	194	13	Stefan Steinbacher
209	208	JMP Consultants Ltd	CE	England	02	183	185	15	John Latchford
210	228	ProTang AB	I	Sweden	02	182	165	13	Tom Andersson
211	(-)	SAP-Projekt Sp. Z o.o.	CE,PM	Poland	02	181	187	-	-
212	210	Leonhardt,Andrä u Partner Beratende Ing GmbH	S	Germany	02	180	180	19	Holger S. Svensson
213	(*)	Lewis & Hickey Architects	A,PM	England	02/03	180	180	15	Paul Miele
214	293	Benoy Architects Ltd	A	England	02/03	180	*110	-	Graham S Cartledge
215	219	Metroprojekt Praha A.S	MD	Czech Republ.	02	179	176	13	Jiri Pokorny
216	168	Arkitektbüro HPP Hentrich-Petschnigg & Partner GmbH	A	Germany	02	178	230	-	Joachim H. Faust
217	227	DGP Design Group Partnership	MD	England	02	176	167	15	David Platt
218	220	Planungsgruppe M+M AG	E,M,PM, Enr	Germany	02	175	172	15	Willie Kienzie, Hermann Ott
219	(*)	Grupo JG SA	M,E	Spain	02/03	175	156	12	Josep Túnica Buira
220	(-)	RSK ENSR	Env	England	02	175	*	-	-
221	218	BG Group	MD	Switzerland	02	171	176	22	Jean-Daniel Marchand
222	217	HENN Architekten GmbH	A	Germany	02	170	176	25	Gunter Henn
223	193	HL-Technik AG	MD	Germany	02	170	200	23	Burkhard Feimann
224	232	Colin Buchanan & Partners	CE	England	02	170	163	21	Malcolm Buchanan
225	252	WPW Ingenieure GmbH	MD	Germany	02	170	140	19	Rolf Petzold, Werner Backes
226	221	Curtins Group	CE,PM	England	02	170	172	13	Paul N Metcalfe
227	215	C.Lotti & Associati - Soc. de Ingegneria SpA	MD	Italy	02	170	179	-	Giuseppe Enrico Montrone
228	196	Tegema Group	I,PM	Netherlands	02	*170	200	-	J.M.M. Van Dyk
229	233	Cumae Group	MD	Netherlands	02	162	163	11	Joseph M. Kuling
230	224	Cheming A.S	CE,I,M,PM	Czeck Republ.	02	162	170	8	Martin Slaby
231	(-)	Burckhardt+Partner AG Architekten Generalplaner	A	Switzerland	02/03	160	-	26	Peter Epting
232	249	Moe & Brødsgaard A/S	MD	Denmark	02	160	142	13	Christian Listov-Saabye

Group	Services	Country	Annual Report	Number of employees	(Last year)	Turnover M Euro	CEO/President Managing Director October 2003
233 241	O.B.H-Group A/S	MD Denmark	02	160	150	12	Børge Danielsen
234 242	HLM Design Ltd	A,PM England	02/03	160	150	11	Rod Fraser
235 222	ADK Aronis Drettas Karlaftis Consulting Engineers S.A	MD Greece	02	160	171	7	Grigoris Drettas
236 257	Arkitema K/S (f d Arkitektgruppen Aarhus K/S)	A,PM Danmark	02	159	139	12	Per Feldthaus
237 240	Müller-BBM Schalltechnisches Beratungsbüro	S,E Germany	02	155	150	-	R. Michelsen
238 211	KHR Arkitekter AS	A Denmark	02	154	180	14	Jesper Lund
239 (-)	Allies and Morrison Architects Ltd	A England	02/03	152	179	18	Josephine Saunders
240 245	Temid Raadgevende Ingenieurs B.V	CE,I Netherlands	02	152	147	10	Ruud Smit, Bert Haverkamp, Chris Vrijmond
241 (-)	IC Group	MD Austria	02	150	-	15	Wilhelm Reismann
242 238	ISC Group	MD Denmark	02	150	155	13	Kjeld Thomsen
243 206	Reid Architecture	A England	02	150	190	12	Geoffrey Reid
244 235	Kantersgroep B.V	MD Netherlands	02	*150	160	-	J.A.M. Kanters
245 239	RHWL Architects Partnership	A England	02	150	150	-	Nicholas Thompson
246 (-)	Murray O'Laoire Architects Ltd	A Ireland	02	149	145	12	Hugh Murray
247 246	Raadgevend Technies Buro van Heugten BV	E,M Netherlands	02	149	146	11	Ir. Frank Sperling
248 (-)	Aveco de Bondt BV	CE Netherlands	02	147	162	11	-
249 255	A-Insinööri Group	CE Finland	02	147	140	10	Toimi Tarkiainen
250 216	SRP Schneider & Partner Ing.-Consult GmbH	MD Germany	02	146	177	9	Heinrich Schneider, Hans-J. Brandt
251 264	Adviesbureau Peutz & Associés B.V	I, Env Netherlands	02/03	145	130	14	R. A. Metkemeier
252 250	Politecnica Ingegneria ed Architettura s.c.r.l.	MD Italy	02	145	142	10	Giacobazzi Gabriele
253 251	OTE Ingenerie SA	MD France	02/03	143	141	11	Jean Ernest Keller
254 230	Heinle, Wischer u Partner	A,PM Germany	02	143	165	11	Sieghard Rieger
255 (-)	Nightingale Associates	A England	02	140	(-)	14	Chris Cheerwood
256 256	ARCUS Planung+Beratungs GmbH	CE Germany	02	140	140	9	Dieter Werner
257 (*)	SISU Group S.A	M,E,PM Luxembourg	02	140	*130	8	Ronnie Bergman
258 247	R.W. Gregory Ltd	MD England	02/03	140	145	-	Michael Roberts
259 268	GF Konsult AB	MD Sweden	02	139	129	13	Carl-Erik Andersson
260 *270	Teleplan AS	E Norway	02	136	138	20	Asgeir Myhre
262 (-)	Upton McGougan Ltd	MD England	02	134	140	9	David Upton
263 (*)	Rickard Rogers Partnership	A England	02	130	130	-	Rickard Rogers
264 (-)	B+S Ingenieur AG	CE Switzerland	02	130	130	-	U. Ochsner
265 (-)	Középülettervező (Közti) RT.	CE,S,A Hungary	02	130	-	4	Lászlo Smaraglay
266 266	EPR Group Ltd	A England	02/03	130	130	-	Greg Craig
267 (-)	DEGW	A England	02	130	130	-	Douglas Brown
268 269	Nibag B.V	CE,PM Netherlands	02	129	127	9	-
269 267	Nicholas O'Dwyer & Partners	MD Ireland	01/02	129	129	-	Richard Crowe
270 *205	EGM architecten bv	A,PM Netherlands	02	128	190	-	J. Van Middelkoop AvB
271 287	Kragten B.V	CE Netherlands	02	128	118	8	P.Keuren,P.R.v Delden, T.Stevens
272 317	Transprojekt Warszawa Sp. Z o. O	CE Poland	02	128	100	4	Marek Mistewicz
273 248	Temagroup Sweden AB	A,PM Sweden	02	127	145	11	Håkan Persson
274 259	Glanville Consultants Ltd	CE England	02	126	135	10	Geoffrey Clifton
275 260	Mogens Balslev Consulting Engineers A/S	MD Denmark	02/03	125	135	10	Benny Andersen
276 306	Homola Projectmanagement AG	PM Germany	02	125	105	10	-
277 (-)	The BWB Partnership	CE,S England	02	125	-	10	Malcolm Wright
278 279	PH McCarthy and Partners	MD Ireland	02	125	120	9	Michael G. Hawd
279 271	Austin Smith Lord Architects Ltd	A England	02	125	125	-	Richard Bullen
280 243	Alatec Ingenieros Consultores y Arquitectos, SA	MD Spain	02	124	150	11	Pedro Canacejo Marcos
281 (-)	Kirk McClure Morton	CE, Env Northern Ireland	02	124	126	9	Jonathan Hegan
282 (-)	Joynes Pike & Associates	CE,S,Env England	02	122	107	-	John Pike
283 286	Erik K. Jørgensen A/S	MD Denmark	02/03	121	118	9	Jørgen Nielsen
284 277	Michael Punch + Partners	MD Ireland	02/03	120	120	17	Patrick Hanley
285 (-)	Proger SpA	MD Italy	02	120	-	14	Umberto Sgambati
286 338	SLR Group	Env England	02	120	98	13	David Richards

PM = Project Management, A = Architecture, CE = Civil-/S = Structural Engineering, Env = Environment, Enr = Energy, E = Electrical, M = Mechanical/HEVAC, I = Industrial, MD = Multi Disciplinary

De 300 största europeiska arkitekt-, teknikonsult- och industriconsultkoncernerna

Rank	Group	Services	Country	Annual Report	Number of employees	(Last year)	Turnover M Euro	CEO/President Managing Director October 2002
287	290 OPAK AS	PM,Enr,E,M	Norway	02	120	113	13	Jan Henry Hansen
288	282 Benaim Group	CE,S	England	02	120	120	12	Mark Raiss
289	324 Vilhelm Lauritzen AS	A	Denmark	02	120	100	9	Søren Dangbjerg
290	301 SITO-YHTIÖT Oy	CE	Finland	02	120	106	8	Erkki Jännes
291	261 Verebus Engineers B.V	MD	Netherlands	02	120	135	8	J.M. Bak
292	263 Uticon Dynatherm	I,MD	Netherlands	02	120	132	7	-
293	318 ABU Consult GmbH	CE	Germany	02	120	100	5	Uwe P. Möller
294	284 Prokon Engineering Ltd	MD	Turkey	02	120	120	3	Hsan Özdemir, Ismail Salici
295	(-) Pascall + Watson Architects	A	England	02	120	-	-	Phil Holden
296	274 Dr. Dahlem Beratende Ingenieure	CE, Env	Germany	02	118	123	8	Hans W. Dahlem
297	258 JA Produktutveckling AB (partly owned by Etteplan Oy)	I	Sweden	02	118	136	8	Ulf Aiff
298	302 Max Fordham LLP	E,M	England	02/03	118	110	7	Max Fordham
299	302 SD Ingénierie Holding SA	MD	Switzerland	02	117	105	10	Jean-Paul Costamagna
300	300 Bjerking Ingenjörbyrå AB	CE,M	Sweden	02	117	106	9	Johan Bill

PM = Project Management, A = Architecture, CE = Civil-IS = Structural Engineering, Env = Environment, Enr = Energy, E = Electrical, M = Mechanical/HEVAC, I = Industrial, MD = Multi Disciplinary

ster de kan visa upp. Skotska Blyth & Blyth "upptäckte" hösten 2002 en kraftig underkonsolidering och stängde kort därefter utbetalningarna från fonden. Bolaget hamnade i en svår sits, fick rekonstrueras och det hela slutade med en management buyout kring årsskiftet 2002/03.

Engelsk storfusion

Mouchel som noterades på London börser under 2001 fick i början av 2003 ett tio-årsavtal för Network Rail omfattande hållfasthets- och status kontroll av en ansenlig mängd broar (ca 14000 !!), tunnlar, kulvertar och stödmurar i mellersta England. Uppdraget är värt totalt ca 30 MGBP. GEL Group Ltd, ett konsultföretag med inom gasteknikområdet och med ca 60 anställda, förvärvades i början av augusti.

Parkman fick likaledes i början av 2003 in en order från Network Rail värd ca 10 MGBP över en tioårsperiod. I augusti förvärvades Atkin Odlin Consulting Engineers inom trafikregleringsområdet.

I augusti 2003 annonserade Mouchel och Parkman ett samgående. I det nya bolaget, Mouchel Parkman plc (formellt ändrar Mouchel firma), som får drygt 3500 anställda får Mouchels aktieägare få ca 59 % av kapitalet. Erbjudandet är 1,2305 nya Mouchel aktier för varje aktie i Parkman. Det nya bolaget siktar bl a på en kraftig expansion genom outsourcing-avtal.

Owen Williams fick en smakstart på år 2003 med två 10-åriga avtal på vardera ca 40 MGBP för Network Rail och ett 7-årigt uppdragsavtal för West Sussex County på ca 14 MGBP. Uppdragen sker i någon form av partnerskap med kunderna och innebär övertagande av personal, men också ett rejält lyft för företagets omsättning med i storleksordning 10MGBP de närmaste åren.

RPS Group avslutade 2002 med förvärv av Chapman Warren, Town Planning Consultancy, Ashdown, TPK Consulting och ekokonsulten Ecoscope Ltd. Expansionen under 2002 var ca 40 % och RPS hamnade i jan 2003 på Londonbörsens "FTSE 250". RPS fokuserar på marknaderna i UK, Irland och Nederländerna. I september 2003 förvärvades Hydrosearch Associates Ltd med ca 50 anställda med främst geo- och miljöuppdrag för energisektorn.

Ut från börser

High-Point Rendel lämnade börser i september via ett MBO där dock största ägare blir Saudi-baserade investment bolaget Al-Rushaid Investment Company (ARIC) med nära två tredjedelar av aktiestocken.

Foster Architects har inte bara varit inblandade i Europas högsta byggnad i London utan också i Frankrikes senaste megaprojekt Millau Viaduct – en investering på mellan 2,5 – 3 miljarder SEK.

Arup hör till de internationella konsulter som har en expanderande verksamhet i Kina. I alla större byggnadsverk har under det senaste året säkerhetsfrågor med olika vin-

klingar graderats upp. Arup har nu brandprojektering för det hittills största shoppingcentret i Kina samt för det som beräknas bli världens hittills högsta byggnad, World Finance Center i Shanghai.

Hälsa ger styrka

Mott MacDonald fick i början av 2003 uppdrag för Tjeckiens första vägprojekt finansierat av ISPA - en EU:s utvecklingsfonder för kandidatländerna. Mott förvärvade industriprocesskonsulten GRC Consultants Ltd med ett 20-tal anställda. Mott, som varit verksam i Kina i 20 år har bildat ett joint venture med Beijing Engineering Consulting Corporation inom samhällsplanering i vid bemärkelse, men med extra fokus på OS 2008 i Beijing. Mott expanderar inom hälso/vård-området genom köp av HLSP Group med ca 160 medarbetare.

Black & Veatch Ltd har förvärvat Lewin Fryer & Partners inom främst floderosionskydd.

Börsnoterade industriteknikkonsulten Ricardo plc, tunga inom främst fordonsområdet, förvärvade under 2002 Gemini Transmissions och i februari 2003 Tarragon Embedded Technology med ca 50 anställda. Ricardo har bland annat varit med i utvecklandet av Volvos D5 dieselmotor och har assisterat Audi i Le Mans-tävlingar. På den amerikanska marknaden, där företaget har ca 30 % av sin omsättning, är det dock kärt. I juni 2003 förvärvades IFT Group med ca 270 anställda beläget i det geografiska centrat för den tyska biltillverknigen.

Holländsk expansion mattas

Arcadis förvärvade vid årets början van Resource Analysis inom projektledning på vatten- och miljöområdet. Under våren 2003 förvärvades 75 % av det tyska Homola Projectmanagement AG med ca 125 medarbetare och verksamhet också i Tjeckien. I USA stärkte Arcadis sin infrastruktursatsning i Florida genom köp av Finkbeiner, Pettis & Strout, Inc. med över 300 anställda, Reese, Macon Associates med ca 10 anställda och de större (letter of intent) Lawson och Noble & Webb, Inc. med sammantaget drygt 400 anställda. Arcadis US-verksamhet omfattar därmed nära 2100 anställda. I Belgien expanderar koncernen genom köp av byggekonsulten Fally-Delbar-Jouiniaux NV med ca 30 anställda och facility management-konsulten Domus med ca 10 anställda. Men med svag hemmamarknad tvingas också koncernen att banta med ca 275 anställda i Holland. I gengäld stod det i mitten av november klart att koncernen förvärvat personalägda PRC Bouwcentrum B.V med ca 350 anställda inom främst projektledning.

Men undantag finns

Fugro avslutade ett mindre expansivt, men fortsatt lönsamt 2002 med köp av Foundation and Exploration Services Group (FES) i England med ett 100-tal anställda. Samtidigt förvärvades det betydligt mindre Texasbaserade Petcom, Inc. via Fugro's dotterbolag Jason Geosystems. I januari förvärvades noterade norska Oceanor Holdings ASA för ca 40 MNOK. Oceanor utvecklar övervaknings- och mätsystem för havsbaserad verksamhet och omsätter ca 100 MNOK.

Fugro's verksamhet i bedrivs inom tre områden, Geotechnical, Survey och Geoscience – onshore, offshore och luftburen. Hela 85 % av omsättningen kommer från verksamhet utanför Holland, bl a i Norge, och ca 2/3 av verksamheten är riktad mot kunder inom olje- och gasmarknaderna. Fugro hård-satsar på FoU och senast på djupvattenteknik – ner till 3000 m. Koncernen är noterad på Euronext NV/Amsterdam och ingår i Mid-cap-index. Övervägande andelen aktieägare finns utanför Holland. I maj förvärvades VoluMetrix med programvara för olje- & gasindustrin. Under sommaren träffades avtal om köp av Svitzer Ltd i England och Scitzer Surveys i Danmark med totalt ca 110 anställda. I november meddelade koncernen att de säkrat köpet av Thales Geosolution från franska börsnoterade Thales Group S.A.

För 147,5 MEUR får Fugro ca 1800 nya medarbetare med årsomsättning på ca 210 MEUR inom offshore-området med bred verksamhet för olje- och gasindustrin. Fugro bedömer att integrationen kommer att ta ett halvår och medföra viss nedskärning i de gemensamma offshoreverksamheterna, som vid köptillfället hade ca 4050 anställda.

Satsar på Kina

DHV hör till de europeiska konsultföretag som har störst (uttalade) ambitioner i Kina och som samtidigt sedan många år (25) utvecklade en omfattande verksamhet i landet med ca 20 MEUR under 2002 och tre permanenta kontor. Ett av de senaste uppdragen är en ny masterplan för Beijing's Capital International Airport (viktig för OS 2008) i vilket dotterbolaget NACO (där DHV's ägande från 2003 är 100%) har huvudrollen och där Arup och Foster medverkar. Andra OS-anläggningar kan stå på tur liksom större vattenreningsanläggningar, som Kina är i stort behov av. CH2M Hill är här en erfaren partner och koncessioner med driftansvar är tänkbara. Från januari 2003 ökade DHV ägandet i IBZH från 50 till 100%.

Royal Haskoning förvärvade vid årsskiftet 2002/2003 installationskonsulten Bureau Wieringa med ca 35 anställda.

Tebodin köpte i december 2002 majoriteten (51 %) av det polska konsultföretaget SAP-Projekt Sp. Z o.o med drygt 200 anställda. Tebodin har option att köpa återstoden i början av 2004. Med Smits Engineering bildades belgiska SmitsTebodin. Under våren 2003 köptes 51 % av tjeckiska Sindat Engineering med ett knappt 30-tal anställda. Tebodin har sedan några år ett joint venture med amerikanska Lockwood Greene och i denna konstellation vill bolagen öka aktiviteten på bland andra de ryska och kinesiska marknaderna.

Oranjewoud, som trots sina nära 2000 anställda blott är det 7:e största holländska konsultföretaget förstärkte sin miljöteknikverksamhet genom köp av HMVT och per januari 2003 av SAVE. Oranjewoud har annars som flera större multidisciplinär konsultföretagen, till exempel dubbelt så stora kollegan Grontmij, i den allmänt svaga konjunkturen koncentrerat sig på att trimma organisationen och fokusera på resultaträkningen. Under 2003 är Holland nära ett år av recession.

Sargat Altran fortsatt störst i Europa

Industrikonsultjätten Altran Technologies drabbades under 2002 hårt av den matta industrikonjunkturen worldwide. Även om resultatkurvan nu pekar åt rätt håll har bolaget i samråd med sina långivande banker beslutat om nyemission. I syfte att stärka balansräkningen beslutade koncernen under november 2003 om en nyemission (med företrädesrätt) i storleksordning 150 MEUR. Emissionen möjliggör också en refinansiering av sämre lån.

Alten Group, som är noterad på Second Marché på Parisbörsen, köpte i början av året tyska industrikonsultföretaget IMP GmbH och ett italienskt bolag med ca 80 anställda.

Noterade industriteknikkonsulten Brime Technologies SA har förvärvat Technicrea, OSI och Groupe SEO vilket bidragit till en kraftig expansion och en utlandsomsättning på ca 25 % av totalen.

Fusion bland industrikonsultföretag

Ett förslag till samgående mellan de noterade franska industrikonsultföretagen Assystem Groupe S.A och Brime Technologies SA annonserades i september 2003. Fusionsvillkoren innebär för 20 aktier i Brime erhålles 7 i Assystem. Ett samgående där aktieägarna i början av december skall säga sitt skulle formera en grupp med en omsättning av 400 MEUR och ca 6000 anställda.

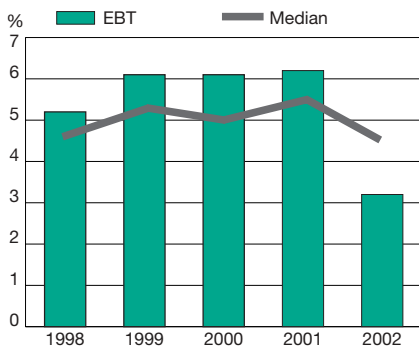
Miljökonsult på marsch

Franska miljöteknikkonsulten Gaudriot köpte i början av 2003 Teta Company inom energiområdet med ca 15 anställda. Gaudriot fick i början av året ett omfattande uppdrag från Paris stad om att bl a utveckla planer och göra utredningar om lämpliga lokaliseringsområden, vilket kräver flera års utredningar och uppdatering av tekniska markdata. I april stod det klart att Gaudriot köper in sig med en 30%-ig andel i SISU Group (med ursprung i Sverige och Finland).

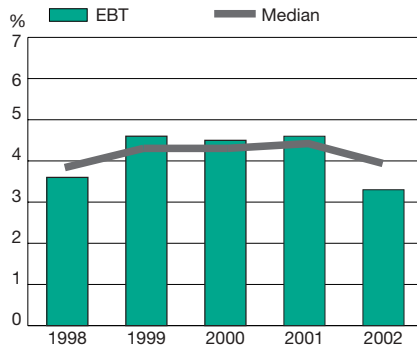
SNC-Lavalin France har under sommaren 2003 förvärvat Trouvin, Fimatec France och S.A.M. Fimatec med totalt ca 70 anställda.

Tyska industriteknikkonsulten Rücker AG, som också är etablerat i Sverige, hör till alla dem som sökt fotfäste i Kina. Siktet har de närmast på fordonsleverantörerna där. Rücker, som har nära 2/3 av omsättningen riktad mot fordonsindustrin gjorde under 2002 inga nya förvärv utan koncentrerade sig på inre konsolidering i en tuff marknad.

Resultatutveckling Europas top 300

Resultatutveckling världens top 150

Källa: Svensk Teknik och Design

Investerarna visade ett större intresse för bolaget efter flytten från tyska börsens Neue Markt till Prime Standard.

Tyska Gerkan, Marg und Partner är i ropet genom att ha vara arkitektföretaget bakom det pågående omskrivna bygget av Berlins nya glasöverbyggda centraljärnvägsstation, Lehrter Bahnhof. Den skall bli Europas största och beräknas vara klar 2006 till en kostnad på drygt 4,5 miljarder SEK.

Santiago Calatrava är arkitekten bakom Athéns olympiastadion, som med starkt pressad byggtid förhoppningsvis hinner slutföras till invigningen. I sammanhanget kan nämnas ett annat grekiskt jättestad som också siktade mot att bli klara till olympiaden. Rion-Antiron Bron över Korintierbukten är ett BOT-projekt med en bygginvestering på nära 7 miljarder kr. Konstruktionen och designen svarar AECOM Faber Maunsell för och kontrollen kanadensiska Buckland & Taylor, som ingår i COWI gruppen.

Nordamerika

US-marknaden har som alla marknader drabbats av en svag tillväxt på framför allt hushållsområdet. Infrastrukturområdet har utvecklats bättre. Det största infrastrukturprojektet i USA någonsin håller nu på att successivt tas i bruk för att vara helt klart 2004. "Big Dig" i Boston startade 1991 och omfattar en gigantisk trafikunnel med otaliga sidotunnlar och tillfartsvägar under stadens centrala delar. Kostnaden är uppe i över 130 miljarder SEK och har inkluderat svåra tekniska lösningar och otaliga planöverklaganden. I pipeline, men ännu inte finansierat, ligger ett till nära 160 miljarder SEK budgeterat New York's Second Avenue Subway. AECOM-DMJM-Harris och Arup i ett joint venture har ett treårigt uppdrag att redovisa preliminary design för hela projektet.

Pay off på megaförvärv

URS har nyligen avslutat ett bokslutsår som inkluderar megaförvärv av EG&G Technical Services, Inc. Timingen har ifrågasätts med

den mycket utmanande finansiella situationen för de offentliga myndigheterna tvärs USA. Federala (eller snarare offentliga) kunder svarar nu för mer än halva URS's volym. Genom köpet av EG&G fick URS över 25000 anställda. Enligt företaget mycket tack vare förvärvet fick URS i början av 2003 ett omfattande 2-års-kontrakt med U.S. Army Communications-Electronics med option på ytterligare tre 2-årsperioder. Den totala potentialen uppges vara värd 3 miljarder USD och rör sig om teknisk support, utveckling och underhåll av vapensystem.

CH2M Hill fick under hösten 2003 ett genombrott i sina strävanden efter långsiktiga avtal. Ett 50-årigt avtal med Fort Campbell, en av de största baserna för US militärflyg, träffades för drift och underhåll av vatten och va. Kontraktet värderas till ca 500 MUSD.

SmithGroup, Inc. firar 150-års jubileum under 2003 och sägs vara det äldsta arkitekt- och konsultföretaget i kontinuerlig verksamhet sedan starten 1853.

Växer inom miljöområdet

Tetra Tech, Inc. tecknade i slutet på 2002 ett avtal som kan vara värt 1,1 miljard USD avseende bred teknisk assistans för Air Force Center for Environmental Excellence avseende försvarsdepartementets anläggningar world wide. Avtalet avser i olika delar en löptid på 5-8 år. I februari 2003 förstärkte så Tetra Tech sin miljötekniska verksamhet genom köpet av Foster Wheeler Environmental Corporation med en omsättning på ca 300 MUSD.

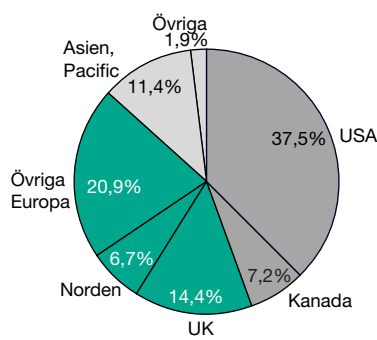
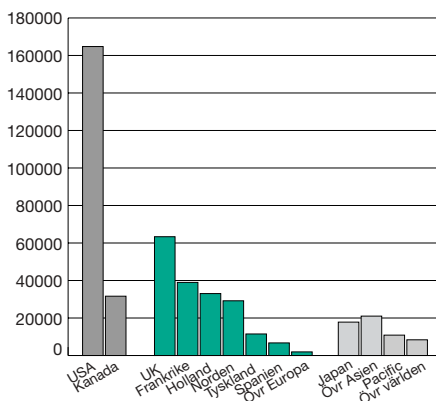
Välkända New York-baserade arkitektföretaget SOM (Skidmore, Owings & Merrill) har skapat ett besöksobjekt av stora mått då de i Shanghai's flashiga cityuppbyggnad skapat Xintiandi med strävan att visa historiska och kulturella värden i den snabbväxande storstadsmetropolen. SOM har flera större projekt i Kina, företrädesvis i Shanghai och Beijing.

Det enda börsnoterade arkitektföretaget HLM Design lämnade börsen i juli 2003.

En för låg aktieomsättning och för låg värdering är de främsta skälen.

Black & Veatch skapade i början av året en ny division "Enterprise Consulting" för företagsrådgivning kring marknader, finansiering, investeringar, lokalisering och andra områden där teknik och management med fördel kan kombineras.

Länderfördelning, världens 200 största – antal anställda

Källa: Svensk Teknik och Design

Världens 200 största arkitekt-, teknikonsult- och industrikonsultkoncernerna

(USD per 2002-12-31)

Rank	Group	Services	Country	Annual Report	Number of employees	(Last year)	Turnover M USD	CEO/President Managing Director October 2003
1	2 URS Corporation	MD	USA	02	25000	16000	2428	Martin M. Koffel
2	1 Altran Technologies	I	France	02	17862	16651	1450	Michel Friedlander, Frederic Bonan
3	3 WS Atkins plc	MD	England	02/03	15450	14205	1473	Keith Clarke
4	7 SNC-Lavalin Group	MD	Canada	*02	*15000	9500	2191	Jacques Lamarre
5	4 AECOM	MD	USA	02	13500	13800	1726	Ray Holdsworth
6	6 CH2M Hill Companies, Inc.	MD	USA	02	10600	10500	2433	Ralph R. Peterson
7	8 Parsons Brinckerhoff	MD	USA	02	9370	9280	1286	Thomas J. O'Neill
8	5 Parsons Corporation	MD	USA	02	8977	11782	2778	Jim F. McNulty
9	10 Arcadis Group	MD	Netherlands	02	8020	7619	775	Harrie L. J. Noy
10	11 Tetra Tech, Inc.	PM,Enr,CE	USA	02/03	8000	7335	1132	Li-San Hwang
11	9 Black & Veatch	MD	USA	02	7800	7800	-	Leonard C. Rodman
12	12 Fugro N.V	CE	Netherlands	02	7003	6523	985	Gert-Jan Kramer
13	14 MWH Montgomery Watson Harza	Env	USA	02	6500	6000	975	Robert B. Uhler
14	13 ARUP Group	MD	England	01/02	6300	6250	635	Bob Emmerson
15	15 Mott MacDonald Group	MD	England	02	6265	5326	644	Mike Blackburn
16	16 WSP Group plc	MD	England	02	5019	*5000	436	Christopher Cole
17	17 Jaakko Pöyry Group (inkl intressebolag)	MD	Finland	02	4635	4584	424	Erkki Pehu-Lehtonen
18	18 MACTEC, Inc.	MD	USA	02	4300	4300	520	Robert L. Castello
19	19 Michael Baker Corporation	MD	USA	*02	4200	4200	405	Donald P. Fusiui
20	22 The Louis Berger Group, Inc.	MD	USA	02/03	4112	3830	448	Nicholas J. Masucci
21	21 Hatch Group	MD	Canada	01/02	4000	4000	196	Ronald R. Nolan
22	20 Grontmij Group	MD	Netherlands	02	4000	4013	516	Sylvo Thijsen
23	54 Rambøll-Scandiaconsult Group (proforma)	MD	Denmark	02	3998	1981	395	Flemming Bligaard Pedersen
24	24 Alten Group	I	France	02	3913	3469	299	Simon Azoulay
25	23 Groupe Egis	MD	France	02	3700	3700	395	Gilles Leservot
26	27 DHV Group	MD	Netherlands	02	3524	3419	335	Renko G. Campen
27	38 COWI Group (proforma inkl ICG)	MD	Denmark	02/03	3501	2747	383	Klaus H. Ostenfeld
28	33 Stantec Inc.	MD	Canada	02	3500	2950	273	Anthony P. Franceschini
29	25 Babbie Group	MD	Scotland	02	3500	3500	273	William G. Mitchell
30	26 Sinclair Knight Merz Pty Ltd	MD	Australia	02/03	3500	3500	215	Paul P. Douglas
31	28 Halcrow Group Ltd	MD	England	02/03	3389	3389	293	Peter Gammie, Tony Allum
32	(-) Groupe Assystem	I	France	02	3344	3301	224	Dominique Louis
33	30 HDR, Inc.	MD	USA	02	3200	3110	467	Richard R. Bell
34	39 Scott Wilson Ltd	MD	England	02/03	3200	2660	338	Geoff French
35	34 Bertrandt AG	I	Germany	01/02	3101	3000	237	Dietmar Bichler
36	31 Camp Dresser & McKee*	CE,PM	USA	02	3100	3100	508	Thomas D. Furman, Jr
37	29 Carl Bro Group	MD	Denmark	02	3080	3227	307	Birgit W. Nørgaard
38	32 Lockwood Greene	MD	USA	02	3000	3000	-	Fred M. Brune
39	34 HNTB Companies	CE,A,Env	USA	02	3000	2950	480	Harvey K. Hammond, jr
40	36 PBS&J	MD	USA	02/03	2900	2800	345	John B. Zumwalt
41	37 Chiyoda Corporation	Enr,Env	Japan	02/03	2800	2800	-	Nobuo Seki
42	42 ÅF-Group	I,E,M,Enr	Sweden	02	2607	2470	217	Jonas Wiström
43	41 Hyder Consulting Group Ltd	CE	England	02/03	2542	2568	181	Tim Wade
44	47 SWECO AB	MD	Sweden	02	2305	2169	234	Wigon Thuresson
45	40 Carter+Burgess, Inc.	CE,A	USA	02	2300	2600	351	Ben Watts
46	43 ERM Group, Environmental Recourses Management	Env	USA/England	02/03	2300	2300	318	Peter Regan
47	59 EC Harris	MD	England	02/03	2300	1863	195	Philip Youell
48	45 China United Engineering Corporation	MD	China	02	2300	2300	-	-
49	48 Royal Haskoning Group	MD	Netherlands	02	2218	2128	189	Jan Bout
50	(-) Brime Technologies S.A	I	France	02	2210	1990	155	Richard Salabi
51	46 RITES	MD	India	02/03	2200	2213	-	D. C. Mishra
52	93 Teleca AB (incl AU-System)	I	Sweden	02	2152	1243	237	Nick Stammers
53	44 Gutteridge Haskins & Davey Pty Ltd	MD	Australia	02/03	2100	2300	164	Clive Weeks
54	49 Gensler	A	USA	02/03	*2000	2111	261	Edward C. Friedrichs
55	51 Golder Associates Inc.	CE	Canada	02	2000	2000	258	Frederick W. Firlotte
56	55 Oranjewoud group	CE,Env,PM	Netherlands	02	1929	1927	206	Jan Reneman
57	50 Sargent & Lundy LLC	Enr	USA	02	1900	2000	335	Paul L. Wattelet

PM = Project Management, A = Architecture, CE = Civil/IS = Structural Engineering, Env = Environment, Enr = Energy, E = Electrical,
M = Mechanical/HEVAC, I = Industrial, MD = Multi Disciplinary

Världens 200 största arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultkoncernerna

	Group	Services	Country	Annual Report	Number of employees	(Last year)	Turnover M USD	CEO/President Managing Director October 2003	
58	58	Gannett Fleming Engineers & Planners	MD	USA	02	1900	1900	203	Ronald J. Drnevich
59	78	Conell Wagner Pty Ltd	MD	Australia	02	1870	1486	114	Robert Squire
60	60	Dar Al-Handash Consultants (Shair & Partners)	MD	Egypt	02	1850	1850	330	Kamal A. Shair
61	83	RPS Group plc	Env	England	02	1832	1362	168	Alan S. Hearne
62	63	Mouchel Group Ltd	MD	England	02/03	1800	1560	232	Jim Harding
63	52	Tebodin, Consultants & Engineers	MD	Netherlands	02	1763	1728	151	Hans J. Hegger
64	70	Rücker AG	I	Germany	02	1718	1600	147	Wolfgang Rücker, J. Vogt, H. Burst
65	62	Weston Solutions, Inc.	MD	USA	02	1700	1800	239	Patrick G. McCann
66	57	HOK, Hellmuth, Obata + Kassabaum, Inc.	A	USA	02	1650	1900	309	Patrick MacLeamy
67	69	ATC Associates, Inc.	Env	USA	02	1650	1600	172	-
68	66	Nippon Koei Co, Ltd	MD	Japan	02/03	1644	1600	390	Katsuyoshi Wada
69	65	Tecnicas Reunidas, S.A	MD,I	Spain	02	1618	1650	508	Juan Lladó Arburúa
70	76	Pacific Consultants Group	MD	Japan	02	1617	1500	479	Tamio Araki
71	67	Burns & McDonnell*	MD	USA	02	1600	1600	265	Dave G. Ruf, Jr.
72	68	The Dewberry Companies	CE	USA	02	1600	1600	184	John P. Fowler II
73	71	China Engineering Consultants Inc.	MD	Taiwan	02	1600	1600	101	Stephen R. Hsu
74	72	Semcon AB	I	Sweden	02	1581	1585	136	Hans Johansson
75	73	Sinotech Engineering Consultants Ltd	MD	Taiwan	02	1553	1538	94	Senyang Chang
76	77	Kleinfelder, Inc.	Env, CE, PM	USA	02	1550	1500	161	Gerald Salontai
77	(-)	Ricardo plc	I	England	02/03	1530	1438	215	Rodney Westhead
78	(-)	Kema Group BV	Enr	Netherlands	02	1528	1525	192	P.J.J.G. Nabuurs
79	64	Burns and Roe Group	CE,I,PM	USA	02	1500	1700	181	K. Keith Roe
80	74	Consulting Engineering Services Ltd	MD	India	02/03	1500	1528	-	S. Ghosh, S.Chakraborty, P.Ghosh
81	(-)	Yooshin Engineering Corporation	MD	Rep. of Korea	02	1484	-	114	Cheon Pyo Guk
82	(-)	Concremat Engenharia e Tecnologia S.A	MD	Brazil	02	1450	-	-	Mauro Ribeiro Viegas Filho
83	92	Parkman	MD	England	02/03	1446	1183	91	Richard Cuthbert
84	56	Nikken Sekkei Group	MD	Japan	02	1402	1900	299	Kunihiro Misu
85	80	Terracon, Inc.	CE,Env	USA	02	1400	1400	144	David Gaboury
86	84	Development Design Consultants Ltd	MD	Bangladesh	02/03	1386	1350	7	A.K.M. Rafiquddin
87	82	Malcolm Pirnie, Inc.	Env,CE	USA	02	1350	1363	225	William P. Dee
88	89	SYSTRA Group	MD	France	02	1340	1300	113	Philippe Citroën
89	94	Holland Railconsult BV	CE,E	Netherlands	02	1332	1238	151	Wim Jol
90	99	White Young Green	MD	England	02/03	1325	1197	121	Richard Brayson
91	90	IDOM Group	MD	Spain	02	1315	1287	166	Fernando Querejeta
92	87	STV Group	MD	USA	02	1300	1300	214	Dominick M. Servedio
93	88	ENSR International	Env	USA	02/03	1300	1300	169	Robert C. Petersen
94	91	Dessau-Soprin, Inc.	MD	Canada	02	1250	1263	80	Jean-Pierre Sauriol
95	86	ICT Intercontinental Consultants & Technocrats Pvt Ltd	MD	India	02/03	1245	1321	11	Kiran Kumar Kapila
96	85	Kimley-Horn & Associates, Inc.	CE,SE,Env	USA	02/03	1236	1321	200	Mark S. Wilson
97	75	Kokusai Kogyo Co, Ltd	CE,Env	Japan	02/03	1225	1504	-	Tanaka Kiyotaka
98	124	Sener Grupo de Ingenieria	MD	Spain	02	1200	950	209	Jorge M. Sendagorta
99	97	OPUS International Consultants Ltd	MD	New Zealand	02	1200	1200	70	Kevin Thompson
100	98	OYO Corporation	CE	Japan	02	1156	1198	422	Moriyuki Taya
101	101	Brown and Caldwell	MD	USA	02	1150	1100	165	Craig Goehring
102	*300	EPTISA Group	MD	Spain	02	1128	400	80	Felipe Garcia Berrio
103	104	Khatib & Alami	MD	Lebanon	02	1120	1100	51	Wail Saadi
104	102	Ingérop S.A	MD	France	02	1100	1100	106	Christian Delage
105	121	Waterman Group plc	MD	England	02/03	1110	960	97	Robert H. Cambell
106	115	PM Group	PM	Ireland	02	1100	1000	85	Pat McGrath
107	103	Tecsult Inc.	MD	Canada	02	1100	1100	68	Luc Benoit
108	95	Beca Carter Hollings & Ferner Ltd	MD	New Zealand	02/03	1091	1209	52	Richard H. Aitken
109	110	Pasco Corporation	CE,S	Japan	02/03	1066	1007	305	Sadao Ohtake
110	146	SMEC Group	MD	Australia	02/03	1064	800	67	Peter G. Busbridge
111	118	CTI Engineering Co, Ltd	MD	Japan	02	1054	1000	-	Yumio Ishi
112	106	Meinhardt Group	MD	Australia	02	1050	1080	-	Phil Treyvaud
113	139	Leo A Daly	A,S,M,E,CE	USA	02/03	1027	850	130	Leo A. Daly III
114	(-)	SII S.A	I	France	02	1018	1000	73	Bernard Huvré
115	108	Tauw Group	CE,Env	Netherlands	02	1014	1034	92	A. T. de Borst, H.Hengeveld
116	81	Development Consultants Private Ltd	MD	India	02	1012	1400	9	A. C. Banerjee

	Group	Services	Country	Annual Report	Number of employees	(Last year)	Turnover M USD	CEO/President Managing Director October 2003
117	96	Edwards and Kelcey, Inc.	MD USA	02	1000	1200	143	Kevin J. MacMahon
118	113	Daewoo Engineering, Ltd	MD Rep. of Korea	02	1000	1000	144	Sang-Kook Nam
118	116	BKS Group Pty	MD South Africa	02	1000	1000	60	Oaw van Zyl
120	129	TCE Consulting Engineers Ltd	MD India	02/03	1000	950	14	P. K. Sarathy
121	105	Africon Engineering International Pty	MD South Africa	02/03	1000	1100	-	Gustav Rohde
122	117	Sabbour Associates	MD Egypt	02	1000	1000	-	Ahmed Zaki Younis
123	123	UMA Group Ltd	MD Canada	02	1000	950	-	Jeremy Kon
124	107	Epsilon Group AB	I Sweden	02	990	1063	81	Mats Boström
125	120	David Evans and Associates, Inc.	MD USA	02	975	980	100	David F. Evans
126	119	Obermeyer Planen+Beraten GmbH	MD Germany	02	*970	980	-	Maximilian Grauvogl
127	111	Engevix Engenharia S/A	MD Brazil	02	960	1001	52	Cristiano Kok
128	127	Turner & Townsend Group	PM, QS England	02/03	955	950	97	Timothy G. Wray
129	112	RTKL International Ltd	A, M, E, SE USA	02	950	1000	123	David C. Hudson
130	193	STUP Consultants Ltd	MD India	02/03	950	600	7	C.R. Alimchandani
131	122	Jacques Whitford, Inc.	Env, CE, PM Canada	02	950	950	-	Hector Jacques
132	131	Gleeds	PM England	02	931	931	84	Richard Steer
133	132	Team Group of Companies	MD Thailand	02	930	925	17	Prasert Patramaai
134	133	Wilbur Smith Inc.	CE, S, PM, Env USA	02	920	920	113	Robert J. Zuelsdorf
135	130	WM-data Caran	I Sweden	02	910	940	91	Håkan Frick
136	(-)	Docon Co, Ltd	MD Japan	02	900	900	168	Katsuo Yanagawa
137	125	SmithGroup, Inc.	A USA	02	900	950	135	Carl Roeling
138	100	Herry International, Inc.	A, CE USA	02	900	1100	123	James J. Moynihan
139	114	Siepe Group (RRI, Agiplan, Schmidt Reuter m fl)	MD Germany	02	*900	1000	-	Karl Heinz Siepe
140	163	T.Y.Lin International, Inc	S, CE, PM USA	02	884	707	81	John G. Haussmann
141	136	NBBJ	A USA	02	860	867	151	Friedrich K. M. Böhm
142	137	Symonds Group	MD England	02	858	861	87	Cristopher Booy
143	161	Buro Happold	MD England	02	852	724	67	Padriac Kelly
144	134	Skidmore, Owings & Merrill LLP*	A, CE USA	02/03	850	900	202	Kenneth C. Brown
145	138	Yachiyo Engineering Co, Ltd	MD Japan	02	850	855	146	Yoshio Nakagawa
146	140	Lahmeyer International GmbH	Enr Germany	*01/02	850	850	113	Henning Nothdurft
147	141	The Keith Companies	MD USA	02	850	850	107	Aram H. Keith
148	202	Gaudriot SA	Env France	02	843	590	71	Pierre-Henri Gaudriot
149	162	PIC Engineering Oyj (formerly PI-Consulting Ltd)	MD Finland	02	833	718	67	Lauri Hintikka
150	142	PCG-Profabril Consulplano Group	MD Portugal	02	829	831	29	Ilidio António de Ayala Seródio
151	177	TYPSA, Tecnica y Proyectos S.A	MD Spain	02	812	692	64	Pablo Bueno Sainz
152	135	Dongmeyong Engineering Consultants Co, Ltd	MD Rep. of Korea	02	800	900	144	Dong Soo Shin
153	143	Bibb and Associates, Inc.	A, Enr, I USA	02	800	800	113	Ken Burkhart
154	150	BDP Building Design Partnership	MD England	02	800	778	91	Roy Adams
155	156	Acres International Ltd	Enr, CE Canada	02	800	740	84	Anthony Hylton
156	148	Safege Consulting Engineers	Env, S, CE France	02	800	800	73	Jacques Bertrand
157	144	SETEC Group	MD France	01	800	800	-	Gerard Massin, Claude Neraud
158	149	Fichtner Group	MD Germany	02	798	782	75	George Fichtner
159	159	KCI Group Inc.	MD USA	02	750	730	82	Terry F. Neimeyer
160	151	Pell Frischmann Group	MD England	02	750	775	43	John Tunstall
161	152	Saman Engineering Consultants, Co., Ltd	MD Rep. of Korea	02	750	750	-	Kee Woo
162	155	Nihon Suido Consultants Co Ltd	MD Japan	02	748	748	174	Eiichi Hirano
163	160	Génivar Group, Inc.	MD Canada	01/02	725	725	79	Pierre Shoiry
164	157	Coteba Management	PM France	02	720	736	92	Alain Bentejac
165	153	Chodai Co Ltd	CE Japan	02	717	750	-	Tokeaki Tomosawa
166	168	Japan Overseas Consultants	MD Japan	02	704	700	-	A. Hamamori
167	202	Perkins & Will Architects	A USA	02	700	586	131	Henry Mann
168	145	Norconsult AS	MD Norway	02	700	800	94	Johan Nyheim
169	173	Transystems Corporation	CE USA	02	700	700	90	-
170	164	Vanasse Hangen Brustlin, Inc.	CE, Env USA	02	700	700	90	Robert S. Brustlin
171	174	Greenhorne & O'Mara, Inc.	MD USA	02	700	700	76	Laurence S. Courtney
172	158	Woolpert LLP	MD USA	02	700	730	70	-
173	178	Witteveen+Bos Consulting Engineers	MD Netherlands	02	700	675	68	H. A. A. M. Weber

PM = Project Management, A = Architecture, CE = Civil-Is = Structural Engineering, Env = Environment, Enr = Energy, E = Electrical, M = Mechanical/HEVAC, I = Industrial, MD = Multi Disciplinary

Världens 200 största arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultkoncernerna

Group	Services	Country	Annual Report	Number of employees	(Last year)	Turnover M USD	CEO/President Managing Director October 2003
174 184	Sogreah	MD France	02	700	654	62	Jacques Gaillard
175 167	TCE Consulting Engineers Ltd	MD India	02/03	700	700	50	S. S. Gosh
176 166	Fukken Co., Ltd*	CE,Env,PM Japan	02	700	700	-	Toshiyuki Habara
177 185	NIRAS A/S	MD Denmark	02/03	681	644	60	Carsten Toft Boesen
178 175	Burgess & Niple, Ltd	MD USA	02	675	700	67	Ronald R. Schultz
179 186	Drees & Sommer	PM Germany	02	672	634	94	Hans Sommer
180 207	Kiso-Jiban Consultants Co, Ltd.	MD Japan	02	670	550	100	Kenji Mori
181 188	ILF Consulting Engineers Munich & Innsbruck	MD Germany/Austria	02	670	575	55	Adolf H. Feizlmayr, Pius Lässer
182 205	Etteplan Oy	I Finland	02	660	561	39	Heikki Hornberg
183 189	RLE International GmbH	CE,S,PM,I Germany	02	651	606	64	Horst A. Siegl
184 182	Gresham, Smith & Partners	A,CE USA	02	650	650	86	-
185 191	Cima+, société Multidisciplinaire	MD Canada	02	650	600	32	Kazimir Olechnowicz
186 179	Trow Consulting Engineers Ltd	MD Canada	02/03	650	650	37	Vladimir Stritesky
187 209	Prointec S.A	MD Spain	02	646	540	41	Cesar Cañedo Argüelles
188 187	OTH Omnium Technique	MD France	02	640	610	81	Pierre Boursican
189 197	Syska & Hennessy Inc.	MD USA	02	600	600	100	John Hennessy III
190 198	RBF Consulting, Inc.	CE,Env;A USA	02	600	600	90	Robert W. Bein
191 126	Sear Brown, Inc.	MD USA	*02	600	950	70	Michael Triassi
192 *325	IBV Ingenieurbüro H.Vössing GmbH	MD Germany	02	600	382	50	Johannes Vössing, Hans-Theo Kühn
193 250	RMJM	A,CE England	02	600	440	-	Brian Stewart
194 193	P & T Architects Engineers Ltd	A,CE Hong Kong/China	02	600	600	-	-
195 194	SHW Group, Inc.	A USA	02	600	600	-	Gary D. Keep
196 199	Callison Architecture	A USA	02	575	600	65	William Karst
197 204	Gauff Gruppe	MD Germany	02	560	562	56	Dieter B. Gauff, Gerhard H. Gauff
198 203	Kume Sekkei Co, Ltd	MD Japan	02	560	564	79	Masaru Okamoto
199 208	Owen Williams Group	CE,PM,A,S England	02	553	543	47	Richard O. Williams
200 210	Tyréns AB	CE,PM Sweden	02	551	534	56	Håkan Blom

Lockwood Greene, ett av de äldsta konsultföretagen i USA, graderar upp sitt joint venture med holländska Tebodin och satsar mer på de europeiska och asiatiska marknaderna. Lockwood Greene är till salu i regi av senaste ägarens J A Jones konkursförvaltare. J.A Jones i sin tur ägdes av tyska Phillipp Holzmann, som gick i konkurs i början av 2002.

SmithGroup, förmodligen USA's äldsta arkitekt och konsultföretag bildades 1853 och firar således 150-års jubileum i år.

Weston Solutions, Inc., som av ledningen och venture capital-företag köptes ut från börsen 2001 har nu tack vare god finansiell utveckling kunnat lösa av kapitalföretagen och är nu till 100 % personalägt.

T.Y. Lyn International köpte per oktober CCS Planning and Engineering, Inc. med ca 60 medarbetare. HDR Inc., tillsammans med T.Y.Lin har byggherreuppgiften att leda och övervaka uppförandet av Nordamerikas största snedkabelbro – Cooper River Bridge i Charleston, SC, där bl a Skanska är engagerat.

Konstruktör siktar högt

Thornton-Tomasetti är konstruktör för det som kommer att bli världens högsta byggnad när den står klar 2004 – Taiwan Tower (508 m inkl "mast") med arkitektföretaget C.Y.Lee & Partners, Taiwan. Men några andra byggnader, bl a i Tokyo och Shanghai är på väg att överträffa höjrekordet.

SNC-Lavalin, Inc. förvärvade i slutet av 2002 via SNC-Lavalin America, vissa tillgångar från Pittsburgh-baserade Eichleay Group inom facility engineering och projektledning i nordöstra USA. I början av 2003 köptes industrikonsulten GDS Engineers, Texas med ca 500 anställda med uppdrag främst inom kemi- och petrokemisektorer. Andelen i Highway 407, som under 2002 hade sitt första kompletta år avseende intäktsidan, har successivt genom försäljning minskat från ca 27 % till 17 %. I början av året samlade koncernen också samtliga franska dotterbolag (tex Pingat, Boplan och Eurotec) under SNC-Lavalin France.

Stantec, noterad på Toronto-börsen, fortsätter sin expansion. I slutet av 2003 förvärva-

des miljökonsulten Beak International Inc. med ca 90 anställda. I januari 2003 fullgjordes köpet av Architectura och under våren köptes ännu ett miljökonsultföretag ESG International Inc. med ca 90 anställda.

Acres International har förvärvat SGE Group med ca 60 anställda.

OS-veteran från Australien

Australiensiska Sinclair Knight Merz köpte i början av januari 2003 ut kraftteknikverksamheten från Skottlandbaserade kraftgruppen Ingenco. Dessförinnan hade UK-verksamheten införlivat Edinburg-baserade teknikkonsulten Kirkman + Bradford Ltd. Till sin erfarenhet från uppdrag med OS-anläggningar i Sydney 2002, Kinesiska spelen 2005 (ej OS) och vinter OS 2006 i Torino lade de i början av 2003 också uppdrag för OS i Athén 2004. SKM har nu uppdrag för den rejält tidspressade entreprenören (Aktor) till huvudstadion och inte minst med dess spektakulära tak som designats av Santiago Calatrava.

Likaså australiensiska SMEC Group etablerade kring årsskiftet SMEC China - ett joint venture med kinesiska verksamheter inom vatten- och kraftområden. SMEC har dock under många år haft uppdrag på den kraftigt växande kinesiska marknaden.

Opus International Consultants Ltd, Nya Zeeland är exempel på hur offentlig verksamhet med framgång kan privatiseras. Opus ägs av Kinta Kellas, noterat på Londonbörsen. Teknikkonsultföretaget Africon, Syd-Afrika ägs till 29 % också av Kinta Kellas. Detta bolags huvudägare är i sin tur Malaysiska United Engineering Berhad.

På den under flera år kärva japanska marknaden synes Nippon Koei Co, Ltd höra till de konsultföretag som ridit ut stormarna bäst. Traditionellt lever de japanska konsultföretagen, med några undantag, nästan helt på hemmamarkanden. Nippon Koei har dock lyckats växa på de internationella marknaderna, i huvudsak övriga Asien. Också Pacific Consultants Group har avsevärd verksamhet utanför Japan. Två Japanska konsultföretag Oyo och Pasco är noterade på Tokyo-börsen.

Svenska konsultföretag internationellt stora

På vår världslista finns denna gång fyra svenska konsultföretag bland de 100 största rangordnat efter antal anställda och ytterligare tre finns bland världens top 200. ÅF är nr 42 (42), SWECO nr 44 (47), Teleca nr 52 (93) – Scandiaconsult kunde ha noterats som nr 60 – Semcon nr 74 (72), Epsilon nr 124(107), WM-data Caran nr 135 (130) samt Tyréns nr 200 (210).

Bland Europas 200 största konsultföretag finns inte mindre än 15 svenska företag och ytterligare 6 företag finns med bland de 300 största i Europa. Detta vittnar om den internationellt sett relativt stora och renodlade svenska konsultbranschen.

Tuff internationell konkurrens

Franska Vinci Group toppade även för år 2002 listan över världens största bygg-entreprenadföretag med en omsättning på ca 16,6 miljarder USD. Det visar den amerikanska tidskriften ENR i sin årliga ranking. På andra plats återfinns likaledes franska Bouyues S.A med Skanska tappat en placering och hamnar som nr 3. Skanska ligger dock i topp om enbart den internationella delen rankas. Därefter japanska Kajima som nr 4, japanska Taisei som nr 5 och tyska Hochtief som nr 6. NCC redovisas inte men

borde hamna på en plats ca 20-25 med ca 5,1 miljarder USD.

De snabbväxande kinesiska statskontrollerade byggbolagen tar sig snabbt upp på listorna via sin expanderande hemmamarknad och intar nu bl a 13 och 15. Det största, China State Construction Engineering Corporation, hade en omsättning på ca 6,4 miljarder USD. Samtidigt försvarar nya kärva licensvillkor för utländska byggare på den kinesiska marknaden.

Tack alla uppgiftslämnare

För vår kartläggning har vi utöver alla de svenska företagen kontaktat nära 1100 utländska konsult- och arkitektföretag. Fler-talet har sänt oss årsredovisningar eller har på annat sätt besvarat vår enkät. I ökad utsträckning har vi också kunnat hämta ekonomisk information från företagens webbsidor. Vi har även i en del fall hämtat uppgifter från andra källor, som tidskrifter mm. Detta har vi i våra listor markerat med ”*” framför aktuell uppgift. För även om vi inte har exakta uppgifter vill vi visa upp marknadens större aktörer.

I vår redovisning har vi som förr inte med företag eller grupperingar som får betraktas som teknik- och projekteringsenheter inom offentliga myndigheter eller bolag, entreprenadföretag eller industrikonglomerat. Med vår (nordiska) definition av konsultföretag skall huvudparten av företagets uppdragsvolym komma från andra än en dominerande ägare, dvs företagen lever på marknadens villkor. Vi är dock medvetna om att gränsdragningen är svår.

Vi tackar avslutningsvis alla som bidragit till vår kartläggning och tar också tacksamt emot synpunkter liksom tips på företag, som vi missat.

Foto: Peter Knulson

Bengt O. Andreasson
bengt.o.andreasson@std.se

Svensk Teknik och Design är bransch- och arbetsgivarorganisationen för Sveriges arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultföretag. Med över 800 medlemsföretag med tillsammans ca 22000 anställda representerar Svensk Teknik och Design nära två tredjedelar av de resurser som finns i branschen.

Svensk Teknik och Design arbetar för att skapa nytta för medlemsföretagen på dagens fria marknad för kunskapsutveckling och försäljning av tjänster. Bransch- och arbetsgivarfrågor sammanfaller och samverkar i allt högre grad. Ersättningsformer och arbetsvillkor för medarbetarna i företagen förändras och är beroende av hur företagens tjänster värderas och prissätts. För att nå styrka och utvecklingskraft är det nödvändigt att ha ett brett perspektiv när det gäller företagets branschtillhörighet.

Svensk Teknik och Design är både en proaktiv branschpolitisk företrädare och en serviceorganisation för medlemsföretagen. Verksamheten inriktas på arkitekt- och konsultföretagens kärnfrågor

- Synlighet och konsultaffärer
- Löne- och anställningsvillkor
- Kompetensutveckling och förnyelse

Internationellt är Svensk Teknik och Design medlem i den globala teknik-konsultorganisationen FIDIC (Federation Internationale des Ingenieurs-Conseils), i den europeiska motsvarigheten EFCA (European Federation of Engineering Consultancy Associations), i samarbete med SAR i den europeiska arkitektorganisationen ACE (Architects Council of Europe) och på arbetsgivarfronten i UNICE (Union of Industrial and Employers' Confederations of Europe).

Svensk Teknik och Design ingår i Almega. Almega är en organisation för tjänsteföretag i Sverige och representerar en mängd branscher. Almega är den största förbundsgruppen inom Svenskt Näringsliv.

STD Svensk Teknik och Design

ARKITEKT- TEKNIK- OCH INDUSTRIKONSULTFÖRETAGEN I SAMVERKAN
Ingår i Almega

Besöksadress: Blasieholmsgatan 5
Postadress: Box 16105, 103 22 Stockholm
Telefon 08-762 67 00. Fax 08-762 67 10
e-post: std@std.se. www.std.se